

Traganje za stvarnom promjenom

Parlamentarni izbori, održani u nedjelju 23. studenoga, nov su korak na putu demokratizacije hrvatskoga društva i nov doprinos uspješnosti procesa tranzicije u hrvatskoj državi pa svakako spadaju u red onih povijesnih događanja koja se karakteriziraju kao dobro za čitavu hrvatsku naciju.

Ako se isključujući nečuvano i etički, humano i pravno nedopustivo ponašanje udruge "Gong" koja je izbornom doba zloupotrijebila za indirektno kvarenje maloljetnih srednjoškolaca, i to u samim školama, onda u predizbornoj nadmetanju nekih nereda nije ni bilo. Činjenica da je predizborna kampanja - koja je bila usprkos svome službenom relativno kratkom roku silno zagušujuća, neprobavljiva često i kontraproduktivna za stav prema politici općenito - prošla bez ekscesa i incidenata, pokazuje da hrvatsko društvo sazrijeva na demokratskom, tolerantnom i pluralnom putu - a to je lijepa i radosna vijest.

Činjenica da su i sami izbori prošli bez ekscesa i incidenata, kako za vrijeme samoga glasanja tako i - koliko je javnosti poznato - poslije prilikom prebrajanja glasova, također je ugodna vijest i potvrda da hrvatska politička i opća kultura raste i sazrijeva. Stoga bi trebalo očekivati da će i sljedeće političke radnje proteći u korektnosti, poštivanju Ustava i drugih zakona te na osobit način u poštivanju volje naroda izražene na tim izborima.

Upravo to je nakon osobnog glasanja istaknuo zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić potvrđujući na taj način svoje gotovo identične riječi izrečene za izbora 2000, jer samo korektno priznavanje na izborima izražene volje naroda može biti u službi općega dobra.

Kako u Hrvatskoj zasada ipak bez ekscesa nije moguće funkcionirati, za ekscese su se pobrinuli djelatnici Hrvatske radio-televizije, i to u otprilike 5-satnom razdoblju od zatvaranja biračkih mjesta pa do oko ponoći. Djelatnici HRT-a medijski su konstruirali dva izmišljena bloka u koja su na svoju ruku uklopili sve koji su prošli izborni prag, ne poštujući činjenicu da koalicije, koja je do izbora vladala, već od raspisivanja izbora nije bilo te da su formirane neke nove predizborne koalicije dok su neke od koalicijskih stranaka na izbore izašle samostalno te ne poštujući da u tobožnjem drugom bloku predizbornih koalicija, osim DC-a i HSLS-a, nije bilo.

Medijski djelatnici, svrstavajući tako HSS u tobožnji lijevi blok, kao i Hrvatsku stranku umirovljenika, počeli su nepotrebno dizati umjetnu tenziju te su na taj način utjecali čak i na retoriku nekih stranačkih lidera koji su priznali pa porekli svoj poraz. Komu je trebala takva medijska manipulacija izborima i izbornim rezultatima, nije jasno, no takvo ponašanje svakako nije primjereno javnoj radio-televiziji koja bi trebala izvješćivati objektivno bez ikakvih konstrukcija. Javna radio-televizija ni u jednom društvu nije ovlaštena ni pozvana stvarati tenzije, produbljivati podjele u društvu, pa tako ni HRT.

Biračko tijelo - kao što se izborima i priliči - ocijenilo je rad dosadašnje koalicijske vlasti i iskazalo joj nepovjerenje, a koji su sve razlozi tome, zacijelo je tema koja zaslužuje dublju i svestraniju analizu. No i bez dublje analize očito je da kod većine nije prošla retorika da je svima u Hrvatskoj bolje i da to pokazuju statistike, ali ljudi toga nisu svjesni.

Također je očito da se većina ne slaže s nepoštivanjem i omalovažavanjem hrvatskoga dostojanstva, branitelja i veličine Domovinskoga rata kao i s dizanjem glave komunističke aveti za koju se vjerovalo da pripada prošlosti. Stoga nije iznenađenje što su gotovo sve stranke dosada vladajuće koalicije na ovim parlamentarnim izborima dobile rječiće packe, a samo je Hrvatska narodna stranka izbjegla tim packama. No, je li razlog tomu, uz ostalo i to, što je najbolje znala iskoristiti državni novac, zapravo sredstva poreznih obveznika, za svoju, katkad vrlo nekorektnu promidžbu - kao u slučajevima kad su predstavnici te stranke asfaltiranje određene lokalne ceste uvjetovali osnivanjem ogranka te stranke u pojedinim mjestima?

Birači su veliku packu dali pojedinim vrlo ambicioznim političarima koji su, da bi imali prvu fotelju, osnivali svoje stranke ne mareći što su - ne ulazeći ovdje je li opravdano ili neopravdano - izgubili u javnosti dobar glas. Za hrvatsku politiku bilo bi vrlo korisno kad bi ti političari shvatili jasnu poruku birača i dobro promislili nije li možda došao čas za njihovo povlačenje s političke scene.

Jednaku poruku dobili su i brojni nositelji neovisnih lista, među

kojima sigurno ima izuzetno časnih ljudi, koji nisu pokušali ili su možda i pokušali pa nisu dobili priliku u političkim strankama koje su nažalost često u sebi premalo demokratske i previše slične bivšoj partiji.

Birači su - kako pokazuju izborni rezultati - nagradili marljivost i angažiranost Hrvatske stranke prava na zasjedanjima Hrvatskoga sabora kao i pohvalni odmak te stranke od ekstremizma, a što je interes i dobitak ne samo te stranke nego i hrvatske politike općenito. Razumije se da taj odmak nije dovoljno deklarirati već ga treba uporno i trajno potvrđivati u svim aspektima političkog promišljanja i djelovanja.

Birači, zacijelo oni koji su svojim mirovinskim statusom s pravom nezadovoljni, izborili su svoje vlastite predstavnike u Hrvatskom saboru posredovanjem Hrvatske stranke umirovljenika te je to novi fenomen na hrvatskoj političkoj sceni da se određena socijalna skupina i na taj način pokušava izboriti za svoj boljitak, jer očito po njihovoj ocjeni druge stranke za njihove prilike dovoljno ne mare.

Konačno, birači, željni stvarne promjene, nagradili su Hrvatsku demokratsku zajednicu za njezine napore da očisti svoje redove od onih koji su spremni hrvatstvo iskoristiti za svoj interes, dajući joj novu priliku nakon koje će je sigurno još strože prosuđivati negoli dosada.

Glas Koncila, 48/2003, 27. studenoga 2003.

I na kraju...

Pred nama je Božić, najljepše doba godine. No za neke to zaista nije tako. Siromaštvo je veliko u raznim zemljama svijeta, pa i u Hrvatskoj. Neki od nas pomažu one koji imaju manje od nas, dok neki još spavaju. Nama u Kanadi je uglavnom dobro, to morate priznati. Jasno, i ovdje ima siromaštva, i ako možete pomozite i ovdje one koji nemaju, posebno one koji su vam u najbližoj okolini. Koji puta je samo riječ najljepši dar.

Vama, koji želite i možete malo podijeliti ono što vam je Bog pomogao imati, preporučam mnoge kojima će vaše dobročinstvo dobro doći. U razgovoru s gosp. Krijanom iz Fonda Slavonija čula sam o jednoj obitelji iz Konjice s 13 djece, a majka i otac boluju od raka. Nazovite gosp. Krijana s Vašim prilogom na telefonski broj (905) 897-0954, i on će Vas povezati sa tom obitelji.

Ima načina kako ćete pomoći i u Hrvatskoj. Svakim pozivom na broj 011 385 060 801 801 darujete 3,66 kn obiteljima kojima treba pomoć. Iza ove akcije stoji Caritas. Obratite se na www.caritas.hr

Ako želite pomoći Hrvatima u Argentini malim darom za Božić, obratite se uredništvu ovih novina. Svaka, pa i najmanja svota novca dobro će doći Hrvatima u Argentini, koji zaista malo imaju.

Osim toga, djeca u domu Svete Terezije vas trebaju isto tako. Možda će Vaš izbor biti baš ovaj Dječji dom? Vjerujte mi, u srcu će Vam biti zaista toplo pri pomisli da je jedno dijete bez roditelja znalo kako ga netko iz daljine voli. Javite se sestri Kristini u dom "Svete Terezije" na e-mail: s.kristina@globalnet.hr. Nemojte zaboraviti DORU, nikako! Nazovite gosp. Stanka Trtnja (905) 891-7115.

Koliko ima onih kojima treba pomoć? Zaista mnogo, no kaže se na dugačak put kreće se prvim, malim korakom, bar tako ja mislim.

Sretan vam Božić, prijatelji....

Valentina

Božica Jelušić:

Dobrodošlica Božiću

Upali sjajni žižak, stavi u prozor lumin. Jabuka spava u žitu, grožđice u kolaču. Iz kuhinje mirišu cimet, klinčić i kumin. Voze se k nama snovi na zlatnom kotaču.

Čista je naša kuća. Obrazi nam se žare. Odmaraju se ruke, tijelo trudno od posla. Vjetar prstima češlja šiljate četinjare.

Mraz na oknima riše putnike, stabla i osla.

U pomirenom srcu noćas ćemo se sresti. Blagovat ćemo skupa, poslije dana posta.

Na prag će netko krošnju nebeskog oraha stresti.

Otvorit će se vrata i propustit Gosta.

Dolaze s njim svi naši dragi, sjena za sjenom.

Već vratnice škripuću, pjevucka daščica trijema.

Daleka šuma maše radosnim zimzelenom;

Dočekat ćemo skupa Dijete iz Betlehema!

Cijena \$3.00

Broj 127 - 01. XII 2003.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal

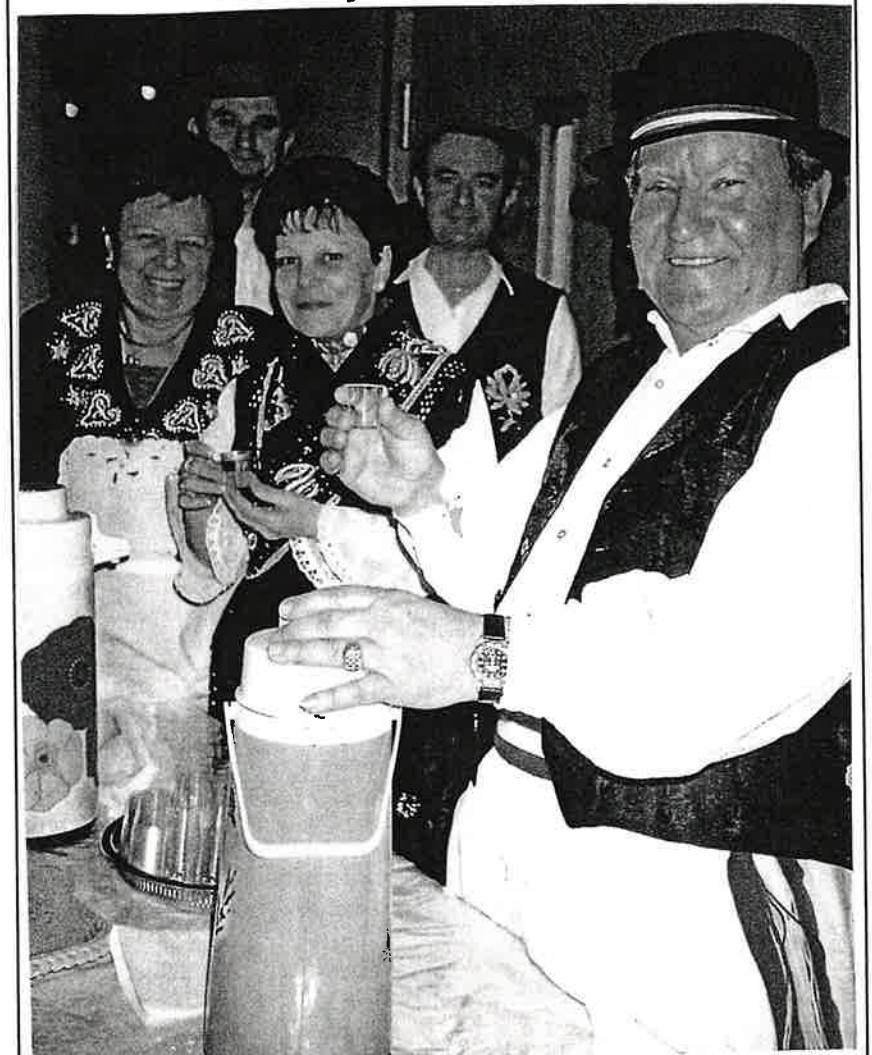
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte

U OVOM BROJU:

- HDZ osvojio 66 mandata
- Sanader: pobijedili smo
- Nova vlast - prvih 100 dana
- Protokol o Prevlaci je protuustavan
- Pliva patentirala novi lijek protiv raka
- Nova šansa za Blaškića
- Owen: Martić je budala
- Božići našega djetinjstva
- Galerija pod vedrim nebom
- Obnova i njegovanje baštine
- Sveti Jeronim u Rimu
- Iseljništvo
- Događaji u zajednici
- Motrište

Sa vrlo uspješnog "Kolinja" Fonda Slavonija:

"Živjeli, dragi naši prijatelji", pozdravljali su na ulazu u "Croatia banquet hall" članovi Fonda Slavonija, u lijepim slavonskim nošnjama

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi jednom mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Tehnicki Direktor

Tehnički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

Damir Borovčak,

dr. Darko Desaty, Višnja Katušić Geoheli,
dr. Vladimir P. Goss, Rhea Ivanuš,
Hrvoje Mihotić, Biserka Milinković,
Ivica Puhalo,
Marina Vuković

Address - Adresa

1137 Centre Street

Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA

Telephone - Telefon

(905) 738 4797, (416) 894 9235

Fax: (905) 738 9853

E-mail: iskra@rogers.com

Yearly Subscription - Godišnja pretplata

KANADA \$60.00

USA \$70.00

Advertising rates

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.

Cheques payable to HRVATSKA ISKRA

Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

Sadržaj:	Turopolje: wayside crosses	25
Vijesti iz zajednice	Dubrovnik: walled Wander	26
Povratak PDV-a	Božići našega djetinjstva	27
Izbori	Kolanjska na diku Sv. Barbare	28
D. Borovčak: Hello Toronto-ovdje Zagreb	Mojim očima (i srcem)	29-30
Dogodilo se u Hrvatskoj	Koliko znate o hrvatskoj književnosti	31
Gospodarstvo	Galerija pod vedrim nebom	32-33
Svjetski ekolozi zatražili zaštitu Jadrana	550 godina Sv. Jeronima	34-35
Kako se živi u Hrvatskoj	Mala obljetnica	35
Interview	Obnova baštine	36
Vijesti iz Haaga	Iseljništvo ili dijaspora	37-38
M. Vuković: Za čavrljanje	Čitali smo za vas	38
Vijesti iz Bosne i Hercegovine	V. Majer: Dnevnik maloga Perice	39
Kao i prije stotinu godina	Događaji u zajednici	40-45
Kultura	Vaša pisma	45
Zanimljivosti	Vaše zdravlje	46
HDZ wins 66 seats	Za svakog ponešto	47
HDZ begins talks with coalition	Motrište	48
P. Martin takes over Dec 12	Poseban prilog HRVATSKOJ ISKRI: Božićni kolači	50-51
V.P. Goss: The votes are in		

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Kako vrijeme brzo leti! Već smo pred Božićem! Vjerojatno vam se čini kako je to gotovo nemoguće da smo već pred Božićem, a toliko nas posla čeka. No, vjerujte mi, divno je to kad imate što raditi i za koga raditi. Jer, božićno doba je dosta teško doba za mnoge usamljene, majke i očeve koje su izgubile djecu, ostarjele roditelje, koji su sami ili su im djeca daleko. Ovo je najteže vrijeme za one koji boluju jer oko njih su vesela, sretna lica ljudi, koji često tada ne misle na bolesne. Lijepo je primati darove. Lijepo je kad vas se netko sjeti, no mislim da je najljepši dar koji možete primiti od prijatelja: vrijeme. Vrijeme za razgovore, pomoć, uslugu, osmijeh. Tko zna, možda netko iz vaše okolice treba nužno dar vremena?

Izbori su za nama, učinili smo i mi, glasači, i oni, koji su se natjecali za saborska mjesta sve što smo mogli. Užasno puno novaca je potrošeno za ove izbore. Čovjek se pita od kuda im taj novac u tako siromašnoj zemlji? HDZ je pobijedio, i ovo uredništvo čestita HDZ u domovini i po cijelom svijetu na pobjedi. Nadam se da će ispuniti sve što smjeraju, jer Hrvatska više nema vremena za čekanje. Generacije propadaju, gubimo najbolje, mladost koja odlazi (opet) trbuhom za kruhom. Težak je rad pred dobitnicima ovih izbora, no mi se usrdno nadamo da će gosp. Sanader shvatiti koliko je nužno upotrijebiti najbolje mozgove i u Hrvatskoj, ali i u dijaspori kako bi se ubrzao put u boljitak te naše zemlje. Jedna mala informacija: vjerovatno vas zanima koliko je nas glasalo u Generalnom konzulatu u Mississaugi? Po riječima dužnosnika iz Generalnog konzulata bilo je oko 1800 glasača. Sjetimo se, ovdje nas Hrvata po popisima ima oko 92.000!

Posebne čestitke idu svakako HDZ-u u Torontu, koji su svojim upornim radom nastavili pa i pod teškim uvjetima. Predsjedniku ogranka u Mississaugi gosp. Zebiću kao i cijelom ogranku srdačne čestitke.

Pred vama je HRVATSKA ISKRA br. 127. Ovo je božićni broj, jer iduća ISKRA izlazi iz tiska tek u početku siječnja. Opet, kao i obično, pokušavamo vam predstaviti izbor iz tiska, ili bolje rečeno događanja u Hrvatskoj i ovdje kod nas u Torontu i okolici. Naša zajednica je imala stvarno buran život ovih dana: održali su se razni sastanci društava, oformirani su novi Upravni odbori, održane večere, župe marljivo rade... Koliko mnogo se toga događa u našoj zajednici, a na našim stranicama samo toliko mjesta! Opet se ispričavamo onima koje smo "zaboravili", jer to zaista nije tako - jednostavno, nemamo više mjesta za bilo što. No, upozovaramo vas sve, želite li nas izvijestiti o bilo čemu, nazovite nas što skorije, kako bi osigurali svoje mjesto na stranicama HRVATSKE ISKRE, kako bi vaša zajednica znala o vašem radu, ili događanjima koje ste organizirali ili ćete organizirati.

I na kraju, hvala svima vama na pozivima. Vaša pisma i telefonski pozivi mnogo nam svima znače. I u tom ozračju, sa velikom zahvalnošću u srcu svima vama, na svakoj dobroj riječi, sretan Božić i blagoslovljenu Novu godinu 2004. želi vam

Valentina

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and the last name; your address and telephone number.

Za svakog ponešto

Odgovor na pitanje sa strane 39

Pred vama je slika trga u Zagrebu, "Trg žrtava fašizma", kako se danas zove - trga koji je imao najviše promjena imena - , slika slikana negdje 1930-tih godina, prije izgradnje objekta koji označava ljepotu tog trga! Planska izgradnja dijela Zagreba istočno od Jurišićeve ulice započeta je tijekom 1920-tih godina. Oznake ulica i trgova su bila slova abecede, pa se današnji prostor, gdje se sada nalazi Paviljon Ivana Meštrovića zvao "Trg N". Taj naziv Zagrepčani su koristili niz godina.

Godine 1932 grad Zagreb je kupio to zemljište i Trg N je uskoro dobio ime "Trg Kralja Petra Prvoga, Oslobođioca".

Koju godinu kasnije I. Meštrović je dobio prijedlog za izgradnju objekta na Avali u Srbiji, ali je odluka promijenjena i na crt je smišljen za grad Zagreb. Gradnja je nakon kraćeg vremena završena i otvorenje je održano 1. prosinca 1939. (Dan ujedinjenja Srba, Hrvata i Slovenaca). Gradnju su proveli arhitekti Lavoslav Horvat i Harold Bilinić. Za gradnju ovog prekrasnog objekta korišten je kamen s Brača. Unutrašnjost je građena po ideji arhitekta Požgaja. Zgradu je otvorio Blaženi kardinal Štepinac.

U tome razdoblju sagrađena su i tri minareta (Meštrović to nije imao u planu) i vodoskok, kako estetičari govore "četvrta vertikala", ideja arhitekta Planića. Godine 1952. u Paviljonu je otvoren Muzej Oslobođenja (stalni postav), kasnije se ime Muzeja mijenja u "Muzej Revolucije Naroda Hrvatske". Sada je Paviljonu ime "Dom Likovnih Umjetnika Ivan Meštrović".

Od 1940. godine Trgu je ime "Trg žrtava fašizma", godine 1991 mijenja se u ime "Trg Hrvatskih velikana", a godine 1999 vraćen je naziv "Trg žrtava fašizma".

Na sreću prijašnje ploče s imenom "Trga hrvatskih velikana" čuvaju se za bolje dane. Iz torontskih izvora čujemo da se je prostor između izgrađenih ulica i oranica nazivao "međašnji trg".

Hrvoje Mihotić

Katica Tot: Zimska noć

Prši snježak pauljama
Bijeli krovi kolibama
Napala ga silna tušta a
na zemlju mrak se spušta...
Ni od kuda glasa nema,
sve već spava, sve već drijema.
a kolibe one male
kao da su blize stale , kao
da su zagrljene, da ne smrznu
osamljene.

(Ovu pjesmu napisala je gđa. Katica Tot, (na obje slike, na gornjoj u mladosti i na donjoj danas) mama naše sugrađanke Štefice Trtanj, kad je bila u 3. razredu pučke škole (osnovne škole). Ova pjesma je napisana prije 65 godina, ali i danas ova pjesmica grije srca njezine obitelji.)

Ivica Puhalo:

NE MOGU DA SE SJETIM, DRAGI PRIJATELJU

EVO TI KRATKO PISMO PIŠEM
OVOGA, MISLIM, JUTRA,
TOLIKO DA ZNAŠ DA JOŠ UVIJEK DIŠEM,
IAKO NE ZNAM JE LI DANAS IL' SUTRA!

KAKO SAM, PITAŠ,
PA UKRATKO ZAKLJUČAK EVO -
KAD SVE SUMIRAM:
NIT SAM U CENTRU,
NITI SAM DESNO, NITI SAM LIJEVO!

REUMU SAM, PRIJATELJU,
PRIHVATIO KAO FAKAT,
RADI MI DOBRO I NOVI GEBIS,
MUČI ME, DODUŠE, TENIS LAKAT.
NO, BIFOKALI NISU LOŠI, NE VRIJEDI
PLAKAT,
TRAŽITI POMOĆ, GLEDAT U VIS!

PROBLEMČIĆI TO SU RELATIVNO
MALJALI
PREČESTO ZATAJE ČELIJE KOJIMA MIS-
LIM,
PA ONDA POMISLIM:
OD SVEGA NAJVIŠE - PAMĆENJE MI FALI!

EVO, NA PRIMJER, PRED STEPENICAMA
STOJIM
U DILEMI MISLI ME MORE,
DA LI MORAM PO NEŠTO GORE,
MINUTE BROJIM I SVE SE BOJIM -
NISAM LI UPRAVO - SIŠAO DOLJE?

Konoba

Imala si baril i bronzine, škancion stivane bocune,
sve si gušte na ovome svitu darivala ka lipe bokune...
Vonjala si točom i friškinom, ladila me kad uvati fjaka,
a kad dušu stegla bi tuga, u tebe sam piva i plaka...
Konobo moja, radosti sva, dušu sam svoju, svu tebi da...
Konobo moja, ka dom si moj, čuvam ti pismu ka život svoj...
Uz šteriku još vonja lavanda, razvodni se život ka bevanda,
bibiti, falši novitadi, nedamo se - još smo uvijek mladi...
Ajmo skupa, prijatelji moji, razmistimo tamburin katrige,
Zapivajmo pismu s kojom srce u po' žmula zaboravlja brige
Konobo moja, radosti sva, dušu sam svoju, svu tebi da...
Konobo moja, ka dom si moj, čuvam ti pismu ka život svoj...

**Pjeva Meri Cetinić na mnogim CD i
vrcama. Poslušajte ovu prekrasnu
pjesmu!**

Riječnik:

baril - bačva sa slanim srdelama
bronzine - lonac koji je izvana crn od vatre
škancion stivane bocune - u vitrini
stavljene boce
fjaka - kad zapeče sunce i ne može se
raditi na poljima, ili hodati od
vrućine

gušti - ono što nam je drago
toč - to je ono što ostane na tanjuru,
ostaci od počenja, ili recimo od
safta, pa u to umaćete kruh
friškin - lagani miris ribe, koji ostane u
prostorijama, ili na rukama ljudi
koji se stalno bave ribama

šterika - voštana svijeća
vonjati - mirisati
bibiti - stari splitski izraz za piće,
koji se više ne upotrebljava
falši novitadi - lažne novosti
Tamburin - gitara
katrige - žice
žmul - drvena čaša iz koje Dalmatinci
piju vino

A ISPREĐ FRIŽIDERA,
NEKAD PAMET MI STANE
I SUMNJA ME TEŠKA MUČI
DA LI SAM ŠUNKU STAVIO UNUTRA
ILI JE MORAM - VAN IZVUĆI!

A KAD NEKAD U TAMI
PO POLA SATA
KRAJ KREVETA STOJIM U PIDŽAMI,
MUKA ME HVATA:
DAL' SAM SE UPRAVO DIG'O,
ILI SAM OD NEKUD STIG'O
I ŠTO ĆE MI TA
OKO VRATA - KRAVATA!

NE ŽELIM, PRIJATELJU DRAGI
DA TE MOŽDA ISTIM VIJESTIMA MORIM,
ALI ZA SVAKI SLUČAJ
NA TVOJE ĆU PISMO DA ODGOVORIM!

DA TE PODSJETIM DA SI MI DRAG,
I VOLIO BIH DA SI MI BLIZU,
DA MI RAZJASNIŠ KOJI JE VRAG
SKRIVIO MOJU STARAČKU KRIZU!
I EVO ME S OVIM PISMOM U RUCI,
NA POŠTI, CRVEN U LICU GORIM,
U TRILEMI I VELIKOJ MUČI,
UMJESTO DA GA POŠALJEM -
JA GA, JADAN, OTVORIM.

Zdravlje

Zdrav stil života ublažuje TEGOBE ANDROPAUZE

Više nije tajna da i muškarci imaju menopauzu, samo se ona kod njih zove andropauza. Mada pripadnici "jačeg spola" nevoljko priznaju svoje muke, činjenica je da se golemi broj muškaraca između 40. i 55. godine života suočava s karakterističnim klimakteričnim tegobama. Često mijenjaju ponašanje, imaju malo energije i stalno su umorni, sve im ide "na živce", sve manje mare za seks. Ne vesele ih hobiji, izbjegavaju fizičke aktivnosti i često su depresivni. O čemu se zapravo radi? Kao i kod žena, dolazi do sniženja razine spolnog hormona u tijelu, samo što se kod žena radi o padu razine estrogena, dok kod muškaraca pada razina testosterona. Taj muški spolni hormon glavni je izvor muškosti - odgovoran je za građu i funkcioniranje muških spolnih organa, mušku tjelesnu građu i mišiće, debljinu kože, dlakavost... Postupni pad razine testosterona vodi postupnim promjenama u tijelu muškarca. Povećava se količina masnog tkiva, a smanjuje mišićna masa i čitavo tijelo muškarca. Gubi dlake i kosu, sve lošije vide. Brojne znanstvene studije pokazuju da smanjenje razine testosterona povećava i rizik od pojave srčanožilnih bolesti te osteoporoze.

Na krivom tragu

Budući da se tjelesne promjene i promjene u ponašanju pojavljuju u zreloj životnoj dobi, kada mnogi muškarci preispituju svoje mjesto u društvu, razmišljaju o životnim ciljevima i procjenjuju svoja dostignuća, često im je teško prihvatiti da su njihove nedaće povezane s "nečim drugim", a ne samo s vanjskim okolnostima. Tome posebno pridonosi "rastezljivo" vrijeme pojave andropauze. Iako se najčešće pojavljuje u petom desetljeću, andropauza se može pojaviti već nakon 35., ali i poslije 65. godine života muškarca. Kada će se andropauzalne tegobe pojaviti kod pojedinog muškarca znanstvenici još uvijek ne znaju, mada se muškom promjenom bave još od 1944. godine, kada su dr. Heller i dr. Myers prvi put opisali andropauzu.

Sljedeći razlog teškog prihvaćanja andropauze krije se u činjenici da zasad ne postoji siguran način otkrivanja andropauzalnih simptoma zbog kojih muškarac mora tražiti liječničku pomoć. Raznolikost smetnji i njihova intenziteta nerijetko zbunjuju muškarca i navode ga na krivi trag, pa ne traži pomoć liječnika ili je ne traži na vrijeme.

Testosteroni na testiranju

Srećom, novije dijagnostičke metode omogućuju postavljanje točne dijagnoze. Osjetljivi krvni testovi za bioraspoloživi testosteron sa sigurnošću dijagnosticiraju andropauzu, što je izuzetno važno za sprečavanje srčanih i krvožilnih bolesti koje se učestalo pojavljuju baš na početku andropauze. Prema podacima, srčanožilne bolesti najčešći su krivac smrti muškaraca starih 40. do 55. godine života. U toj dobi kod njih češće dolazi i do smanjivanja gustoće kostiju, osteoporoze. Stoga, bez obzira je li u najboljim godinama ili je zakoračio u šesto desetljeće života, ako muškarac ima neki od klasičnih simptoma promjene treba tražiti pomoć liječnika. Nije dobro da za sve samo okriži to "što nije u svijetu mladosti, i što njegov životni saldo nije ružičast pa je normalno da je lošeg raspoloženja". Pravovremeno dijagnosticiranje i liječenje andropauze poboljšava kvalitetu života i čuva zdravlje muškarca. Stoga kad krvne pretrage pokažu sniženu razinu testosterona, muškarac ne smije zanemariti nalaz već treba povesti računa o zaštiti svoga zdravlja. Evo što svaki muškarac može sam učiniti za svoje zdravlje.

Struk od 100 cm

Prvo treba promijeniti stil života; cjelodnevno sjedenje pred televizorom ili računalom zamijeniti tjelesnom aktivnošću. Preporučuju se svakodnevne 30-minutne brze šetnje ili vježbe u grupi u nekom od odgovarajućih sportskih centara.

Nemojte se osamljivati, što češće razgovarajte s ukućanima i družite se što više. Pronađite neki hobi koji će vas veseliti i zaokupiti. Posebnu pažnju posvetite hrani, jedite što više ribe i svježeg voća i povrća, a umjesto običnog, koristite maslinovo ulje. Uz obrok uzmite čašicu crnog vina. Dakle, usvojite mediteransku prehranu, koju je i Svjetska zdravstvena organizacija proglasila najzdravijim načinom prehrane.

Posebno pazite na kilograme, opseg vašeg struka ne bi smio prelaziti 102 centimetra, jer svaki prekobrajni centimetar opasno ugrožava zdravlje. Indeks vaše tjelesne mase ne smije biti veći od 30 (debljina), ali niti manji od 18,5 (pothranjenost).

Ne pretjerujte s alkoholom, a na cigarete zaboravite! Po preporuci liječnika uzmite nadomjesnu testosteronu terapiju.

(Dr. Spomenka Tomek-Roksandić, Doktor u kući, 68/2003)

RAK JAJNIKA SVE ČEŠĆI

Smrtnost zbog karcinoma jajnika u nas je posljednjih desetak godina porasla

za čak 30 posto! Pravog odgovora zašto je to tako - nema. No, od 567 žena, koliko ih u prosjeku u Hrvatskoj godišnje oboli od tog najzloćudnijeg raka ženskih spolnih organa, 120 ih oboli samo u Zagrebu. U sljedećih pet godina rak jajnika preživjet će svega 35 posto žena, a 272 će, na žalost, od oko 3000 trenutačno oboljelih u Hrvatskoj, umrijeti od te pošasti današnjice, doznajemo od dr. sc. Damira Eljuge, ginekologa - onkologa u Klinici za ginekologiju i porodništvo KB-a Sestara milosrdnica i predsjednika Hrvatske lige protiv raka, kojemu ovih dana izlazi i knjiga pod nazivom "Liječenje raka jajnika" u izdanju Medicinske naklade iz Zagreba.

- Rak jajnika najčešće se pojavljuje kod žena u 40-im godinama, a najviše oboljelih, iako taj karcinom više nije rijedak ni kod mlađih žena, u poodmakloj je životnoj dobi, između 60 i 64 godine - veli dr. Eljuga.

Rak jajnika, domeće, nema ranih simptoma bolesti što je glavni razlog zašto se otkriva kasno, pogotovo kod žena koje ne idu na redovite ginekološke preglede. Čak 70 posto žena, naime, dolazi na liječenje u uznapredovalom stadiju bolesti, a vrste liječenja, koje se tad primjenjuju, ograničenih su dometa. K tome, tek mali postotak žena oboljelih od raka jajnika dobiva tzv. "zlatni standard" - polikemoterapiju kombinacijom Paklitaksela i Cisplatina, koja se do sada pokazala najučinkovitijom u obuzdavanju uznapredovale bolesti, smatra dr. Eljuga.

Prvi simptom bolesti najčešće je povećanje obima trbuha, a da se žena nije udebljala. To je znak da se tumor širi i, bez ikakvih bolova, može dosegnuti i veličinu nogometne lopte. Slijede otežano mokrenje, zatvor ili proljev..., a proširi li se rak na crijeva, oboljelu je teško izliječiti. Moguće joj je tek produljiti život, što ovisi o uspješnosti kirurškog zahvata i stupnja zloćudnosti raka - kaže dr. Eljuga i objašnjava kako je sklonost nasljeđivanja raka jajnika visoka.

Žene s dva ili više oboljelih članova u obitelji u prvom koljenu, imaju, doznajemo, između sedam i 30 posto doživotni rizik od obolijevanja pa moraju početi s ranijim i češćim ginekološkim pregledima (barem dvaput godišnje).

I kod nas danas možemo primijeniti sve oblike liječenja raka jajnika kao i najrazvijenije zemlje pa se nijedna žena ne mora liječiti u inozemstvu. Liječenje raka u početnoj fazi traje najviše pola godine, a uznapredovalo i čitav život - kaže dr. Eljuga.

Žene su danas educiranije o raku jajnika, čemu je pridonijela i Hrvatska liga protiv raka. No veliki je postotak žena, naročito iz ruralnih sredina, koje, posebice u postmenopauzi, uopće ne odlaze k ginekologu.

(Jolanda Rak Šajn, Večernji list, 8. studenog)

"STARACKI" SEČER SVE UČESTALIJI U MLAĐOJ DOBI

Dijabetes je kronična nezarazna bolest koja se javlja kao posljedica poremećaja u proizvodnji i djelovanju inzulina (hormona gušterače nužnog za, jednostavno rečeno, pretvaranje hrane u energiju potrebnu za život). Dva su osnovna tipa bolesti:

Tip 1 može se javiti u bilo kojoj dobi, no uglavnom se javlja u djece i mladih. Gušterača ne može proizvesti dovoljno inzulina, pa ga osoba mora uzimati injekcijama. Tip 1 javlja se u pet do deset posto slučajeva i ne može se spriječiti zato što uzrok nije poznat. Nije izravno nasljedan, nego se nasljeđuje sklonost bolesti.

Tip 2 češći je u starijih osoba, osobito onih s prekomjernom tjelesnom težinom, no kao posljedica nezdravog načina života (debljina, premalo fizičke aktivnosti) javlja se u sve mlađoj dobi. Nasljedna sklonost znatno je izraženija nego kod tipa 1. Gušterača još proizvodi inzulin, ali ga tijelo ne može iskoristiti. Terapija uključuje pravilnu prehranu i tjelovježbu, po potrebi tablete, a ponekad i inzulin. Javlja se u 90 do 95 posto slučajeva, a dokazano je da se može spriječiti zdravim načinom života!

(Večernji list, 15. studenog)

NATURE'S WAY CO.

Pozivamo Vas da nas posjetite u našoj novo-otvorenoj "KUĆI MEDA I PRIRODNIH LIJEKOVA", Lokacija: 1101 McBride Ave, Mississauga (ugao Erindale station i McBride Ave) u zgradi "Erindale Medical Centre

Dodite i, uz kavu i domaće kolače, razgledajte široki asortiman prirodnih lijekova na bazi pravog domaćeg meda pomiješanog s ljekovitim biljnim ekstraktima, po vrlo povoljnim cijenama.

Otvoreni smo svaki dan od 10.00 - 4.00 i subotom od 11.00 - 5.00.

Nazovite nas za daljnje informacije na telefone (905) 848-5360 ili (905) 846-3060

Vijesti iz naše zajednice

Sretan i veseo Božić, te uspješnu i zdravljem ispunjenu Novu godinu 2004., svećenicima, časnim sestrama svih hrvatskih župa, svim djelatnicima u hrvatskom Veleposlanstvu i Konzulatu, svim udrugama i klubovima, sportskim društvima, svim folklorim društvima, radiopostajama u Torontu i okolici, svima onima koji sjede po zatvorima u USA, Haagu i u Hrvatskoj, svekolikom hrvatskom pučanstvu u Torontu i okolici, Hrvatima u domovini i svima onima koji žive izvan domovine, svim čitateljima HRVATSKE ISKRE po cijelom svijetu, svakome dobročinitelju, suradnicima u Kanadi i Hrvatskoj, prijateljima i obitelji po cijelom svijetu - svakome od Vas.....

Valentina Krčmar, urednica

Božić - to je ljubav Boga prema čovjeku, to je tajna i čudo koje nam je Bog dao u djetecu rođenom ne u raskoši Jeruzalema nego u skromnoj betlehemskoj štalici. Okružen majkom Marijom i skrbiteljem Josipom navijestio je Otac svijetu i čovjeku slavu Djeteta veličanstvenim pjevom anđela i poklonom običnog puka, pastira. To Dijete nam je donijelo spas i pokazalo nam kako se treba i može živjeti. Čudo života i ljubav Božja očituje se i danas svakim rođenjem djeteta.

Neka nam svima poruka Božićne noći svijetli i vodi nas kroz život. Neka nam Božić u našim obiteljima bude ispunjen radošću, ljubavlju i Božjim blagoslovom. Neka mir i zajedništvo zavlada u našim zajednicama i u cijelom svijetu. Sretan vam Božić i uspješna Nova 2004. godina.

Biserka Milinković s obitelji

Hrvatsko Kulturno Društvo "Napredak", koje je osnovano pred sto godina u Sarajevu, ima već preko dvije godine podružnicu u Hamiltonu. Društvo je kroz svoju povijest karitativno radilo u pomoći najpotrebnijima, na kulturnom radu i u školovanju mladih. Jedan od najslavnijih pisaca koji je dobio pomoć od Napretka svakako je Nobelovac Ivo Andrić.

Podružnica u Hamiltonu ima velike planove za svoj rad. Iduće godine u siječnju dolazi "Priljavo kazalište" a zatim slijede omladinski i dječji festival. Planovi su veliki i ambiciozni, ali složenim radom i dobrom voljom mogu se i ostvariti.

Napredak planira osnovati podružnicu na području Mississauga i Toronto pa poziva sve zainteresirane da se obrate ili elektronskom poštom na napredak@msn.com ili nazovite na 905-662-8078.

Ako želite znati više o radu podružnice, pogledajte na internetu www.napredak_hamilton.com za sada samo na hrvatskom jeziku.

Biserka Milinković

Zakoni i propisi

POVRAT POREZA NA DODANU VRIJEDNOST

PDV SE VRAĆA, AKO SE IZ HRVATSKE IZVEZE ROBA PLAĆENA VIŠE OD 500 KUNA

Temeljem zahtjeva za povrat, porez na dodanu vrijednost vraća se ako kupac u roku od 6 mjeseci od izdavanja računa dostavi prodavatelju ovjereni originalni obrazac PDV-P

Odjelu za pravne i opće poslove Hrvatske matice iseljenika svakodnevno stižu razni upiti iz dijaspore, u vezi s tumačenjem hrvatskih zakona i propisa. Tako je u nekoliko navrata zatraženo i tumačenje pravnih akata kojima se određuje način povrata poreza na dodanu vrijednost kupcima, stranim državljanima, koji iznose dobra kupljena u Republici Hrvatskoj u inozemstvo. Napominjemo da su strani državljani kojima je Odjel za pravne i opće poslove obavezan dati pravni savjet u okviru programskih djelatnosti HMI (Pravna pomoć iseljenicima), a koji su se obratili Odjelu, građani drugih država, ali podrijetlom iz Republike Hrvatske.

Inače, sve potencijalne korisnike povrata PDV-a uputno je na dostupan način obavijestiti o zakonom propisanim uvjetima koje moraju ispuniti da bi ostvarili povrat; kako bismo i na taj način podržavali gospodarsku politiku naše zemlje o kupovini i izvozu hrvatskih dobara, jer su upravo ona, uglavnom, predmet kupovine navedene vrste potrošača u tuzemstvu i iznošenja u inozemstvo.

Temeljem odredbi Zakona o porezu na dodanu vrijednost, taksativno navodimo propisane uvjete koji moraju biti ispunjeni da bi se ostvarilo pravo povrata poreza:

1. Vrijednost kupljenih stvari, po jednom računu, mora biti veća od

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 127, 01. XII 2003.

Svim poznatim i nepoznatim prijateljima knjige koji su svojom darežljivošću na bilo koji način pomogli Hrvatsku knjižnicu i čitaonicu, te zajedno s mnogobrojnim korisnicima učinili treću godinu postojanja uspješnom iznad svakog očekivanja,

VELIKA HVALA i sretan Božić, kao i Novu 2004. godinu želi

Odbor Kanadsko-hrvatske knjižnice

DOGODILO SE U ZAJEDNICI

Vrijeme jesenjskih banketa je za nama. Mjesec studeni bio je ispunjen gostovanjima popularnih pjevača iz domovine, banketima zavičajnih društava i hrvatskih župa Južnog Ontarija - župa Hamilton, Mississauga, Toronto i Oakville. Hrvatski Franjevački i Kulturni Centar Norval imao je u okviru svog banketa i prikupljanje novčanih sredstava za izgradnju crkve. Prema riječima Fra. Stjepana Pandžića do 25. studenog sakupljeno je oko sto dvadeset i devet tisuća dolara. Župnik se zahvaljuje na svim darovima i pomoći. Sjetimo se i dalje u molitvama i pomozimo materijalnim priložima ovaj veliki i važan projekt nas Hrvata u ovom dijelu Kanade.

Hrvatska Katolička Zajednica (HKZ), odsjeci za Kanadu, obavijestila je svoje članove u Kanadi kako prema odluci Konvencije i propisima u Kanadi, više neće moći posloovati kao do sada. Članovi imaju dva izbora. Prvi je isplata njihovih osiguranja a drugi je priključivanje Hrvatskoj Bratskoj Zajednici.(HBZ) Za više detalja obratite se direktno glavnim uredima tih dviju najstarijih i najbrojnih zajednica ili njihovim predstavnicima na ovom području Južnog Ontarija.

Biserka Milinković

Gosp. Viktor Maurus, član Fonda Slavonija

500,00 kuna.

2. Prodavatelj mora za prodane stvari izdati popunjeni obrazac PDV-a.

3. Kupac (strani državljanin) mora stvari kupljene u Hrvatskoj iznijeti u inozemstvo, dakle, one moraju prijeći državnu granicu (dolazi u obzir i slanje poštom ili na drugi adekvatan način); stanovit izuzetak postoji kod kupnje plovila i proizvoda koji se u njih ugrađuju, a ostaju na vezu u Republici Hrvatskoj, jer u tom slučaju, kupac ima pravo na povrat poreza pod uvjetom da je obavljeno izvozno-uvozno carinjenje.

4. Stvari kupljene u RH moraju se dati na uvid carinarnici koja nakon provedenog postupka ovjerava obrazac PDV-a.

5. Kupac pri kupnji treba zahtijevati od prodavatelja da mu izda PDV-P obrazac, te ga kupac ispunjava u dva primjerka od kojih se original daje kupcu a kopija ostaje prodavatelju.

6. Temeljem zahtjeva za povrat, PDV se vraća ako kupac u roku od 6 mjeseci od izdavanja računa dostavi ovjereni originalni obrazac PDV-P prodavatelju. Kupac može ovjereni obrazac dostaviti poštom. Tada mora navesti broj računa na koji mu se može vratiti PDV.

Porez na dodanu vrijednost plaća se po stopi od 22% na poreznu osnovicu. Osnovica poreza na dodanu vrijednost je naknada za isporučena dobra ili obavljene usluge.

(Diana Mašala Perković, pravna savjetnica u HMI)

Izbori za Hrvatski sabor

Prema privremenim rezultatima, HDZ osvojio 65 mandata

ZAGREB, 24. studenoga - Peti višestranački izbori za Hrvatski sabor održani su u nedjelju. Prema privremenim i neslužbenim rezultatima što ih je Državno izborno povjerenstvo objavilo u nedjelju u 23.50 sati, HDZ vodi u osam od deset izbornih jedinica u Hrvatskoj. Prema trenutačnoj raspodjeli mandata, dr. Ivo Sanader može računati na 65 saborska zastupnika. SDP, koji s koalicijskim partnerima vodi u dvjema izbornim jedinicama, osvojio je 34 mandata, a s koalicijskim partnerima LS-om, Librom i IDS-om 43 mandata.

HNS je postao treća politička stranka u državi osvojivši 11 mandata, a još je jedan u koaliciji sa strankom Vesne Pusić osvojio PGS. Stranke sadašnje koalicije, koje su izrazile želju da koaliraju i nakon ovih izbora, zajedno imaju 55 mandata. Tomčičev HSS dobio je deset mandata. HSP je osvojio osam mandata, a prvi put će u Saboru imati i jednu zastupnicu.

Najveće je iznenađenje izbora Hrvatska stranka umirovljenika koja je osvojila tri saborska mandata. Koalicija HSLS-DC doživjela je debakl i osvojila dva saborska mandata. U Sabor nisu ušli predsjednici tih stranaka dr. Mate Granić i Dražen Budiša. HSLS će u novom sazivu imati 22 zastupnika manje nego što ih je imao nakon izbora u siječnju 2000. godine. Još je veći neuspjeh doživjela koalicija HB-HIP koja ni u jednoj izornoj jedinici nije prešla izborni prag. Neovisne liste, veoma popularne prilikom kandidiranja za ove izbore, doživjele su potpun neuspjeh i ni jedna nije uspjela ući u Sabor. Ni jedan mandat nije osvojila niti nedavno osnovana Demokratska socijalna unija - snaga naroda iako je dosta uložila u kampanju.

Najneizvjesnije je u III. izornoj jedinici u kojoj HDZ vodi s 23,81 posto glasova ispred koalicije SDP-Libra koja ima 22,62 posto. U toj je izornoj jedinici čak sedam lista prešlo izborni prag koji iznosi pet posto, ali HDSS zbog primjene D'Hondtove metode zasad nema saborskog zastupnika iako je osvojio 5,28 posto.

HDZ najuvjerljivije vodi u IX. izornoj jedinici (49,87 posto) ispred SDP-a (14,16 posto).

Najmanje je listi prešlo prag u I. i V. izornoj jedinici - po četiri. Broj rasutih glasova (odnosno onih koje su birači dali listama što nisu uspjeli

prijeći prag) relativno je velik, a u I. i V. izornoj jedinici iznosi oko 26 posto.

U XI. izornoj jedinici (za dijasporu) vodi HDZ sa 73,61 posto ispred koalicije HSLS-DC i HSS-a. Međutim, još se ne zna koliko će zastupnika iz dijaspore biti izabrano u Sabor.

Pripadnici nacionalnih manjina izabrali su osam zastupnika u Hrvatski sabor, a na tim izborima zasad nema većih iznenađenja.

Na izbore je do 16 sati u deset izbornih jedinica u Hrvatskoj izašlo 51,77 posto birača, objavilo je Državno izborno povjerenstvo na temelju dojava s 82,89 posto birališta. U biračke je popise na tim biračkim mjestima upisano 2,858.483 birača, a na izbore ih je izašlo 1,479.788. Policijska je dojavila DIP-u o 16 manjih incidenata u vezi s narušavanjem javnog reda i mira, a protiv počinitelja su podnesene prekršajne prijave. Ozbiljniji incident zbio se u Vukovaru gdje je napadnut član biračkog odbora Franjo Ileš. (Vjesnik 24.11.)

Sanader: Pobjedili smo

Za razliku od Račana želim zahvaliti biračima koji su nam iskazali povjerenje", rekao je Sanader zahvalivši se i onima koji se nisu zadovoljili ovom vladom. "Vrlo ozbiljno smo shvatili poruku birača 3. siječnja i prema tome smo se vladali u ovoj predizornoj kampanji.

Sanader je čuo i Račanovu izjavu, pa je rekao da ako SDP ima dvostruki razlog za slavlje, tada HDZ ima četvrestroku. Prema saznanjima s terena u HDZ smatraju da su njihovi rezultati jako dobri, i Sanader vjeruje da je HDZ pobjednik izbora.

"Buduća koalicija ostaje tema za pregovore, očekujemo konzultacije s predsjednikom, ali sad se ne bavimo s tim jer želimo pričekati rezultate koji će potvrditi naša očekivanja. Mislim da dolazi novo vrijeme za Hrvatsku, i da ćemo već večeras razgovarati s mogućim koalicijskim partnerima". Za kraj je Sanader dodao kako je siguran da će njegova stranka dobiti najveći broj mandata, i to puno veći nego 3. siječnja. (HTV, 23. studenog)

U NOVOME SAZIVU MANJE ŽENA, VIŠE SPORTAŠA, PUNO LOKALNIH DUŽNOSNIKA, SKUPINA LIJEČNIKA...

Aktualni saziv Sabora imat će 152 zastupnika ili jednoga više od prošloga. U njemu će sjediti 26 žena ili pet manje nego do prije mjesec i pol kada je u Saboru bila 31 zastupnica. Prosječna dob ovog saziva parlamenta je 48,7 godina. Najstarijemu su zastupniku, Branimiru Paseckom iz HDZ-a, 72 godine, a najmlađoj zastupnici, Jeleni Pavičić-Vukičević iz SDP-a, 28 godina. Na prvi je pogled ovaj saziv mlađi od prošloga, u njemu je puno lokalnih dužnosnika, malih poduzetnika, ali i onih većih poput HDZ-ova zastupnika, vlasnika lanca mesnica Stjepana Fiolica.

Osobna iskaznica novog saziva šest župana, 22 bivša ministra, 26 žena, 126 muškaraca, jedan predsjednički kandidat, devet predsjednika stranaka, pet sportaša, prosječna dob 48,7 godina

U saborskim klupama sjede 22 bivša ministra, među njima i premijer Račan. Među bivšim ministrima najviše je SDP-ovih, njih 13, HDZ ih ima tri, HSS dva, a HNS, LS, Libra i IDS po jednoga.

U Saboru sjedi i šest župana, koji moraju odlučiti što će raditi. Karijerni odabir čeka zadarskog župana šimu Prtenjaču iz HDZ-a, koji odraduje treći mandat, kao i njegove stranačke kolege Antu Bagarića, slavonsko-brodskog, i Đuru Brodarca, sisačko-moslavačkog župana. Ta odluka čeka haesesovce, varaždinskog župana Zvonimira Sabatija i križevačko-koprivničkog Josipa Frišića, kao i šefa IDS-a, istarskog župana Ivana Jakovčića. I ovaj je saziv potvrdio da je politika još na cijeni među liječnicima. U Sabor, tako, ulazi onkolog Marko Turić, ravnatelj Instituta za tumore. Ravnatelj Opće bolnice u Gospiću Darko Milinović, pak, jedna od perspektivnih HDZ-ovih akvizicija, jednako kao i Dujomir Marasović, voditelj Odjela za kožne i spolne bolesti u KB-a Split.

Među novim licima koja stižu iz liječničkog miljea su i otorinolaringolog Stjepan Bačić, bivši ravnatelj zagrebačke bolnice Merkur, kao i Tudmanov zubar Mario Zubović... Najpoznatija su sportska lica - među njima, dakako, prednjači Mirko Filipović Cro Cop.

U Sabor je ušao s liste SDP-a. No, i HDZ ima svoj adut iz borilačkih sportova, Tomislava Čuljka, aktivnog člana Judo saveza. Zlatom ovjenčani rukometni trener Lino Červar po slavi stoji uz bok Cro Copu.

U HDZ-ovim će klupama sjediti najviši zastupnik, bivši košarkaški reprezentativac Franjo Arapović, a visinom mu se znatno približio najtrofejniji hrvatski olimpijac, bivši vaterpolist Perica Bukić.

Poznatiji kazališni redatelj i umjetnički direktor HNK u Splitu Petar Selem britkošću nagovještava dinamičnu polemiku iz HDZ-ovih klupa.

Račanov je SDP u Sabor uputio najviše nestranačkih ljudi. Među njima je i Vesna Škulić, prva invalidna osoba koja će u vijećnici sjediti u kolicima. (Slobodna Dalmacija 26.11.)

Račan čestitao Ivi Sanaderu na pobjedi

- Čestitamo HDZ-u na vrlo dobrom rezultatu koji su postigli i očekujemo da što prije formira Vladu. Na dobivenim izborima čestitat ćemo im ako je uspiju formirati - rekao je jučer kasno poslije podne Ivica Račan, prenoseći novinarima zaključke Predsjedništva svoje stranke.

Račan je ponovio da se vrh stranke slaže da je SDP potvrdio svoju političku snagu i da je tim rezultatima zadovoljan. Bili bi još zadovoljniji da su imali mogućnost formirati koalicijsku vlast, ali kao odgovorna stranka ne žele petljati i natezati rezultate, već će vidjeti koliko uspješan u formiranju vlade može biti HDZ. - Mi smo bili odgovorna vlast, napravili smo velik iskorak i osigurali smo u protekle četiri godine stabilnost Hrvatske.

Račan je potvrdio i da je razgovarao sa svojim koalicijskim partnerima HNS-om i HSS-om. Rekao je da nije razočaran tim razgovorima. Na pitanje je li nudio koaliciju HSS-u, Račan je odgovorio da je ne može nuditi dok ne vidi što će HDZ uspeti učiniti, očito smatrajući da SDP-ovi aduti, ako ih ima, leže u periodu nakon Sanaderova objavljivanja novog sastava Vlade.

- I dalje ćemo se energično zalagati za rješenja koja vode toleranciji i demokraciji - rekao je Račan i naglasio da će se SDP znati odužiti građanima koji su glasovali za njih. Račan, koji će do izbora nove vlade i njezina potvrđivanja u Saboru obnašati funkciju premijera, rekao je da se radi o tehničkom obavljanju dužnosti te da njegova vlada niti želi niti može donositi teške odluke. - Zato tražimo da gospodin Sanader što prije formira parlamentarnu većinu koja će podržati njegov prijedlog Vlade - rekao je Račan. U slučaju da to Sanader ne uspije, Račan procjenjuje da će Hrvatska ući u razdoblje nestabilnosti, pri čemu će SDP biti čvrsto na liniji potpore stabilnosti Hrvatske.

Račan nije želio odgovarati na pitanje hoće li ponuditi ostavku na mjesto predsjednika stranke i hoće li se ponovno kandidirati jer smatra da to prvo treba reći svojim stranačkim kolegama, a ne novinarima.

(Večernjišt 25.11.)

Izbori u Mississaugi

Vaša pisma.....

Draga Valentina,

7. listopada 2003

Zaista su članci u ovom broju HRVATSKE ISKRE (BR.126) vrlo zanimljivi. Možda će Vam se činiti čudno, ali oduševljen sam s onim što ste napisali u Motrištu. Vi ste tu, u nekoliko sažetih rečenica, dala recept o onome što bi trebalo biti u Hrvatskoj. Što se pak tiče komentara iz Argentine kako naši ljudi ovdje daju sliku blagostanja, moram reći da sam i ja to čuo. Nema dvojbe da je to tako.

Posebno me muči to pitanje o pritiscima iz Haag-a za izručenje naših generala koji su sudjelovali u Domovinskom ratu. Ja bi radije umro nego dozvolio takvu nepravdu. Da, slažem se s time da ako može Švedska živjeti izvan Europske unije, onda može i Hrvatska.

Srdačan pozdrav, Vaš

J.K. Belins

Draga Valentina,

6. listopada 2003.

Upravo smo Mira i ja pročitali Vaše pismo "Djeca su dar Božji" (HRVATSKA ISKRA, br.126, str. 39). Čitali smo ga, ali nas je svaki paragraf vodio u novo zastajanje ili neku težinu u prsima, čak i koju suzu. Ne znamo da li su radosnice ili žalosnice!

Nitko ne zna opisati događaje, da li se to radi o napuštenoj djeci, starcima, Domovinskom ratu ili bilo čemu što je vezano za nas Hrvate i Hrvatsku kao Vi, draga Valentina. Vi ste naša hrvatska dika, ponos i radost. Ovo o čemu Vi pišete u Hrvatskoj ISKRI je izvrstan način kojim otvarate nove puteve u naša srca, kako bi se odazvali i pomogli onim nejakima,

napuštenim, koji se sami o sebi ne mogu brinuti, isto tako, koji ne znaju da li imaju ikoga od svojih, majku, oca, sestru, brata ili bilo koga od rodbine. Oni su napušteni ali su u dobrim rukama, u rukama onih dobrih ljudi, "teta", koji se brinu o njima, koji apeliraju na one druge dobre ljude, bez čije bi darežljivosti i pomoći, direktno ili indirektno, bilo nemoguće išta za napuštenu djecu učiniti. Naročito onim starijim osobama, našim bakama i djedovima, sa čijom mjesecomnom penzijom niti njemački ovčar ne bi mogao opstati mjesec dana na hrani!

Nitko ne zna kako smo se Mira i ja osjećali kad nam je naše kumče, malena desetogodišnja Martina napisala; "Hvala Vam, voli Vas Martina", nakon što ste joj Vi, draga Valentina, Vi osobno, odnijeli onaj naš ruksak sa "školskim priborom", što je Martini donijelo posebnu radost. Nitko nikada neće moći osjetiti ni svu našu radost dok smo postali Martinini kumovi i kad nam je u jednom od prvih pisama rekla: "Jako mi je drago što ću i ja sada moći nekome pisati pisma kao i ostala djeca u domu." Za svu ovu našu radost, draga Valentina, zahvaljujem www.forum.hr što sam ga pronašao i onoj dobroj duši koja je pokrenula ovu humanitarnu akciju za Dječji Dom Sv. Terezije u Zagrebu, a Vama posebna hvala na Vašem dobročinstvu, osobito na ovom dirljivom članku. Nakon svega, imam jednu veliku želju, da svi mi Hrvati sa ovog kontinenta otvorimo svoja plemenita srca pa da, koliko nam je god to moguće, pomognemo ispaćenom hrvatskom narodu, osobito napuštenoj djeci, starcima i siromašnim obiteljima, kao što smo to nekada prije desetak godina činili šakom i kapom, dok je Hrvatska krvarila.

Roko Tanfara, Mississauga

Izbor sportaša godine

U četvrtak 28. studenog ove godine u restoranu "Croatia" održana je manja, no vrlo važna svečanost: objavljeni su sportaši godine. Uz ovo organizatori, voditelj radio postaje "Voice of Croatia", Bruno Pilaš, poznati igrač, bivši trener "Croatia"-e Toronto, ustanovili su novu nagradu ljudima, koji su zaslužni za sport. Ove godine ustanovljena je nova kategorija nagrada: "zaslužni sportaši". Laskavu titulu "zaslužnog sportaša" ove godine je dobio gosp. Marijan Bilić - Bili, poznati igrač Toronto Croatia-e Metrosa u doba kad je ta momčad bila na vrhu slave. Na ovoj svečanosti bili su nazočni visoki gosti, kao sadašnji generalni konzul RH gosp. Mario Livaja, kao i prvi počasni konzul RH za vrijeme Domovinskog rata, gosp. Duško Bezić, jasno i mnogi iz zajednice koji su zainteresirani za sport. Bilo je onih kao ja, koji samo gledamo i navijamo kad treba. Raspoloženje je bilo zaista dobro, večera po običaju izvrsna (hvala Stipe i Ana), govori kratki, pa predimo na svečanost predavanja pokala.

U našoj zajednici ima mnogo sportaša, mnogo onih koji su sebe podredili sportu, odgoju i pomoći mladima. Neki se od malena bave sportom, uporno i ustrajno, baš kao naša Sandra (Maja) Matijašić, poznata prvakinja u karateu. Rođena tek 1983. godine do danas je postigla više nego što će mnogi postići u cijelom svom životu. Prvu titulu prvaka Ontarija dobila je 1999. godine, i ponovila taj naslov devet puta! Ove je godine bila prvakinja na Pan-američkim igrama u Vancouveru, reprezentativka Kanade na Svjetskom prvenstvu u Francuskoj. Trenutno pohađa drugu godinu studija na Sheridan College, a ovo joj je već drugi puta da je izabrana za sportašicu godine. Možda je interesantno što je Maja Matijašić (inače kćer poznatog hrvatskog boksača, Zlatka) rekla pri primanju pokala: "Hvala svima vama. Bez vas ja to ne bih postigla. Bez mame i pogotovo tate, koji me je uvijek bodrio kad bih posustala, ne bih došla tako daleko. Hvala sestrama Silvi i Sanji. Hvala dragom Bogu, hvala gosp. Zvonku Čelebiji".

Sportašem godine proglašen je mladi Daniel Pilaš, rođen 1978. godine. Svoju je igračku karijeru započeo u Oakvilleu 1990. g., a organizirani nogomet počeo je igrati 1992, isto u Oakville-u "Dinamo", gdje je proveo par sezona. Godine 1996 prelazi u "Croatia-u" Toronto sa kojom osvaja prvenstvo Puma lige gdje je bio najmlađi član momčadi. Za Toronto Croatia-u odigrao je šest sezona, i sa njom osvojio Konzulami kup 1998 i prvenstvo CPSL zapadne skupine 2002. g. Diplomirao je na Wilfred Laurier sveučilištu, business i marketing, gdje je u isto vrijeme igrao za istoimeni

nogometni tim, s kojim je osvojio prvenstva 1998, 1999. i 2001. godine. Bio je odabran najboljim sportašem istog fakulteta u dva navrata 2000 i 2001. godine. Mnogo više bi se moglo reći o Danielu Pilašu, no stanimo ovdje, i čestitajmo mladom Danielu, svakako mami Slavici i ponosnom tati Bruni.

Posebna mi je čast napisati par riječi o Marijanu Biliću, poznatom nogometašu, dragom prijatelju. Rođen je 1940. godine, i od kad znam za Marijana, slušam o nogometu. Počeo je svoju karijeru u zagrebačkom "Dinamu", gdje je igrao 8 godina u generaciji Srebrića, Crnić, Sertića, Petručića i Cvitkovića i drugih. Bio je i omladinski reprezentativac godine. Iz "Dinama" odlazi u "Čelik" (Zenica), gdje igra jednu sezonu, pa u Osijek. Neko vrijeme nastupa u dresu zagrebačkog "Metalca", odakle odlazi za Kanadu i odmah se pridružuje "Croatia-i" godine 1968. Bio je kapetan momčadi, koja je osvojila prvenstvo Kanade 1971, 1972 i 1973. godine. Sa Toronto Croatiaom osvojio je niz prvenstava, play-offa, teških turnira, tako da Marijan Bilić spada u red igrača koji su osvojili najviše trofeje u povijesti kluba. Aktivno je prestao igrati 1974. godine, no i dalje se bavi nogometom. Kao trener vrhunac uspjeha postigao je 1976. godine kada je klub sa Domagojem Kapetanovićem osvojio prvenstvo Sjeverne Amerike. Još i danas igra nogomet s dečkima iz svoje generacije, koje drži na okupu svojim smjehom, humorom i dobrotom.

Ovo troje vrsnih sportaša ponos su naše zajednice i njihova djela su pronijela dobar glas o Hrvatima na daleko. Posebno je to naglasio naš generalni konzul gosp. Mario Livaja koji je rekao kako "ovakove stvari više rade nego najbolja diplomacija" i dodao "kako nas sve nosi u srcu", što je izazvalo veliki pljesak nazočnih.

Izvanredno je bilo ove večeri u "Croatia" restoranu! Šteta da druge udruge ne shvaćaju koliko je važno istaknuti dobar rad i uspjehe mladih, koji rade i djeluju u zajednici. Mi obično odajemo čast pokojnicima za ono što su učinili za vrijeme života no trebalo je čuti i vidjeti 28. studenog gosp. Marijana Bilića okruženog prijateljima koji zaista cijene ono dobro što je učinio za ovu zajednicu. Hvala "Voice of Croatia", hvala Bruno! Čestitamo na izvršnoj ideji i izvršno organiziranoj večeri sportaša. (VK)

IVAN ŠUKER, POTPREDSJEDNIK HDZ-A: NOVA VLAST - PRVIH 100 DANA

Građani očekuju što će sve nova, HDZ-ova vlada, osim najavljenog snižavanja PDV-a za dva posto, učiniti da bismo što prije osjetili bolji životni standard. O potezima nove vlasti u gospodarstvu i financijama razgovarali smo s Ivanom Šukerom, potpredsjednikom HDZ-a i velikogoričkim gradonačelnikom, koji je na proteklih izborima u VI. izbornoj jedinici ostvario jedan od najboljih rezultata HDZ-a.

* Kako nadoknaditi manjak 2,5-3 milijarde kuna zbog najavljenog smanjivanja PDV-a za dva posto?

- U Hrvatskoj postoji veliki problem sive ekonomije, nema reda u javnim financijama, a i Zakon o dospjelim a nenaplaćenim potraživanjima pokazao je da je proteklih pet godina mimo državnog proračuna otišlo oko 25 milijardi kuna. To pokazuje da novca u Hrvatskoj ima, ali on treba doći do državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne samouprave. Kad se to ostvari, bit će moguće porezno rasterećenje hrvatskoga gospodarstva i građana.

* U Europi je trend, doduše zbog zdravstvenih razloga, uvođenje dodatnih nameta na cigarete. Jeste li razmišljali i o tome?

- Učinak tog trenda u prvom je redu zdravstveni, a ne fiskalni. Ako to stvarno postane europski trend, ne vidim razloga da ga i mi ne slijedimo. Vrlo je zanimljivo, međutim, da postoji prostor na sadašnjim trošarinama na cigarete i benzin da se osigura više novca za proračun bez njihovih povećanja. Treba samo naplatiti ono što treba doći u proračun.

Tko je porezno zanimljiv državi

* Možete li to objasniti?

- Mislim da trošarine koje treba platiti na cigarete i alkohol te dio trošarina koje treba naplatiti na benzin ne stižu u proračun, nego završavaju negdje drugdje. Pogledajte samo Hrvatsku u lipnju, srpnju i kolovozu. Zbog turista se broj stanovnika znatno povećava, a veća je i migracija hrvatskih građana za godišnjih odmora. Bilo bi logično da tih mjeseci prihod od trošarina na benzin u proračunu bude barem sto posto veći nego recimo u veljači. To se ne događa i pokazuje da taj novac završava negdje mimo proračuna.

* Znači li to da će se, primjerice, Ina naći pod malo većom lupom poreznika?

- Ne samo Ina, svaki porezni obveznik bit će pod povećalom. Logika je platimo svi što trebamo da bismo sutra svi platili manje.

* Posljednjih nekoliko godina čini se da poreznici najviše pritišću male dužnike - građane i obrtnike. Istodobno u velike dužnike ne diraju. Hoće li nova vlada imati snage otjerati u stečaj primjerice Hajduk ako se pokaže da duguje proračunu a ne može taj dug platiti?

- Kod nas nije definirano tko je fiskalno državi više a tko manje interesantan. Nekad je daleko lakše stisnuti nekoliko malih, a potom statistički pokazati da je napravljen niz kontrola nakon kojih je ubran novac. Ona organizirane konferenciju za novinare i pokažete taj "veliki" uspjeh. Istodobno dvije velike ribe naprave deset puta veću poreznu utaju, a o tome se ne misli ni govori. Poreznici su u velikim kompanijama, kao što je Bosch, cijelo vrijeme. Njima je jasno da jedna ili dvije porezne pronevjere u takvim velikim tvrtkama naprave štete državi kao tisuću malih. Stoga treba odrediti tko je koliko porezno zanimljiv državi i prema tome ga kontrolirati. Istodobno treba prekinuti praksu vođenja socijalne politike neplaćanjem poreza.

* Smanjivanjem PDV-a roba bi trebala biti dva posto jeftinija. što priprema HDZ kako bi spriječio da taj novac, bez obzira na to koliko bio malen, ne završi u džepovima trgovaca?

- Konzum je već napravio odličan marketinški potez najavljujući pojeftinjenja ako se smanji PDV. Očekujemo istu takvu reakciju ostalih trgovaca koji će ući u tržišnu utakmicu. No, budite sigurni da će nova vlada ići s lećima i reklamama kojima će objasniti građanima koliko bi trebali pojeftiniti pojedini proizvodi zbog manjeg PDV-a. Ne smije se dogoditi kao kad je uvedena nulta stopa PDV-a na kruh, a njegova se cijena nije smanjila.

Socijali do 600 milijuna kuna

* Iz HDZ-a su prije izbora stizala obećanja da će se vratiti prava roditeljima, braniteljima i članovima njihovih obitelji. Je li moguće u napregnutom proračunu naći novac za ispunjenje tih obećanja?

- Rješavanjem problema nezaposlenosti i povećanjem životnog standarda povećat će se prihodi u proračunu s osnove poreza na dohodak, pa i s osnove PDV-a. S većim brojem zaposlenih povećat će se i broj obveznika mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, pa će se smanjiti i taj deficit. Naša je procjena da će u prvoj godini za socijalna davanja koja smo obećali trebati između 500 i 600 milijuna kuna. Suzbijanjem sive ekonomije, povećanjem naplate poreza i doprinosa, te rastom BDP-a očekujemo da ćemo osigurati taj novac.

* Kada će se vidjeti prvi rezultati mjera HDZ-a na višem standardu građana? Neće li nas i vaša stranka, kao proteklih godina SDP, uvjeravati da živimo bolje ali to još ne vidimo?

- Takvom retorikom mi se sigurno nećemo koristiti. Na HDZ-ovoj jamstvenoj kartici je naveden redoslijed naših poteza i pri tome, naravno, osta-

jemo. Prvo ćemo smanjiti nezaposlenost, potom će doći do gospodarskog rasta i višeg životnog standarda.

* Kada će se smanjiti nezaposlenost?

- Prvo moram reći da je Hrvatska trenutačno u recesiji. Prema pokazateljima BDP u trećem tromjesečju ima pad u odnosu na prva dva kvartala kada je rastao. Rast zaposlenosti i pomaci u gospodarstvu bit će vidljivi već za nekoliko mjeseci. Naravno to će se dogoditi i zbog sezonskog zapošljavanja. Cilj je ukloniti administrativne zapreke za ulazak stranog kapitala, pa smo uvjereni da će bitni pomaci biti vidljivi već krajem sljedeće godine. Tu će veliku ulogu imati jedinice lokalne samouprave, koje moraju osigurati komunalnu infrastrukturu i prostor za male gospodarske zone koje će biti interesantne investitorima. Strani kapital sigurno neće doći na голу ledinu!

* Najavili ste vraćanje gradnje autocesta u proračun. Hoćete li to i ostvariti te hoće li to usporiti gradnju?

- To najviše svrbi gospodina Čačića jer se boji da bi netko mogao kontrolirati novac za gradnju autocesta. Ja sam rekao da bi bilo bolje da novac za tu namjenu dođe u proračun, da se vidi koliko ga ima, te da se samo prosljedi na račune Hrvatskih autocesta i Hrvatskih cesta. Tada bi te tvrtke imale veću obvezu u pogledu izvještavanja o tome kako je taj novac i utrošen. Ne gradi ceste gospodin Čačić iz svog džepa, nego hrvatski građani kada kupuju benzin ili plaćaju cestarine. Kad bi taj novac dolazio u proračun, bio bi pod kontrolom Sabora i javnosti, a ovako se ne zna kako se troši.

Dovoljno potencijala za vanjski dug

* Predsjednica HNS-a Vesna Pusić isticala je kako će dolaskom HDZ-a na vlast stati program poticajne stanogradnje.

- POS je projekt koji se nije dokazao. Neka kažu koliko su stanova napravili, a koliko su prodali. Uzmite samo posljednji primjer iz Krapine. Od tamošnjih 20 stanova iz POS-a za deset postoji interes, ostali se prodaju pod čudnim uvjetima i na kraju ih kupuje grad za svoje potrebe, da cijeli projekt ne bi propao. POS je od početka krivo zamišljen jer je zaboravio na barem 50 posto mladih ljudi koji žive u kućama. O tome u POS-u nema ni riječi. Zašto se tim ljudima ne bi omogućila nadogradnja obiteljske kuće, preuređenje potkrovlja ili nešto slično? Bio bih sretan zbog mladih ljudi da je taj projekt uspio, ali nije. Na kraju je malo ljudi preko POS-a riješilo stambeno pitanje, stanove su kupili ljudi koji imaju višak kapitala i koji su stambeno zbrinuti. Ima drugih mogućnosti da se mladima pomogne u rješavanju tog problema, ali to ne znači da započete objekte nećemo dovršiti

* Koje su to mogućnosti?

- Subvencija kamata na stambene kredite. Time se aktivira novac banaka, građevinskim tvrtkama se osigurava posao, a ljudima omogućuje da dođu do stana.

* Hoće li to HDZ provesti i kada?

- Mislim da ćemo to napraviti u drugoj godini mandata.

* Vanjski dug je veći od 21 milijardu dolara. Što treba platiti iduće godine?

- Odljev iz Hrvatske za 2004. godinu procjenjuje se na oko 3,8-4 milijarde dolara. Stiže na naplatu oko 2,5 milijarde dolara glavnice, 700 milijuna kamata, a očekuje se da će tvrtke u stranom vlasništvu na osnovi dobiti iz Hrvatske iznijeti također oko 700 milijuna dolara. Glavnica i kamate bit će dogodne otprilike dvostruko veće nego ove godine. Hrvatska ima dovoljno potencijala da sve to plati.

* Kako ćete se postaviti prema zahtjevima MMF-a?

- Još uvijek aktualna vlada više se puta služila argumentima kako nešto traži MMF za poteze koje nije imala sama provesti. Vlada koja ima povjerenje građana ne treba zaštitu MMF-a za provođenje nepopularnih mjera. Suradnja s MMF-om je, naravno, potrebna ali ne treba pristajati na stand-by aranžmane kakve je potpisivala ova vlada. MMF je dolaskom u Hrvatsku neposredno prije izbora poručivao da je situacija divna i krasna. To je bio pokušaj direktnog utjecaja na birače i mislim da je to crna mrlja MMF-a.

* Kako ćete se odnositi prema tečaju kune?

- Odlučili smo zadržati stabilan tečaj kune, bez obzira na neke savjete makroekonomista da se uvede klizni tečaj uz jednoznačnu inflaciju.

Večernji list 29.11.

Hrvatska knjižnica i čitaonica

Dobrovoljnim radom osnovana je nova hrvatska knjižnica i čitaonica u Mississaugi. Za ostvarenje tog, za hrvatsku zajednicu vrijednog projekta, potrebne su, jasno, knjige, te se mole ljudi dobre volje da pomognu s donacijom svojih suvišnih knjiga, a i pomoć na bilo koji način - DOBRO JE DOŠLA! Unaprijed HVALA! Nazovite, molim IVICU PUHALO, Tel 905- 507-1389

HDZ I HSS NASTAVILI PREGOVORE, TOMČIĆ ODBIO MOGUĆNOST KOALIRANJA SA SDP-OM

Širokih osmijeha kao glumci na filmskom festivalu u Cannesu, javnosti su se napokon i službeno ukazali šefovi HDZ-a i HSS-a Ivo Sanader i Zlatko Tomčić. I to u HSS-ovu domu. Na sva su usta hvalili razgovore koje su vodili, te na svaki način nastojali uvjeriti novinare da u ovoj pregovaračkoj fazi o podjeli fotelja nema ni govora. Tomčić je govorio: "Mi razgovaramo, a ne pregovaramo", a Sanader "Bliže smo dogovoru jer smo počeli razgovarati".

HSLS i DC potpisali potporu Sanaderu

Tijekom jednosatnog susreta sa Sanaderom zastupnici HSLS-a i DC-a đurđa Adlešić, Vesna škare-Ožbolt i Ivan čehok svojim su potpisima potkrijepili da su spremni dati povjerenje Vladi desnog centra. Razgovor o konkretnom angažmanu predstavnika te koalicije u Vladi ostavljen je za budućnost, s obzirom na to da se o svemu najprije moraju izjasniti stranačka tijela DC-a i HSLS-a. Inače, ni čehok ni đ. Adlešić nemaju želju ući u Vladu. Potpredsjednica DC-a Vesna škare Ožbolt kaže da je razgovor o programskim načelima pokazao da između HDZ-a i koalicije HSLS-DC postoji visoka suglasnost, pogotovo o gospodarskom dijelu. Njihovi se gospodarski programi, naime, gotovo poklapaju. HDZ su podržala i dva zastupnika manjina J. Adam i N. Mak.

Gospodarske programe tih dviju stranaka počet će već danas češljati njihovi autori, kako bi procijenili koliko su kompatibilni, a potom bi šefovi trebali ponovno uzeti stvari u svoje ruke.

Ključ ekonomska politika

Ono u čemu su se već sada složili jest da ljude prije svega tište životni ekonomski problemi, pa su tom temom i počeli koalicijsko približavanje. Novinari su navaljivali, ali Sanader i Tomčić nisu željeli prognozirati hoće li biti koalicije. Sve, poručili su, ovisi o stručnjacima koji će vidjeti mogu li se njihovi stranački gospodarski programi uskladiti. I to u 15-ak ključnih točaka.

- Ozbiljne su šanse da se dogovorimo - kazao je šef HSS-a, ali i najavio:Ako dogovora ne bude, pregovore prekidamo. Odbio je mogućnost koaliciranja sa SDP-om, te najavio da idu u opoziciju ako ne utvrde zajedničku ekonomsku politiku. Sanader također nije krio optimizam. Kazao je kako vjeruje da će se stručnjaci dogovoriti za nekoliko dana, vjerojatno već ovaj tjedan.

Pravaši nezadovoljni

Sanader je opovrgnuo da Doris Pack ili netko drugi iz Europe na HDZ vrši pritisak "da ne koalira s ovim ili onim". Sanader i Tomčić nisu željeli

Saborski zastupnik - zasad najunosniji posao u Hrvatskoj

ZAGREB, 9. studenoga - Da je saborski zastupnik najunosniji i najprivlačniji posao u Hrvatskoj, potvrđuje i činjenica da se za predstojeće izbore kandidiralo čak 5119 kandidata, što je naspram prošlih izbora svojevrsan rekord, jer ih je tada bilo 4006. Za jedno mjesto u Hrvatskom saboru se u prosjeku natječe 30 kandidata. Saborski zastupnici - budući i sadašnji - svjesni su da Sabor daje mnoge mogućnosti i beneficije koje imaju rijetki hrvatski građani.

Prosječna plaća saborskih zastupnika je oko 15.000 kuna, što znači da neki primaju i više. Zastupnički paušal koji je neoporeziv iznosi 1230 kuna, a zastupnici i nakon prestanka mandata dobivaju šest mjeseci punu plaću, a sljedećih šest mjeseci pola plaće. Također, oni koji odu u mirovinu, dobivaju povlaštenu mirovinu nakon dvije godine i jednog dana neprekinutog saborskog mandata.

Uza sve to, zastupnici uživaju i povlasticu besplatnog prijevoza po cijeloj zemlji (zrakoplovima, brodovima, vlakovima, autobusima) te im je plaćen smještaj u Zagrebu, kao i kilometraža za korištenje vlastitog automobila. Sve to dobro su iskoristili neki zastupnici iz prethodnog mandata, koji se barem prema listama koje su predložile stranke na predstojećim izborima neće više pojaviti u hrvatskom parlamentu. Začudujuće je da svaki 808. punoljetni Hrvat ima namjeru biti saborskim zastupnikom, iako Hrvatska, barem deklarativno, želi biti apolitična zemlja. Međutim, politika je privlačno zanimanje bez obzira na to koliko se o njoj loše govorilo i pisalo i koliko se politička elita kritizirala.

Zastupnička bi dužnost trebala biti časna, odnosno svaki bi trebao biti svjestan da zastupa građane koji su ga birali u njegovoj izbornoj jedinici. Međutim, svi sazivi Sabora od neovisnosti, a 23. studenoga će se birati peti saziv, to su zaboravili te im je izgleda ipak najvažnije kolika će biti njihova primanja i povlastice.

U javnosti se dužnost saborskog zastupnika doživljava kao komercijalna povlastica, i to s punim pravom. Jer, do zastupnika je građanima vrlo teško doći budući da je Izborni zakon nepromijenjen i građani, zapravo, glasaju za liste, a ne za ljude koji bi ih trebale zastupati u parlamentu. Zato je građaninu vrlo teško doći do saborskog zastupnika koji bi u parlamentu govorio o određenom, specifičnom problemu neke sredine te ju promovirao na nacionalnoj razini. Problemi određenih sredina u Hrvatskoj vrlo su rijetko

konkretno odgovoriti hoće li u vladi, ako se dogovore, biti mjesta za HSP. Samo su ponovili da se pregovori nastavljaju. Tomčić je demantirao da želi biti mandatar, te istaknuo da će to posve sigurno biti Sanader. šef HDZ-a je, pak, odgovarajući na novinarska pitanja, ocijenio kako je tvrdnja da je od Globus grupe dobio 800.000 maraka "namještaljka i besmislica", te najavio novi zakon o sigurnosnim službama.

Inače, HSP je i dalje u igri za koalicijsku vladu, ali su vrlo nezadovoljni modalitetom kojim im HDZ nudi suradnju, a po kojem HSP ne bi bio u vladi, već bi samo u parlamentu podržavao HDZ i HSS. čuje se i da bi pravaši zbog toga glasovali protiv vlade HDZ-a i HSS-a, a neki već nagađaju da bi se u tom slučaju mogli prikloniti Račanu.

Iako je za jučer bio najavljen sastanak đapića i Tomčića o zajedničkom nastupu prema HDZ-u, do sastanka nije došlo. đapić se, ističu u HSS-u, nije pojavio, već je Tomčiću poslao pismo koje će prvi HSS-ovac i proučiti "kada bude imao vremena".

11. jedinica, rezultati: Babić-Petričević, Boras, Čosić i Bagarić idu u Sabor

MOSTAR - Jako smo zadovoljni odazivom birača u 11. izbornoj jedinici posebno u Bosni i Hercegovini. Odaziv birača je i bolji nego što se to očekivalo. Narod je pokazao prkos spram službenika u hrvatskim diplomatskim predstavništvima gdje se glasovalo, što se očitovalo drugog dana izbora u nedjelju, velikim izlaskom na izbore - kazao nam je Andrija Popović, voditelj Izbornog stožera HDZ-a za 11. izbornu jedinicu.

Popović ističe zahvalnost biračima u ovoj izbornoj jedinici, posebno onim u BiH na strpljivosti i odazivu i njihovu doprinosu promjeni vlasti u Republici Hrvatskoj. Po njegovom podacima, u dijaspori je glasovalo između 70 i 80 tisuća birača.

- Mi već sad sigurno imamo četiri zastupnika iz ove izborne jedinice. To su Zdenka Babić-Petričević, Florijan Boras, Krešimir Čosić i Ivan Bagarić - kaže Popović.

bili zastupljeni u prošlom sazivu Sabora, koji se uglavnom bavio političanskim temama, a stručne rasprave su, na žalost i čuđenje cijele nacije, ostavljale veliku saborsku vijećnicu žalosno praznom. Neosporna je činjenica da je prošli saborski saziv razočarao građane, jer se uglavnom radilo o glasačkoj mašineriji koja je bez ikakvog razmišljanja, gledajući u predsjednika određenog zastupničkog kluba, dizala ruku za neki zakonski prijedlog. Stručne rasprave su potpuno izostale.

Treba napomenuti da saborski zastupnici, odnosno ljudi koji se kandidiraju na to mjesto, ne trebaju imati nikakvo posebno iskustvo, ali ni određenu školsku spremu i da se nakon što se sazove novi Sabor, u stranačkim klubovima određuju afiniteti pojedinih zastupnika prema pojedinim temama. Pojašnjeno, svaki je zastupnik zadužen za određenu temu te je, kao primjerice u nogometu, zadužen i za »repliku« suparničkog igrača. Rijetki su oni koje se može u prošlom sazivu Sabora izdvojiti kao stručnjake koji su se profilirali na određenom području, odnosno ljude koji žele pridonijeti razvoju zemlje i koji argumentirano brane svoje stavove.

Žalosna je činjenica da će mnogi hrvatski stručnjaci prije posegnuti za zastupničkim mandatom, nego za svojom pravom strukom, jer je zastupnički mandat i zastupnička plaća mnogo privlačnija od, primjerice, plaće znanstvenika, liječnika ili doktora znanosti, pa čak suca ili sveučilišnog profesora. Treba napomenuti da uz sve financijske prednosti zastupnici koji nisu iz Zagreba imaju pravo i na naknadu za odvojen život, bez obzira što im je u Zagrebu osiguran smještaj i to u iznajmljenim stanovima koje država plaća. Cijena takvog stana je oko 2500 kuna mjesečno samo za najamninu plus 500 kuna za režije. Međutim, neki saborski zastupnici nisu se složili s tim da stanuju u iznajmljenim stanovima te su i dalje odlučili stanovati po raznim zagrebačkim hotelima, koje im također plaća Sabor, odnosno porezni obveznici.

Treba napomenuti da, što se mirovine tiče, saborskom zastupniku ona iznosi 65 posto plaće i povećava se dva posto za svaku godinu staža, pa je relativno lako izračunati da će zastupnici s dugim stažom, a takvih u svim strankama ima prilično, zaraditi mirovinu o kojoj prosječni hrvatski umirovljenik sa visokom stručnom spremom može samo sanjati. I, tko kaže da nije dobro biti saborskim zastupnikom? Zato ne treba čuditi toliki broj kandidata za jedno saborsko mjesto.

(Vjesnik 10.11.)

Obrisali smo bar neku suzu....

Možda bi ovih nekoliko riječi u naslovu trebalo biti motto ovog članka? Jer, Fond Slavonija je svakako obrisao ne samo nekoliko suza, Fond Slavonija je utješio i pomogao mnoge koji su bili u teškim situacijama. Možda je i to razlog što je i ovog puta, u subotu 29. studenog dvorana "Croatia-e banquet hall-a" nije bila dovoljno velika kako bi primila sve one koji nisu uspjeli kupiti karte za tu vrlo popularnu slavonsku večeru, kolinje.

Uz pozdrav domovini Hrvatskoj i Kanadi, pozdrav svima koji su dali živote za domovinu i vrlo kratke govore čelnika Fonda Slavonija, koji su istakli kako je rad ovog Fonda uspješan samo zahvaljujući potpori svih iz ove zajednice - dakle, svima onima koji se odazivlju na večere, piknike ili ono što priprema Fond Slavonija, poslovnim ljudima koji uskaču u situacije kad zatreba, prijateljima Fonda itd. Gosp. Pezer, a kasnije i gosp. Krijan oboje su zahvalili svima na pomoći, i istakli koliko je važno i dobro pomagati one koji trebaju. Fond Slavonija je ove godine poslao u pomoći preko \$70.000, no ta pomoć se nije ograničila samo na Hrvatsku. Ovom pomoći koristili su se i Hrvati iz Argentine, kanadske ustanove, kao i hrvatski jezik na U of T, obitelji i pojedinci kojima je trebala pomoć, a koji žive i u BiH.

Kako zahvaliti Fondu Slavonija za sve što čine? Kad vidite, nažalost, uglavnom ostarjele članove Fonda Slavonija razmišljate kako toliko mnogo postižu? Odgovor je vrlo jednostavan: dobrim radom, poštenjem, otvorenim knjigama i onim što je najvažnije: dobrim srcem.

Gosti svećenici vel. Kecerin iz Mississauge, fra. Stipe iz Hrvatskog Franjevačkog Centra Norval, Generalni konzul gosp. Mario Livaja i supruga, kao i gosp. Refik Šabanović sa suprugom zaista su uživali, baš kao i cijela dvorana, jer ovo je bila večer prijateljstva, večer zadovoljstva nakon dobro završene godine rada, večer dobre glazbe, koju je svirala "Domovina" (zaista ste bili izvrsni, dečki!!), i jasno, večer veselog plesa. Hrana je bila izvrsna: čvarci, švargla i kobasice i koje su članovi sami radili nekoliko dana za prste lizati, a da ne govorim o samni, kolačima....

Slavonci, kolinje je bilo izvrsno i hvala vam na svakoj obrisanoj suzi.... (VK)

Jesenji župni banket župe "Presvetog Trojstva"

U subotu 22. studenog u prepunoj dvorani župljana i prijatelja župe "Presveto Trojstvo" održan je tradicionalni jesenji župni banket. Goste, prijatelje svećenike i časte sestre iz susjednih župa, te kao i svoje domaće župljane pozdravio je vel. Ilija Petković koji je nadaleko poznat svojim šarmom i duhovitošću, no i ozbiljnim radom kad je potrebno. Poslije pozdrava domovini započeo je lijep program koji su izveli mladi iz folklornog ansambla "Prelo". Ovaj puta mladi nisu plesali već su svim prisutnima prikazali svoju umješnost u sviranju i pjevanju. Roditelje i goste je posebno impresionirao novi, prošireni repertoar folklornog ansambla "Prelo". Jedan od ponosnih dida rekao mi je da je bio "zaista oduševljen pjesmom i glazbom". Jedan od gostiju bio je i konzul gosp. Mario Livaja koji je pozdravio sve nazočne i govorio kratko o glasanju za saborske predstavnike, koji su baš tada bili u jeku.

Nažalost, nisam predugo ostala, tek vrlo kratko. No, u kuhinji sam razgovarala sa ženama, članicama "Hrvatske katoličke žene", koje stalno pomažu svoju župu. Moram primijetiti kako stalno vidam u kuhinji ista lica, no osmijeh na licima tih žena koje već nekoliko godina uporno rade, priređuju razne dobrotvorne prodaje, kuhaju stalno za svoju župu, taj osmijeh je sve veći i širi. Vjerojatno zato što je lijepo raditi za svoje i među svojim, koji to, čujem u razgovorima za stolovima, zaista cijene.

Otišla sam rano, no čula sam kako je ovaj jesenji banket trajao do kasno u noć uz pjesmu i dobru glazbu V.I.S. "Croatie" iz Hamiltona. Kako čujem, svi su se dobro naplesali, kako moj prijatelj kaže: "Ah, nisam više mogao stati, a glazbe me zvala natrag..."

Čestitamo župi "Presveto Trojstvo" na izvrsno organiziranom jesenjem banketu. (VK)

Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

Saborske promjene

U svojoj četverogodišnjoj vladavini Račan je rastočio i obezvrijedio mnoge nacionalne vrijednosti, zakonske, gospodarske i političke. Koristio je metode obezvrijeđivanja Domovinskog rata, pokazao besćutnost prema pravima hrvatskih branitelja i bespogovorno prihvaćao političke optužnice iz Haaga. Doveo je u pitanje hrvatski nacionalni ponos i opstanak. Vršio štetnu rasprodaju najvrednijih hrvatskih dobara, posebno banaka, udvostručio vanjski dug. Komunističkim iskrivljavanjem istine zlokovno je podijelio Hrvatsku. Hrvatski narod danas je jako daleko od sveopće hrvatske pomirbe koju je ponudio predsjednik Franjo Tuđman. U posljednjih četiri godine Račanove vlasti, Hrvatska je komunističkom 'istinom' politički vraćena čak nekoliko desetljeća unatrag. I zato je svaki pravi, poštenu i iskreni hrvatski domoljub sretan što su Račan i njegova orjunaško-liberalno-koalicijska klika barem zasada zaustavljeni, doživjevši zasluženi izborni poraz. No nemamo nikakova prava na euforiju, jer uništeno je toliko toga u kratkom vremenskom periodu, pa će tek budućnost pokazati kako će se prema velikim hrvatskim problemima postavljati nova vlast. HDZ i Hrvatska imaju novu povijesnu priliku, no neće li tu priliku iskoristiti?

Na ovim izborima pojavilo se više stranačkih lista i kandidata nego ikada prije. Pale su na ovim izborima mnoge 'nove snage', to je totalni fijasko za HSLŠ i DC, ali još goru sudbinu doživjela je HB-HIP koalicija. Pri tom se pokazala posve točna svojevremena prognoza predsjednika HDZ-a Ive Snadera, kada je rekao kako će ometnici iz HDZ-a i ostali imati prilike svoju snagu pokazati na izborima. U Saboru neće više sjediti ni Ivić Pašalić, a ni Mate Granić, te Zlatko Čančuga, Dražen Budiša, Luka Trčonić, Zdravko Tomac, Ljubo Česić Rojs, ni mnogi drugi koji su specifično utjecali na javno mišljenje. Svoj broj zastupnika u Saboru iznenađujuće je povećao Pusićkin i Čačićev HNS na 10 zastupnika, dok je na drugoj strani Đapićev HSP ostvario čak 8 solidnih mandata. U novom Saboru sjediti će ukupno 152 zastupnika s vidljivom podjelom na dva bloka. S jedne strane su stranke SDP s IDS-om, Librom i LS-om s ukupno 43 zastupnika i HNS-om koji je postao treća politička snaga u zemlji i zajedno s Prigorsko-goranskom strankom tj. PGS-om ima 11 zastupnika. Oni zajedno imaju ukupno 54 zastupnika, dok je na drugoj strani HDZ sa 66 zastupnika uključivši i zastupnike iz iseljeništa, zatim HSP s 8 zastupnika i HSLŠ-DC s 3 zastupnika. Samo prividno neutralan, spreman za razne pregovaračke opcije, drži se Tomčićev HSS s 10 zastupnika. Preostaje još i najveće iznenađenje ovih izbora - Hrvatska stranka umirovljenika, HSU s 3 zastupnika, Hrvatska demokratska seljačka stranka sa zastupnikom Ivom Lončarom, te manjine s 8 zastupnika. Sveukupno u Sabor je ušlo 13 stranaka i 8 zastupnika manjina. Za formiranje vlade potrebna je većina od 77 zastupnika. U takovoj situaciji HDZ nema apsolutnu većinu za sastav nove vlade i mora koristiti mogućnost nagodbe s nekim od potencijalnih koalicijskih partnera.

Razna nezadovoljstva

Lijevo grupirani političari počeli su nervozno iskazivati svoje gubitničko nezadovoljstvo. Ovih je dana Vesna Pusić inicirala Račanu kako je ipak trebao pokušati dobiti mandat za sastavljanje nove vlade pa makar nategnuto i pretijesno. Očito Pusićka ponovno frustrirano tumači biračku volju većine hrvatskog naroda, koja je jasno i moćno izražena kroz 66 mandata HDZ-a. No slično radi i IDS. Jakovčić i Kajin, unaprijed ucjenjujući, prijetu starim i iskušanim protalijanskim metodama tražeći referendum za autonomiju Istre i decentralizaciju (čitaj - destabilizaciju) Hrvatske. Stoga je interesantna izjava profesora s fakulteta političkih znanosti Dr. Dražena Lalića koji je izjavio u Vjesniku od 25. studenog kako se "povratkom HDZ-a nije se dogodila nikakva 'nacionalistička revolucija'". Kao dokaz navodi i to što su na izborima doslovce pometeni Ivić Pašalić, Miroslav Tuđman i Luka Podrug, lideri ekstremne desnice i kaže: "Nije, dakle, pobijedila ultra desnica, nego desni centar, odnosno HDZ. Moguće je i da će HDZ voditi uskoogrudnu politiku koja može zakočiti Hrvatsku na putu u Europu. Zato je prije svega na Sanaderu da pokaže kako je uistinu riječ o novom HDZ-u koji će s novim ljudima voditi i novu politiku, da pokaže kako je riječ o 'hrvatskim laburistima'. To će Sanader morati i vrlo konkretno dokazati, primjerice u suradnji s Haagom. Ako je Sanaderov HDZ stvarno novi HDZ, onda Hrvatska zbog te suradnje ne bi smjela imati problema na međunarodnom planu." A vanjskopolitički komentator i novinar iz Njemačke, Gojko Borić, poručuje u Vjesniku od 26. studenog: "Sanader treba očekivati da će ga ljevičarsko-liberalni mediji u inozemstvu nemilice kritizirati, i on tu

POSLIJEIZBORNNA TRŽNICA

Hoće li se Sanader koalirati sa HSS-om, ili ipak sa HSP-om koji se po zapadnim procjenama nalazi previše desno?

mora dokazati da ima dobre živce, i da će na klevete uvijek odgovarati argumentima. Nitko ne smije hrvatskim glasačima osporavati pravo da za svoju vlast biraju koga hoće. Oni koji to, makar posredno zahtijevaju, napuštaju tlo demokracije, pa bili i najutjecajniji krugovi na Zapadu." Zapad, naime, nema nikakvu vrijednost ako se ne oslanja na svoje demokratske zasade i tradicije - zaključuje idealistički taj novinar. Naime, već je dosta vremena u Hrvatskoj poznato, kako zapadni političari na čudan način tumače demokraciju kad je u pitanju Hrvatska, često tražeći od Hrvatske i ono čega nema drugdje u svijetu.

Vlada po napatku

Sanader je uoči izbora poticao na predizborne koalicije HSLŠ i DC, a HSP-u obećavao postizbornu suradnju. Budiša i Granić su na izborima pro-pali, a Đapić s HSP-om je ostvario izvrstan rezultat. Stoga bi trebao biti poželjan koalicijski partner za buduću HDZ-ovu vlast. Međutim, Sanader se nakon izbora okreće Tomčiću, kojeg je inače predizborno proglasio SDP-ovcem, poručivši: 'Svaki glas za HSS - glas je za Račana!' Đapić i HSP teško će pak pristati na koaliciju u kojoj bi bio i HSS. Naime, HSS je stranka koja se nedosljedno i dvolično ponašala, više puta inicirala zaplete u Saboru i vladu, uvijek podmetala ali i izvlačila Račana, kako bi pri tom Tomčić sam sebi davao političku važnost. Saborski zastupnik HSP-a Tonči Tadić, uputio je još nedavno glede nedosljednosti usklik HSS-ovcima u Saboru: "Sramite se!"

Sanader stižu poruke sa zapada, kako nebi trebao koalirati s HSP-om već s HSS-om. Na naslovnicu u Vjesniku od 27. studenog stoji: 'Doris Pack upozorila Sanadera da Vladu ne sastavlja s HSP-om'. A u nastavku kako je već u prvim reakcijama na ishod parlamentarnih izbora u Hrvatskoj, pogotovo nakon što je tu opciju spomenuo dr. Sanader, kombinacija HDZ-a i HSP-a ocijenjena lošom za demokratski imidž Hrvatske. Iz Bruxellesa stiže vijest kako bi se vladajuća koalicija trebala formirati isključivo od stranaka iz političkog okružja HDZ-a, dakle uz pomoć HSS-a ili DC-a, a veoma je dobra ideja da se u novu vladu uključe i neke druge stranke, naročito srpske, poručila je Ivi Sanaderu članica Europskog parlamenta Doris Pack. Takav bi sastav nove vlade bio 'vrlo poželjan' za Hrvatsku, smatra Pack. Prema riječima suradnika u njezinu uredu u Europskom parlamentu ona svakodnevno razgovara s budućim premijerom hrvatske vlade - stoji u Vjesniku. Već idući dan sve su se te vijesti demantirane iz Bruxellesa. No očito kako uplitanja izvana ima. Kako je kampanja protiv HSP-a krenula, oglasio se i njemački SPD koji isto upozorava Sanadera. Spominje se i to kako bi Pupovac ili Stanimirović trebali dobiti mandat podpredsjednika Sabora. A Mate Granić, iako je izborni gubitnik, a DC ima samo jedan mandat, traži za sebe mjesto ministra Europskih integracija i još jedno ministarsko mjesto za Vesnu Škare-Ožbolt. Oboje su to kasnije demantirali. Dakle, politička ponuda i potražnja svakim se danom mijenja, dok je tržnica širom otvorena. Đapić je za Vjesnik izjavio: "Kampanja u kojoj se želi da HSP ne bude dio Vlade krenula je iz hrvatskih, a ne europskih krugova, kako bi se Sanader mogao opravdati pred svojim biračima" i podsjetio kako je "do jučer i HDZ u Europi proglašavan nacionalističkom i desničarskom strankom". Za HSP je neprihvatljivo da se proglašava nepoželjnim u vlasti. "HSP ne mora biti dio Vlade, ali o tome ne treba odlučivati nitko u Europi i stoga odbacujemo mogućnost da Europa formira sastav nove hrvatske Vlade", rekao je Đapić.

Hoće li se Sanader Zapadu pokazati umjerenim, te koalirati sa HSS-om, ili ipak sa HSP-om koji se po zapadnim procjenama nalazi previše desno? Hrvatske vitalne interese od novih parlamentarnih stranaka sada najbolje može braniti upravo HSP. Radi se o stranci, koja do sada nije okaljala ruke u pretvorbi ili prodaji, o stranci koja je organizirala i sudjelovala u obrani od agresije na Hrvatsku, o stranci koja je u Saboru neprekidno štiti la nacionalne interese. Ako se dakle Sanader odriče HSP-a za ljubav međunarodne zajednice, sklapajući koaliciju s varljivim HSS-om, onda se stvari u Hrvatskoj postizborno kompliciraju i prije pravog početka nove vlade. Birači, koji su svoj glas dali za promjene, sigurno ne žele gledati već viđene reprize nadmudrivanja i prepucavanja između Vlade i Sabora. Dosta je bilo svih vrsta podmetanja, obmana, lažnih obećanja, stranih pritisa, i podložničkog dodvoravanja. Birači očekuju stabilnu, respektabilnu, učinkovitu i domoljubnu novu hrvatsku vlast. U ovom času, čini se kako ona nije moguća bez HSP-a.

Damir Borovčak

damir.borovcak1@zg.htnet.hr

Dogodilo se u Hrvatskoj...

Hrvatska od Norveške traži izručenje osuđenog za ratni zločin u Vukovaru

ZAGREB, 18. studenoga - Milan Gojković (57), hrvatski državljani srpske nacionalnosti u odsutnosti pravomoćno osuđen na 20 godina zatvora zbog ratnih zločina na području Vukovara, u pritvoru u Norveškoj čeka odluku o mogućem izručenju Hrvatskoj, doznaje se u Ministarstvu pravosuđa. »Hrvatska je izručenje Milana Gojkovića zatražila krajem rujna ove godine nakon što ga je norveška policija uhitila na temelju međunarodne tjeralice koju je Hrvatska raspisala u srpnju 2002.«, izjavio je za Hinu pomoćnik ministrice pravosuđa Zdravko Stojanović.

Dodao je da je u tijeku postupak izručenja pred norveškim sudom koji će odlučiti hoće li odobriti izručenje kako bi Gojković kaznu odslužio u Hrvatskoj.

Gojkovića, zvanog Dojč, osječki je županijski sud 1996. kao pripadnika srpskih paravojnih postrojbi osudio na 20 godina zatvora zbog zločina nad ranjenicima, bolesnicima i zarobljenicima, te pomaganja u zločinu protiv civila na području Vukovara na dan okupacije grada, 18. na 19. studenoga 1991.

U veljači 1997. presuda je postala pravomoćna, a njome je Gojković proglašen krivim da je nakon ulaska JNA i paravojnih postrojbi u Borovo Naselje nožem zaklao zarobljenoga hrvatskog policajca, iz kolone izdvojio nekoliko civila koji su kasnije strijeljani, te zlostavljao ranjenog pripadnika ZNG-a.

Slučajem Milana Gojkovića u ponedjeljak i utorak bavili su se norveški mediji koji traže odgovor na pitanje kako je moguće da osoba osuđena za ratni zločin već pet godina radi i živi u Norveškoj, odnos-

no kako je Gojković 1999., samo godinu dana nakon dolaska u Norvešku, mogao dobiti radnu i boravišnu vizu. (Hina)

Spomenik Domovini na zagrebačkom Trgu Stjepana Radića

ZAGREB, 18. studenoga - Spomenik Domovini bit će lociran na zagrebačkome Trgu Stjepana Radića koji je kao idealnu lokaciju Odboru za izgradnju spomenika Domovini jednoglasno predložilo Vijeće za urbanizam i arhitekturu pri Ministarstvu kulture, a prihvatio spomenuti Odbor na proširenoj sjednici, održanoj u utorak u Vladi, pod predjedavanjem premijera Ivice Račana. Premda su predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskoga rata imali i drugih prijedloga, a najizrazitiji je bio onaj za podizanje takvoga spomenika u Vukovaru, čijim žrtvama je na početku sjednice odana počast, većina se ipak složila s predloženim rješenjem.

Izbor lokacije za spomenik Domovini tek je prvi korak u tome delikatnome zadatku, rješenje kojega podrazumijeva šire urbanističko promišljanje i definiranje toga prostora južno od pruge. Stoga ni ta odluka nije donesena brzo, te je i sâm premijer predložio da se prije raspišivanja urbanističko-spomeničkoga natječaja za taj prostor prethodno stručno razradi plansko projektni program, za što je zaduženo Ministarstvo kulture, odnosno njegovo Vijeće za urbanizam i arhitekturu. Takav temeljit postupak nužan je jer je taj spomenik, kako je istakao premijer Račan, strateški nacionalni politički interes koji natkriljuje političke mandate i stranke. (Vjesnik)

Hrvatskoj vraćene matične knjige

BEOGRAD - Hrvatska ministrica pravosuđa Ingrid Antičević-Marinović preuzela je u Beogradu od srbijanskog ministra pravde Vladana Batića matične knjige koje su iz Hrvatske odnesene 1995. godine tijekom rata. Govoreći o značenju krivnja 515 matičnih knjiga rođenih, umrlih i vjenčanih te knjiga državljana i registara, ministrica Antičević-Marinović je istaknula kako je taj korak "važan za buduće odnose dviju zemalja, ali i za dobrobit građana Hrvatske, jer se samo na osnovi njih mogu utvrđivati pitanja važna za osobna prava, a osobito u nastupu prema institucijama s javno-pravnim ovlastima". Ona je podsjetila da se radi o knjigama odnesenim iz dijelova Hrvatske koje su tada kontrolirali Srbi, uglavnom s područja Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Ličko-senjske, Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske, Zadarske i Šibenske županije. Prema riječima ministrice, sve knjige su u dobrom stanju.

Na tom susretu Ingrid Antičević-Marinović i njezin srbijanski kolega razgovarali su ponovno i o realiziranju ranijeg dogovora u svezi s kaznenim postupcima za ratna zlodjela koji se u Hrvatskoj vode protiv hrvatskih

državljana srpske nacionalnosti. Prema njezinim riječima, u interesu je i države i pojedinaca da optuženi budu osobno nazočni procesima pa je u tijeku popis takvih postupaka, kao i istražnih radnji koje se vode bez prisutnosti osumnjičenih. Ministrica pravosuđa obavijestila je da je "revizija optužnih akata već u velikoj mjeri obavljena, a kazneni postupak koji je vođen protiv 249 osoba je obustavljen".

Srbijanski ministar pravde Vladan Batić, nakon susreta s Ingrid Antičević-Marinović, informirao je novinare da je Ministarstvo pravosuđa Hrvatske počelo s realiziranjem transfera osuđenih osoba u matičnu zemlju. Do sada su zahtjev za "preseljenje" u srbijanske zatvore podnijela 43 osuđenika, dok transfer u Bosnu iz Hrvatske traži njih 70. Prije odobravanja zahtjeva nužno je dokazati državljanstvo zemlje primateljice, a cijela procedura provodi se po osnovi međusobnog sporazuma dviju zemalja. Za sada, iz SiCG za transfer u Hrvatsku postoji samo jedan zahtjev osuđenika koji zatvorsku kaznu od 15 godina (zbog kaznenog djela počinjenog u prometu) služi u Crnoj Gori.

POGODBOM IZMEĐU HDZ-a I DRŽAVNIH ORGANA TRANSFERIRAN NOVAC ZAKLADE HRVATSKOG ZAVJETA

ZAGREB - Manji dio priče o tajnom računu RH u austrijskom Villachu koji je početkom devedesetih godina prošlog stoljeća otvorio Hrvoje Šarinić i preko kojega je do njegova zatvaranja 1998. godine, prema dosad prikupljenim podacima, kako neslužbeno doznajemo, "prošlo" oko 800 milijuna dolara, čime se, uz značajnu međunarodnu pravnu pomoć, za to nadležna državna tijela bave nekoliko godina, ovih je dana riješen.

Naime, prilikom zatvaranja računa preostali je novac, a radilo se o iznosu od oko 1,5 milijun eura, voljom bivšeg predsjednika RH Franje Tuđmana, iako se radilo o novcu RH, 1998. godine prebačen u PBZ, odnosno u strogoj tajnosti na račun HDZ-ove Zaklade Hrvatskog državnog zavjeta. Kad je nakon smjene vlasti navedena "transakcija" otkrivena, za to nadležne državne institucije su zatražile blokadu računa Zaklade, što je i učinjeno, te uplatu navedenog iznosa u državni proračun.

Tomu se protivio HDZ, odnosno postavljao je uvjete pod kojima će novac uplatiti u proračun, što država, budući da se radi o novcu RH, nije prihvatila. Konačno je, međutim, postignuta pogodba između Zaklade, odnosno HDZ-a i države prema kojoj je iznos od oko 1,5 milijun eura, bez ikakva uvjetovanja od HDZ-a, uplaćen u državni proračun.

Što se pak tiče kaznenih prijava koje je svojedobno Državno odvjetništvo zbog nenamjenskog trošenja državnog novca podnijelo protiv bivših čelnih ljudi HDZ-ove Zaklade, a to su njezin ravnatelj Ivić Pašalić

i članovi Uprave Zaklade u kojoj su, uz Pašalića, bili bivši HDZ-ov saborski zastupnik Ante Beljo i akademik Ivan Aralica, Državno odvjetništvo još uvijek ne može istražni zahtjev prosljediti za to nadležnom istražnom sucu.

Naime, nakon podizanja kaznenih prijava, Državno odvjetništvo je uputilo zahtjev Saboru, odnosno njegovu Mandatno-imunitetnom povjerenstvu u kojemu traži da se Iviću Pašaliću i Anti Belji skine imunitet. Mandatno-imunitetno povjerenstvo je prihvatilo zahtjev Državnog odvjetništva i uputilo je prijedlog da se navedenom dvojcu skine imunitet, što, valjda zbog brojnih važnijih točaka o kojima se moralo raspravljati i koje su se morale usvojiti, nije izvršeno u dnevni red posljednje sjednice starog saziva Sabora. Time je, ali samo privremeno, blokiran početak istražnog postupka zbog toga što su saborski zastupnici, bez obzira na to što je Sabor raspušten, i dalje zaštićeni imunitetom sve do konstituiranja novoga Sabora. Ako Pašalić i Beljo budu opet izabrani za zaborske zastupnike, onda će Državno odvjetništvo morati uputiti novi zahtjev za skidanje njihova imuniteta. A u slučaju da ne budu izabrani, istražni zahtjev će nakon konstituiranja Sabora biti prosljeđen nadležnom istražnom sucu.

Zbog činjenice da Pašaliću i Belji nije skinut imunitet, početak Nastavak, iduća strana.....

Godišnji župni banket župe "Hrvatskih Mučenika"

U subotu 15. Listopada u Litvanskoj dvorani održan je tradicionalni susret župljana župe Hrvatskih Mučenika iz Mississauga, godišnji župni banket. U samom ulasku u dvoranu župnik vel. Kecerin mi je rekao kako neće biti govora, dakle, nema se puno o čemu pisati.

Ne, ne, vel. Kecerin, ima se o čemu pisati čak ako i nema nekih govora. Dapače, iz onih nekoliko Vaših riječi i par riječi gostiju (vel. Ilije Petkovića i gospode iz Konzulata) mnogo se toga moglo čuti. Koji puta je par riječi dovoljno.

Vel. Kecerin se u vrlo kratkom govoru duboko zahvalio svima koji su radili na pripremi ovog banketa: svima na baru, kuharicama u kuhinji (gđa. Tonković i njena ekipa već dvadesetak godina besplatno radi na ovom banketu. Govori mi ona: "To je najmanje što mogu učiniti!") mladima koji su posluživali, onima na ulazu, svima u crkvenom odboru, ženama iz društva Katolička žena, V.I.S.-u "Novi zvuk" - svima koji su pridonijeli kako bi i ova večera bila zaista uspješna!! Župljani ove župe zaista puno rade, i svaka čast svakome koji je pridonio ovoj večeri!

I gosti su se iskazali: vel. Ilija Petković nas je i nasmijao i zabavljao svojom glazbom, posebno razveselio vicevima, a gosp. Mario Livaja srdačno pozdravio: "Ja sam Mario Livaja, ja sam vaš konzul. Biti ću iskren. Ja sam ne-stranački čovjek, ne pripadam strankama. Ovdje sam vama na usluzi!" Gosp. Šabanović je još jednom pozvao sve na izbore i objasnio postupak.

No, možda bi trebalo malo govoriti o tome da li se je vel. Kecerin promijenio ili ne? Kako vel. Kecerin sam kaže, nije se promijenio jer....

1/ ima nas tako dobre župljane....

2/ nije se promijenio zahvaljujući brizi časnih sestara Ines i Nevene....

3/ ima isto tako i dobre kapelane, i to je isto razlog što se upoće nije promijenio....

Naravno, nakon izvrsne večere počeo je ples do zore, koji je tu i tamo bio isprekidan pauzama za tombolu ili aukciju kojom će se dobiti izvjestan novac potreban za crkvu. Neki su stvarno plesali do zore - ja nisam. Otišla sam dosta rano, ali bilo mi je zaista lijepo. (VK)

Događaji u našoj zajednici

Oproštaj s bratom, prijateljem....

Često smo počašćeni posjetom visokih dužnosnika iz domovine, dolaze nam koji puta u posjete ljudi koji su važni u društvenom i političkom životu, i prije njihovog odlaska u domovinu opraštamo se govorima, zagrljajima, obećanjima 'vidimo se opet'. Koji puta to se i događa, no često nas te posjete na "višem" nivou ostavljaju donekle praznima. No posjeta koje je trajala nekoliko mjeseci ostaviti će žig na ljudima koji su bili 9. listopada na ispraćaju prijatelja u Hrvatsku: obitelj i prijatelji organizirali su ispraćaj za Zdravka Pehara, brata, šogora, prijatelja, koji se nakon duljeg boravka u našoj zajednici vratio kući u Hrvatsku.

Po čemu je važna ova posjeta? Dozvolite mi da vam predstavim gosp. Zdravka Pehara, Vukovarca, koji je i prije i za vrijeme Domovinskog rata, a i sada radi sa ljudima koji su bili u obrani grada Vukovara.

Gosp. Zdravko Pehar, po zanimanju profesor, prije rata radio je 17 godina u Srednjoškolskom centru, Vukovar (neka vrsta tehničke škole), školi koja je imala oko 7.500 učenika.

Za vrijeme Domovinskog rata bio je branitelj, kao i ostali Vukovarci, supruga je bila isto tako na radnom mjestu, a djeca su bila za to vrijeme kod roditelja u Njemačkoj. Oboje su bili zarobljeni na Mitnici 18. listopada, na sam dan njegovog rođendana. Odvedeni su u Sremsku Mitrovicu i razdvojeni. U logoru u Sremskoj Mitrovici bilo je i žena, djece, starijih i mlađih, i svi su prošli istu torturu. Bilo je čak i slučajeva silovanja djevojčica, a da o ubojstvima ne govorimo. Gosp. Pehar je proveo tri mjeseca u logoru, u sobi otprilike 15 x15 m, u kojoj je bilo oko 150 ljudi. O tučnjavi, mučenjima i torturi on ne govori, ali se sjeća nekih, kao na pr. gosp. Ante Kelave koji je umro od batinjanja.

Po zatvaranju Stajićeva i Begejaca dolazili su novi zatvorenici, prijatelji, rodbina, i svi su jednako trpjeli. Nije bilo pranja, nije bilo dovoljno hrane. Po riječima gosp. Pehara prve sapune su dobili nakon mjesec dana od Doktora bez granica.

Gosp. Pehar je razmijenjen u zadnjoj razmjeni. Zatvorenici su dovedeni u Hrvatsku preko Bosne, nakon mentalne i fizičke torture.

Nisam dugo razgovarala sa gosp. Peharom, jer nije to tako lako. U njegovim očima vidite bol za prijateljima, učenicima... Učenik

Gosp. Zdravko Pehar, gđa. Vida Pehar i gosp. Jure Sabljak, slika iz arhive

gosp. Pehara bio je i Damir Plavšić, kojeg se vjerojatno sjećate jer je bio kod nas u posjeti - ali i drugih, koji su bili u obrani Vukovara. Njegovi učenici bili su zatočeni zajedno sa njim u istom logoru, jednako pretučeni kao i on. No, iskusio je on i one "druge" učenike, koji su otišli na drugu stranu. Dobro se sjeća jednog malog, plavog koji ga je jedan dan susreo riječima: "A ućo, i ti si tu!", na što mu je gosp. Pehar odgovorio: "A gdje bih ja trebao biti?" Ti "drugi" učenici, školski kolege dobro su se izivljavali na svojim profesorima ili bivšim prijateljima.

Ovo bi mogao biti zaista dugačak članak, jer razgovor, koliko god bio recimo "kratak", bio je vrlo zanimljiv, puno bi bilo za napisati. Iz tog razloga ostanimo samo na onom bitnom: posjeta gosp. Zdravka Pehara ovoj zajednici bila je vrlo važna. Na dušama mnogih ostavio je svoj trag, na mene posebno. Rekao mi je kako je plakao kad je čitao prikaz Ovčare u posljednjem broju HRVATSKE ISKRE, i tražio neka nikad ne zaboravimo one koji su dali sebe za obranu Vukovara. Ovo uredništvo i svi oni koji rade u ovim novinama misle isto tako, te zahvaljujemo onima koji su organizirali ispraćaj gosp. Pehara za domovinu, i pozvali nas iz ISKRE. Gosp. Peharu hvala za sve što je učinio za domovinu, želimo mu sve najbolje i doviđenja u Vukovaru. To nije samo ono "vidimo se valjda jednom", to je obećanje.

Valentina

Prošli mjesec 25. listopada u Hamiltonu je održan tamburaški festival, na kojem su sudjelovali tamburaški sastavi folklornih skupina iz Ontarija: "Kraljica Jelena" iz Kitchenera, "Vatroslav Lisinski iz Mississauga", "Zvuci Hrvatske" iz Oakville, "Jadran" iz Toronta, "Adria" iz Oshawe i "Sv. Juraj" iz Hamiltona. Kako mi govore očevidci, "bilo je jako lijepo, ali velika je šteta da je posjeta bila vrlo slaba". Sastavi su se pokazali jako dobrima, svi su vrlo kvalitetni, i čelnici Kanadsko-hrvatskog folklornog saveza se nadaju da će Tamburaški festival do godine biti mnogo uspješnije i više posjećen nego 25. listopada ove godine. (VK)

istražnog postupka prolongirat će se nekoliko mjeseci, ali to ne znači da će zbog usvojenih izmjena Kaznenog zakona koje stupaju na snagu 1. prosinca ove godine doći do dekriminalizacije gospodarskog kriminala, odnosno amnestiranja onih koje se sumnjiči za zloporabe u gospodarskom poslovanju. A upravo se za to sumnjiče Pašalić, Beljo i Aralica koji su svojedobno donijeli i posebni pravilnik o trošenju državnog novca pristiglog na račun HDZ-ove Zaklade.

ŠTO JE VLAST POTPISALA SA SRBIJOM I CRNOM GOROM? Protokol o Prevlaci je protuustavan

O Protokolu o privremenom režimu na Prevlaci i uopće o razgraničenju Republike Hrvatske sa susjednom Srbijom i Crnom Gorom ispisano je, novinarskim žargonom rečeno, kartica i kartica teksta. Bilo je u njima pozitivnih ocjena, jer je eto ad acta stavljen jedan važan problem s čijim je rješenjem zadovoljna međunarodna zajednica, ali i ocjena kako je takav sporazum štetan i nepovoljan po Hrvatsku. Međutim, malo pomnijom analizom potpisanog sporazuma nedvojbeno se može zaključiti kako je Protokol o privremenom režimu na Prevlaci protuustavan. Osim, toga u suprotnosti je i s Konvencijom UN-a o pravu mora. Stoga se kao logično nameće pitanje: što je to hrvatska vlast potpisala?

U sporazumu koji započinje «čeljom da se doprinese trajnom miru i stabilnosti u ovom dijelu Europe, kao i razvitku dobrosusjedskih odnosa», stoji uvjerenje da će privremeni režim koji se uspostavlja ovim Protokolom olakšati nalaženje konačnog rješenja za identifikaciju, odnosno utvrđivanje zajedničke državne granice, polazeći od načela poštivanja uzajamnosti obveza, neprihvatljivosti jednostranih akata, kao i provedbe Protokola u dobroj vjeri. Sporazumom o normalizaciji odnosa između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije (dokument UN A/51/318, S/1996/706), potpisanom 23. kolovoza 1996. godine, jedna država priznaje drugu kao neovisnu, suverenu i ravnopravnu u okviru svojih međunarodnih granica. Taj je sporazum prethodio Protokolu i u njemu se, što je očito iz prethodne rečenice, govori o priznanju suverenosti i ravnopravnosti u okviru međunarodnih granica svake države. Međutim, sudeći po tekstu Protokola, to nije baš tako.

Iako se može reći da odredbe Protokola i njegovi aneksi, kao i njegova provedba, ni na koji način ne prejudiciraju razgraničenje između dviju država, u praksi je uobičajeno da ovakvi sporazumi znače i trajno rješenje.

Protokolom se privremeno uređuju međusobni odnosi u svezi s prelaskom granice, pograničnim režimom, demilitarizacijom i razminiranjem, policijskom i carinskom nadležnošću te drugim pitanjima važnim za odvijanje prometa, kao i život ljudi u područjima na koja se on odnosi.

Sporno razgraničenje na moru

Stranke protokola suglasne su da Republika Hrvatska privremeno izvršava jurisdikciju na kopnom području jugozapadno od Konfina, a Savezna Republika Jugoslavija, sada SiCG, na kopnom području sjeverno od Konfina.

Suglasne su i da se u morskom području zapadno od ravne crte koja se proteže od Konfina do točke udaljene tri kabla od rta Oštro na spojnici rt Oštro - rt Veslo, isključi prisutnost policijskih i vojnih snaga stranaka protokola.

Privremeno razgraničenje teritorijalnog mora započinje u točki udaljenoj tri kabla od rta Oštro na spojnici rt Oštro - rt Veslo te se nastavlja ravnom crtom 12 nautičkih milja azimutom 206° do otvorenog mora. Upravo u tom dijelu Republika Hrvatska se odrekla dijela svog teritorija, iako u Ustavu RH jasno piše kako je suverenitet neotuđiv, nedjeljiv i

Bez obzira na to što su glavnice oročili i nisu je trošili, u kaznenom će ih se postupku, ako do njega dođe, teretiti za ukupni iznos, dakle i za glavnice i za kamate koje su, a radi se o iznosu od oko 40.000 eura, potrošili za poslovanje Zaklade. A budući da je HDZ taj iznos odbio uplatiti u državni proračun, kamate će se potraživati od osoba koje su ih nenamjenski potrošile. (Slobodna Dalmacija 9. studenog)

neprenosiv. Suverenitet RH se proteže nad njezinim kopnenim područjem, rijekama, jezerima, prokopima, unutrašnjim morskim vodama, teritorijalnim morem te zračnim prostorom iznad tih područja. Očito da potpisnici Protokola, s hrvatske strane naravno, ili nisu čitali Ustav ili možda i ne znaju da su ga prekršili. U što je teško povjerovati.

Dr. Hrvoje Kačić, tadašnji predsjednik Državne komisije za granice, u razgovoru za Dubrovački vjesnik, objavljen 19. studenoga 1994. godine, rekao je da «Granice na moru između Hrvatske i Crne Gore nikada do sada nisu bile utvrđene i označene. Prema tome, one se mogu određivati jedino prema postojećim normativima, odredbama i načelima međunarodnih instrumenata».

Konvencija UN-a o pravu mora u članu 2. govori da se suverenost obalne države proteže izvan njena kopnenog područja i njenih unutrašnjih morskih voda i, ako se radi o arhipelaškoj državi, njenih arhipelaških voda na susjedni pojas mora koji se naziva teritorijalno more. U članku 15. iste konvencije kaže se kad se obale dviju država dodiruju ili leže sučelice, nijedna od tih dviju država nije ovlaštena, ako među njima nema protivnog sporazuma, proširiti svoje teritorijalno more preko crte sredine kojoj je svaka točka jednako udaljena od najbližih točaka polaznih crta od kojih se mjeri širina teritorijalnog mora svake od tih dviju država.

U već spomenutom razgovoru u Dubrovačkom vjesniku dr. Kačić ističe «kada se govori o granici na jugu moramo razlikovati ono što se odnosi na Bokotorski zaljev i to u onom vanjskom dijelu od rta Oštro do rta Konfin, koji je malo južnije od rta Kobile. Konfin je točka gdje granica između Hrvatske i Crne Gore izlazi u Bokotorski zaljev. Od toga rta prema Lušćici, koja je crnogorski teritorij na suprotnome dijelu zaljeva, točnije na rt durov kam, povuče se linija na čijoj sredini je točka koja omeđuje na tom početnom dijelu hrvatsko teritorijalno more. Nju treba produljiti poštujući kriterije tzv. ekvidistantne udaljenosti, jednake udaljenosti od svih točaka na obali i izlazi se na sredinu spojnice koja se odnosi na liniju između rta Oštrog i Mamule. Točno na sredini te linije zapravo završava razgraničenje unutar Bokotorskog zaljeva, a od te točke počinje granična crta koja dijeli teritorijalno more između Hrvatske i Crne Gore».

Međutim, Hrvatska ne samo da je potpisala nepovoljan i protustavan sporazum, nego Hrvatska danas nema ni Državne komisije za granice ili barem šira javnost ne zna da je ima. Iz tih razloga nas i ne treba čuditi ogorčenje stanovnika Konavala zbog gradnje graničnog prijelaza Karasovići. Ljudi su skeptični da sa onima koji su ne tako davno opljačkali i popalili Konavle ponovno imaju nešto zajedničko, ovoga puta granični prijelaz. Poslije onako potpisanog teksta Protokola to više nije nemoguće. Odricati se dijela teritorija, pa makar i radi dodvoravanja međunarodnoj zajednici, nevjerovatan je predesed. Jedino ako potpisnici nisu mislili da ćemo ionako ući u neke zajedničke integracije s istočnim susjedima pa je onda pitanje granica od manje važnosti. (Dubrovački vjesnik, 21. studeni)

NOSITELJ ZAGREBAČKE LISTE HSP-a SLAVEN LETICA KRENUO U KAMPANJU NA SVETOJ GERI

Slovinci odbili darove "novog" bana Jelačića

SVETA GERA - Kandidat HSP-a u zagrebačkoj izbornoj jedinici Slaven Letica jučer je na Svetoj Geri pokušao predati košaru smokava i jabuka slovenskim vojnicima u tamošnjoj vojarni koja se nalazi na hrvatskom teritoriju. Odjeven kao ban Josip Jelačić, kojem inače frapantno slič, Letica je došao do ograde vojarnje, ali slovenski vojnici poklon nisu željeli preuzeti.

Letica je bio u pratnji svoje glasnogovornice Mirte Sliškošić koja je bila obučena kao građanka iz sredine 19. stoljeća te dvojice jahača odjevene u viteške odore. Bilo je predviđeno da Letica jaše bijelog lipicanca, ali se od toga odustalo iz tehničkih razloga. Naime, automobilu koji je vukao prikolicu s lipincem "zakuhao" je motor negdje na putu prema Svetoj Geri.

Na ovaj se performans Letica odlučio jer želi poboljšati loše hrvatsko-slovenske odnose i smatra da su svi problemi između dviju zemalja rješivi.

Zabrinut sam zbog nesposobnosti hrvatske Vlade, ali i arogancije i bahatosti dijela slovenske vlasti. Hrvati i Slovenci stoljećima su živjeli u harmoničnim odnosima, rekao je Letica te apelirao na slovensku javnost da mu pruži podršku kako bi se vojarna na Svetoj Geri do 18. studenog pretvorila u planinarski dom. Letica je dodao da je Slovenija davala podršku Hrvatskoj

tijekom srpske agresije te da je on osobno u lipnju 91. godine tražio od hrvatskog državnog vrha da se Slovincima pomogne barem pasivnim otporom jugoslavenskoj vojsci. Letica je pojasnio da je ban Jelačić bio romantični Europljanin te da Europa i Hrvatsku i Sloveniju tretira kao male periferne narode. Po njegovom mišljenju, Hrvatska i Slovenija za pet godina bit će strateški saveznici kao članice Europske unije.

Letica je rekao da računa na medijsku blokadu svojih aktivnosti u Hrvatskoj zbog toga jer se hrvatska politička elita plaši poraza u prvoj izbornoj jedinici gdje se on kandidira. Na kraju je Letica poručio građanima neka misle europski, a glasuju hrvatski.

Lipicanac pleše na taktove Beethovena

Za lipicanca, kojeg na kraju nije jahao, Letica je rekao da je to jedan od rijetkih primjeraka te vrste konja koji su ostali u Hrvatskoj nakon srpske agresije. Svog je nesuđenog konja Letica nazvao "najpametnijim lipincem koji postoji u Hrvatskoj" zbog toga što zna plesati na taktove Beethovena. Lipicanac je težak, pojasnio je Letica, 650 kilograma i visok 1,6 metara. (Novi list, 7. studenog)

U proračun uplaćen 1,5 milijun eura

ZAGREB - Manji dio priče o tajnom računu RH u austrijskom Villachu koji je početkom devedesetih godina prošlog stoljeća otvorio Hrvoje šarinić i preko kojega je do njegova zatvaranja 1998. godine, prema dosad prikupljenim podacima, kako neslužbeno doznajemo, "prošlo" oko 800 milijuna dolara, čime se, uz značajnu međunarodnu pravnu pomoć, za to nadležna državna tijela bave nekoliko godina, ovih je dana riješen.

Naime, prilikom zatvaranja računa preostali je novac, a radilo se o iznosu od oko 1,5 milijun eura, voljom bivšeg predsjednika RH Franje Tuđmana, iako se radilo o novcu RH, 1998. godine prebačen u PBZ, odnosno u strogoj tajnosti na račun HDZ-ove Zaklade Hrvatskog državnog zavjeta. Kad je nakon smjene vlasti navedena "transakcija" otkrivena, za to nadležne državne institucije su zatražile blokadu računa Zaklade, što je i učinjeno, te uplatu navedenog iznosa u državni proračun.

Tomu se protivio HDZ, odnosno postavljao je uvjete pod kojima će novac uplatiti u proračun, što država, budući da se radi o novcu RH, nije prihvatila. Konačno je, međutim, postignuta pogodba između Zaklade, odnosno HDZ-a i države prema kojoj je iznos od oko 1,5 milijun eura, bez ikakva uvjetovanja od HDZ-a, uplaćen u državni proračun.

Što se pak tiče kaznenih prijava koje je svojedobno Državno odvjetništvo zbog nenamjenskog trošenja državnog novca podnijelo protiv bivših čelnih ljudi HDZ-ove Zaklade, a to su njezin ravnatelj Ivić Pašalić i članovi Uprave Zaklade u kojoj su, uz Pašalića, bili bivši HDZ-ov saborski zastupnik Ante Beljo i akademik Ivan Aralica, Državno odvjetništvo još uvijek ne može istražni zahtjev prosljediti za to nadležnom istražnom sucu. Naime, nakon podizanja kaznenih prijava, Državno odvjetništvo je uputilo zahtjev Saboru,

odnosno njegovu Mandatno-imunitetnom povjerenstvu u kojemu traži da se Iviću Pašaliću i Anti Belji skine imunitet. Mandatno-imunitetno povjerenstvo je prihvatilo zahtjev Državnog odvjetništva i uputilo je prijedlog da se navedenom dvojcu skine imunitet, što, valjda zbog brojnih važnijih točaka o kojima se moralo raspravljati i koje su se morale usvojiti, nije uvršteno u dnevni red posljednje sjednice starog saziva Sabora. Time je, ali samo privremeno, blokiran početak istražnog postupka zbog toga što su saborski zastupnici, bez obzira na to što je Sabor raspušten, i dalje zaštićeni imunitetom sve do konstituiranja novoga Sabora. Ako Pašalić i Beljo budu opet izabrani za zaborške zastupnike, onda će Državno odvjetništvo morati uputiti novi zahtjev za skidanje njihova imuniteta. A u slučaju da ne budu izabrani, istražni zahtjev će nakon konstituiranja Sabora biti prosljeđen nadležnom istražnom sucu.

Zbog činjenice da Pašaliću i Belji nije skinut imunitet, početak istražnog postupka prolongirat će se nekoliko mjeseci, ali to ne znači da će zbog usvojenih izmjena Kaznenog zakona koje stupaju na snagu 1. prosinca ove godine doći do dekriminalizacije gospodarskog kriminala, odnosno amnestiranja onih koje se sumnjiči za zlorabe u gospodarskom poslovanju. A upravo se za to sumnjiče Pašalić, Beljo i Aralica koji su svojedobno donijeli i posebni pravilnik o trošenju državnog novca pristiglog na račun HDZ-ove Zaklade.

Bez obzira na to što su glavnice oročili i nisu je trošili, u kaznenom će ih se postupku, ako do njega dođe, teretiti za ukupni iznos, dakle i za glavnice i za kamate koje su, a radi se o iznosu od oko 40.000 eura, potrošili za poslovanje Zaklade. A budući da je HDZ taj iznos odbio uplatiti u državni proračun, kamate će se potraživati od osoba koje su ih nenamjenski potrošile.

(Slobodna Dalmacija 9. studenog)

ZNANSTVENICI NASE TVORNICE U ČESKOJ PRED VELIKIM USPJEHOM

Pliva patentirala lijek protiv raka

BRNO - Znanstvenici iz tvrtke Pliva Lachema - poznate češke farmaceutske tvornice sa sjedištem u Brnu koja je već nekoliko godina u stopototnom vlasništvu zagrebačkoga koncerna Pliva - razvili su i upravo testiraju novi lijek za koji vjeruju da bi mogao biti vrlo učinkovit u borbi protiv raka. Medikament na bazi citostatika nazvan je LA-12, koristi se u tabletama, a već je sada jasno da je za pacijente mnogo manje problematičan negoli raširena kemoterapija, budući da izaziva manji broj kontraefekata, posebice kada se radi o oštećenjima jetre i bubrega.

Ako LA-12 (u međuvremenu patentiran već u pedesetak zemalja svijeta, uključujući SAD, Japan i Australiju) "zaživi", mnoge osobe bolesne od raka neće više morati odlaziti na neugodno bolničko liječenje, nego će se moći liječiti kod kuće. Preparat se, inače, do sada testirao na pokusnim životinjama, a nedavno ga je počelo dobivati i deset teško oboljelih pacijenata na dvjema onkološkim klinikama u zemlji.

Upravo zbog činjenice da se LA-12 tek počeo ispitivati na ljudima, još

PŠENICA U LISTOPADU BILA 30 POSTO SKUPLJA NEGO PRIJE GODINU DANA

Kruh skuplji već od 15. studenoga?

Prosječna cijena pšenice u listopadu 30 je posto viša u odnosu na isti mjesec lani. Objavio je to Tržišni informacijski sustav u poljoprivredi (TISUP), dodavši da je u protekle dvije godine u ovo doba cijena te krušarice padala, a ove godine raste, što se može očekivati i sljedećih mjeseci. Kilogram pšenice stajao je na hrvatskom tržištu u prosjeku 1,21 kunu.

- No, i taj je podatak već zastario. Danas se pšenica kod nas prodaje za 1,40 kuna. Sigurno je da će takva cijena povisiti i cijenu brašna, te kruha i pekarskih proizvoda. Pretpostavljam da će poskupljenja biti već 15. studenoga ili najkasnije 1. prosinca, ali teško je predviđati koliki će biti razmjeri povišenja cijena - komentirao je jučer Boško Pavlović, direktor Žitozajednice.

Predstavnici mlinsko-pekarske industrije već su najavljivali moguće poskupljenje kruha, ali su predviđali da će do njega doći početkom sljedeće godine. Očito ni oni nisu vjerovali da će se suša, koja je u Hrvatskoj smanjila urod pšenice oko 40 posto, tako brzo odraziti na tržištu.

Dodatni problem koji će utjecati na vjerojatno poskupljenje kruha je i cijena pšenice u cijeloj Europi.

Urod je također smanjen, ponuda pšenice slabija, a cijene sve više. - Pšenica u cijeni kruha sudjeluje s oko 25 posto. Stoga smatramo da proizvođači kruha u višim cijenama ne mogu naći opravdanje za velika poskupljenja kruha - ističe Nenad Matić, glasnogovornik Ministarstva

uvijek nije moguće sa sigurnošću tvrditi kakvi su njegovi stvarni učinci.

Petr Sova, šef znanstveničkoga tima Plive Lacheme, u izjavi za češke medije (koji su, inače, otkriću posvetili iznimno veliku pozornost) iznosi pretpostavku da će stvarna vrijednost novoga lijeka biti poznata tek za četiri do pet godina, kada završi proces testiranja. - To svakako jest originalan preparat, ali nekada prođu godine dok neki lijek nakon kliničkih ispitivanja postane upotrebljiv u praksi - ističe i vodeći češki onkolog profesor Pavel Klener, dodajući da "preuranjene, a ponekad i neistinite tvrdnje liječenju oboljenja od raka ne pomažu". Klener, međutim, ipak naglašava kako se nada da će LA-12 "biti velik doprinos u borbi protiv raka".

Novi su lijek farmaceuti iz Plivine češke tvornice počeli razvijati 1997. godine, a posebna svojstva daje mu tvar nazvana adamantan, što ju je tim znanstvenika iz Brna uspio izolirati iz nafte izvađene u okolini južnomoravskoga mjesta Hodonina.

(Slobodna Dalmacija 12.11.)

poljoprivrede, koji se ipak slaže da bi poskupljenja kruha i pekarskih moglo biti.

Skorašnja poskupljenja kruha najviše će donijeti pekarima koji brašno nabavljaju na crnom tržištu bez plaćanja poreza. To tržište još cvjeta jer već godinama Vlada ne donosi odluku o uvođenju evidencijskih markica na brašno, što je predložilo Ministarstvo poljoprivrede.

(Glas Slavonije 5. studenoga)

modernage glass inc.

Window Walls - Curtain Walls
Glass - Glazing - Mirrors
Store Fronts - Entrance Ways

239 Bering Avenue
Toronto, ON, M8Z 3A5

Tel.: (416) 233 5880
Fax: (406) 233 6092

Iz hrvatske književnosti:

Vjekoslav Majer: Dnevnik maloga Perice

Četvrtak, 9. svibnja 1935.

Danas je opet teta Mina bila kod nas na objedu, pa su se tata, mama i teta Mina jako posvadili. Teta Mina je rekla: Kakav je to danas grašak. Tako je tvrd, da me je u želucu počelo tištiti. Tata je rekao: Draga moja, kad ti pojedesh četiri tanjura, mora te tištiti. Mama se tako naglo nasmijala, da joj je iz ustiju izletilo jelo na sve strane. Teta Mina je uvrijeđeno rekla: Ako vam suviše pojedem, nemojte me zvati na objed. Tata nije ništa rekao, već je stao prstima bubnjati po stolu. Mama je rekla tati: Još si valjda od jučer pijan. Teta Mina je rekla: Pa ako me koljete, ovaj grašak je pretvrd. Dajte mi sad malo rakije, inače ću cijelo popodne imati sa želucom posla. Tata je pošao do ormara, donio rakiju i bez riječi natočio teti Mini. Mama je pogledala u bocu i rekla: Pa već je skoro pri kraju. To je brzo išlo. Teta Mina je sva pocrvenila i rekla: Ja ovaj tjedan uopće nisam kod vas pila rakije. Vidim da sam vam na putu. Ja idem - i ustala je. Mama je rekla: Nisam ja radi rakije mislila tebe, već njega, što se odmah uzrujavaš. Pa nisi ti nikakva grofica. Valjda još smije čovjek u svojoj kući što reći. Vidi ti nju. Teta je rekla: Ti si već i kod kuće imala najdulji jezik. To ti je mama uvijek govorila. Tata je planuo: Ja ne dam svoje žene vrijeđati. Mnogo nije vrijedna, ali vrijeđati je ne dam. Mama je zaviknula: Da nisi tako bezobrazna, ne bi bio tvoj muž od tebe otišao. Teta je brzo stavila svoj šešir na glavu, a onda je prstom prošla po ormaru i metnuvši prst mami pod nos, rekla: Gledaj, kako je pun prašine. Kad si zadnji put spremala pošteno. Po tome vidiš, koliko vrijediš. I brzo je otišla van. Mama je viknula za njom: Sretan put. A tata je vikao: Da nisi žena, rastrgao bih te na komade. Teško se svladavam. Meni se jako svidjela ta svađa i ja sam počeo zviždati u prste i glasno lupati nogama. Bilo je jako veselo. Kad je za sobom zalupila vratima, rekao je tata: Bar će biti mira. I onako sve odnese, do čega dođe. Mama je rekla: Ne boj se ti. Za dan, dva je ona opet tu. Nje se ne možeš tako lako otresti. Danas je tata poslije ureda došao kući s gospodinom Fulirom. Obojica su već bila malo pijana. Tata je rekao: Sastao sam ga na ulici, pa sam ga doveo. Kod Šnidaršića smo riješili sve, što se prošle uvrede tiče. Nisam te htio uzrujavati s našim prepirkama, pa smo to tamo riješili. On se zakle, da me nije mislio vrijeđati. Što ne Fulir? Jasno, jasno, rekao je gospodin Fulir, a molim lijepo, imate vi kod kuće malo paprike? To bi mi sad dobro došlo. Mama mu je donesla paprike, a ja sam morao otići po vino. Gospodin Fulir i tata su opet pjevali. Tata je rekao: To sam u tonfilmu čuo. Mama je rekla: Da, ali malo drugačije je to bilo. Tata je

planuo: Tebi nije nikad ništa pravo. To je bilo jako lijepo i ja se čudim, da sam to mogao tako dobro imitirati. Gospodin Fulir je rekao: Ja sam se od srca nasmijao, i u cirkusu se ne bi bolje zabavljao. Mama je rekla: Za benavog Augusta bi bio dobar. Lice i nos ne bi trebao šminkati, jer su i onako dosta crveni. Tata je tiho rekao: Kako to boli, kad se mene vrijeđa. Ja sam osjećajan čovjek. O, da to moja pokojna mama čuje. I tata je stao plakati. Gospodin Fulir je također načinio vrlo žalosno lice i rekao: Kako je život tužan. Čovjek bi se najradije objesio, da nema ideala, koji u životu pred njim blistaju kao sunce. I kod toga je dugo gledao u mamu. Tata je mislio, da on gleda u bocu, koja je stajala pred mamom, pa je rekao: Perice, skoči još brzo Šnidaršiću po litru, ali brzo, dok ne zatvori. Mama je rekla: Ah, ovo nesretno piće. Pa nije sve u životu piće. Sad je opet mama pogledala gospodina Fulira i on joj je malo okom mignuo. Kad sam donio vino, otac je natočio čaše i rekao: A ovu ćemo popiti eks u ime velikih izumitelja, koji su izumili aeroplan. Ja sam trebao postati avijatičar, što bi to meni bilo prevrtati se po zraku. Tu, nad našim stanom pravio bih najsmionije skokove u zraku. I još bih vam šeširom mahao. Ha, ha, ha, kako ste se prestrašili. Nisam ja tako strašan. Ja sam samo neobično hrabra priroda. Dakle eks. Mama je popila samo četvrt čaše i prijekorno gledala u tatu. Gospodin Fulir je neprestano gledao u mamu i mirmo gladio svoj brčić. Kad je tata otišao na zahod, stavio je gospodin Fulir svoju ruku na maminu i rekao: Nije to nikakav život za vas. Vi ste jedna profinjena duša. Mama je rekla: Vi me shvaćate. Dakle patim. Gospodin Fulir je rekao: Jučer nisam mogao spavati i cijelu noć sam mislio na vas. Mama ga je dugo pogledala. Gospodin Fulir se kratko smijao: Hi, hi, možda ste i vi na mene mislili. Mama je ustala i u zrcalu malo popravila kosu. Tata se vratio i rekao: Zašto si mi sad ne bi utvarali, da je siječanj i da je vani strašno zima. A kad je zima, onda se pije čaj. Ako nemamo ruma, imamo još malo rakije u ormaru. Mama je morala ići kuhati čaj. Tata i gospodin Fulir još su pjevali, ali sad su morali tiho pjevati, jer je već bilo kasno. Tata se rasrdio i rekao: Kad ne smijem glasno pjevati, onda radije šutim. Ovakovo tiho mumljanje me sjeća sprovoda. Tamo babe tako tiho mumljaju dok mole. Gospodin Fulir je naskoro otišao i tata je ispio ono malo rakije, što je još bilo u boci. Ja sam u svojoj sobi opet metnuo kabanicu pod vrata, da se ne vidi svijetlo i već je pol jedan, a još uvijek pišem dnevnik. Ali sad više nemam šta da napišem, pa ću eto metnuti točku.

(Po ovoj knjizi snimljen je poznati hrvatski film "Tko pjeva, zlo ne misli")

Zagrepcani, da li znate gdje je slikana ova slika - na kojem mjestu u Zagrebu?

Ugovor na str. 47

Kako se živi u Hrvatskoj

HRVATSKE BANKE UKIDAJU RAČUNE NA DONOSIOCA ILI UZ ZAPORKU

Prema Zakonu o deviznom poslovanju i Odlukama Hrvatske narodne banke o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata i nerezidenata u bankama, u Hrvatskoj od srpnja 2004. godine neće više postojati računi na donosioca, odnosno računi uz zaporku. Ovih dana je i Hrvatska udruga banaka s tim u vezi pozvala sve štediške koje imaju otvorene takve račune - na donosioca ili uz zaporku - da se jave svojim poslovnim bankama. Naime, od 23. srpnja sljedeće godine svi računi na donosioca i donosioca uz zaporku bit će zatvoreni, a sredstvima s takvih računa ponovno će se moći raspolagati tek nakon provedene identifikacije vlasnika računa sukladno zakonskim propisima.

Koliko takvih računa uopće ima u vodećim hrvatskim bankama?

Hrvatska udruga banaka nema, kažu, zbirnih podataka o broju ukupnih računa ili štednih uloga na donosioca ili donosioca uz zaporku, već svaka od 16 banaka članica HUB-a samostalno raspolaže tim podacima.

U Privrednoj banci otvoreno je nešto više od 3000 računa na donosioca uz zaporku ili na donosioca, a od toga je više od 60 posto deviznih računa, dok su ostali kunski.

U Zagrebačkoj banci postoji oko 3000 deviznih računa uz zaporku ili donosioca u ukupnom iznosu od oko 13 milijuna eura, te oko 5000 kunskih računa u ukupnom iznosu od oko 30 milijuna kuna. Iz Erste & Steiermärkische banke saznajemo kako trenutačno postoji približno 2300 računa uz zaporku, a broj takvih računa svakodnevno se smanjuje zbog obveza o zatvaranju takvih računa.

Zbog objedinjavanja baza podataka nakon spajanja Riječke i Erste & Steiermärkische banke nismo mogli dobiti podatke o ukupnome iznosu štednje na takvim računima u ESB-u.

U Raiffeisen banci otvoreno je 259 deviznih štednih uloga s iznosom od gotovo 500.000 eura koji glase na donositelja ili donositelja uz zaporku. Hypo Alpe-Adria banka i Splitska banka, članica HVB grupe, nisu nam dostavile podatke o broju takvih računa, ni o iznosu štednje.

(Vjesnik, 3. prosinca)

RAD TRGOVINA NEDJELJOM ?!

Zakon donosi - otkaze! / Radnici su razjedinjeni - dok se jedni vesele slobodnoj nedjelji, drugi se plaše otpuštanja

Nakon što je objavljen u Narodnim novinama početkom ovog tjedna, kontroverzni Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini, koji dućanima ograničava rad nedjeljom, podigao je pravu buru nezadovoljstva među velikim trgovačkim lancima. U strahu od drastičnog smanjenja prometa, uz kritike da se njime podržava nelojalna tržišna utakmica, oni sve otvorenije najavljuju zaštitne mjere koje će se prvenstveno manifestirati kroz otpuštanja velikog broja radnika.

Novi Zakon kaže da će na svakih pet tisuća stanovnika moći raditi jedna trgovina prehrambenih proizvoda, površine do 200 četvornih metara. Po tome bi u Zagrebu, koji ima oko 800 tisuća stanovnika, nedjeljom moglo raditi tek 160 dežurnih trgovina.

- Tjedni promet će pretrpjeti velike štete. Morat ćemo otpustiti ljude. Najgore će proći radnici najnižih profila, koji neće tako lako pronaći novi posao. Sigurno nećemo otpuštati ljude u marketingu ili upravi, koji su traženiji na tržištu rada - kazao je Weiner Stagnini, direktor općih i pravnih poslova Hipermarketa Coop. Smatraju da se zaštita prava radnika, zbog koje bi se takav zakon i trebao donijeti, neće poboljšati, s obzirom da novi Zakon ne regulira u pravoj mjeri ozbiljne probleme - rad na crno i nadoknadu prekovremenih sati.

- Po čemu trgovina od 201 četvornog metra manje poštuje prava radnika od one koja ima famoznih 200?! Inspekcije rada koje su obišle naše dućane nisu imale nikakve pritužbe na tretman i plaćanje zaposlenika - nastavio je W. Stagnini.

U Getrou procjenjuju da izmjene Zakona, osim trgovačkim lancima, ne idu na ruku niti potrošačima. - Ubrzani ritam života i malo slobodnog vremena rezultirali su promijenjenim navikama kupaca. U šoping sad najveći broj ljudi odlazi upravo nedjeljom - kazala je Adela Papac iz odnosa s javnošću Getroa.

Jedini trgovački lanac koji prihvaća zakonske izmjene je Konzum. On također odlučno odbija insinuacije konkurencije da je u cijeloj priči upravo on povlašten zbog velikog broja manjih prodavaonica. - Netočno! Zakonom smo baš mi najoštećeniji jer ćemo morati nedjeljom zatvoriti najveći broj prodajnih mjesta - dvostruko više nego ih konkurencija ima u cijeloj zemlji - rekla je Anja Linić, direktorica Ureda za odnose s javnošću Agrokora, i dodala da će se napokon ispraviti nepravedan položaj tisuća rad-

nika koje su dosad poslodavci prisiljavali na rad nedjeljom.

Sami radnici su podvojenog mišljenja. Dok neki smatraju da nedjelja provedena s obitelji nema cijenu, drugi se pribojavaju da će im poslodavac neradnu nedjelju platiti - otpuštanjem. Dvojba će biti razriješena već 1. siječnja, kad izmjene Zakona stupe na snagu. (Večernji list, 31. listopada)

TROŠKOVI ŽIVOTA

Najjeftiniji Zagreb - konkurencija ruši cijene

Iako sindikalna košarica Nezavisnih sindikata Hrvatske za listopad pokazuje da su minimalni životni troškovi naše četveročlane obitelji porasli za 1,7 posto u odnosu na rujan, Zagreb odolijeva trendu poskupljenja i zadržava titulu grada u kojem je život najjeftiniji. Zagrepčani za troškove prehrane, higijene, odijevanje, stanovanje, prijevoz i kulturu moraju izdvojiti najmanje 6951 kunu, za razliku od Osječana, koji su na čelu neslavnog popisa skupih gradova sa 7239 kn.

Velika stavka koja Zagrepčanima "izvlači" novac iz džepova su - režije. Upravo su početak sezone grijanja i izdaci za zimsku odjeću odgovorni za spomenutih 1,7 posto poskupljenja u odnosu na rujan.

- Rata grijanja iz Toplane je preko ljeta 100 kuna, no zimi je čak 400 kn! Živimo po principu - "prvo plati račune, a onda raspodijeli na hranu ono što je ostalo" - rekla je profesorica Biserka Mikić.

Najviše novca iz kućnog proračuna, čak 35 posto, odlazi na troškove prehrane. Cijene nekih proizvoda ove su jeseni na gradskim tržnicama porasle čak i do 80 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine, no glavni krivac za vrtoglav rast cijena je izvan ljudskog dometa - radi se o katastrofalnoj suši, koja je opustošila i podigla cijene u cijeloj Europi.

- Krumpir stoji čak 5 kuna! Svi prodavači drže iste cijene, pa nema puno koristi od kalkuliranja i obilaženja račune, a onda raspodijeli na hranu ono što je ostalo" - rekla je profesorica Biserka Mikić.

Održavanje trenda relativno jeftinog života u Zagrebu mnogi povezuju s otvorenjem velikih trgovačkih centara. Oštra tržišna utakmica i konkurencija, osim pozitivnog učinka na raznolikost i bogatstvo ponude, drže cijene pod kontrolom i sprječavaju njihov rast. Osim toga, građani nesmiljeno koriste i platne pogodnosti koje im veliki centri nude - obročne otplate, kredite i kartice, koje su postale životni stil većini.

- Često odem s obitelji u Getro, gdje se opskrbito za duže vrijeme. Iako razlika u cijeni u malim dućanima i trgovačkim centarima nije velika, ipak se osjeti kod velikih količina - kazao je Marin Jakić.

Njegovo mišljenje da je svaka kuna važna dijele i ostali Zagrepčani. Građani se dovijaju na različite načine da uštede, ali ipak najviše očekuju od odgovornih da im olakšaju tu borbu. (Večernji list, 19. studenog)

OD TURIZMA 7,9 MILIJARDI DOLARA

Turizmu su konačno ovih dana status najvećega državnog izvoznika priznali i oni koji su ga godinama negirali, dovodeći u pitanje njegove rezultate. Tako je službeno potvrđeno da turizam čini 21,4 posto društvenog bruto prihoda, a u ovoj godini on je zemlji donio kroz razne vidove potrošnje i investicija 7,9 milijardi dolara. Od toga je potrošnja inozemnih posjetitelja 4,6 milijardi dolara, dok na putovanja i turizam domaćih stanovnika otpada 1,6 milijardi dolara, a razliku od 1,7 milijardi dolara čine stavke iz ukupne turističke potražnje. Realiziralo je to 8,6 milijuna gostiju koji su nas posjetili ovog ljeta i uknjižili 46 milijuna turističkih noćenja. (Slobodna Dalmacija, 3. studenog)

Preporučujemo Vam:

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

EYE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

Hrvatska povijest: Dr. Sc. Dragutin Pavličević: KRATKA POLITIČKA I KULTURNA POVIJEST HRVATSKE ISELJENIŠTVO ILI DIJASPORA

Na grčkom riječ dijaspora znači rasipanje, raspršivanje i to nekog pučanstva, zajednice ili naroda. I kao što su se Grci kao pomorski narod rasuli u starom vijeku po čitavom Sredozemlju, Židovi po svijetu, tako su se i Hrvati počeli u 15. st. seliti, zapravo bježati u okolne zemlje, pred osmanlijskom agresijom, a zatim u novije vrijeme seliti po Europi, po Americi i napokon u Australiju i Novi Zeland.

Razlozi tog selidbi bili su raznoliki, a uglavnom su se svodili na gospodarske i društveno - političke. Općenito se smatra da su Hrvati iza Židova, možda Iraca, Armenaca, Kurda i još nekih naroda s ponajvećim iseljavanjem ili dijasporom. Zajednička je značajka da svi navedeni narodi nisu imali baš sretnu povijest, težak geopolitički položaj, i, što je, vjerojatno, najvažnije, nisu imali svoje neovisne države. Nisu bili svoji na svome!

Postoji jedan pokušaj izračunavanja broja Hrvata i Engleza u doba kralja Tomislava. Tada ih je, navodno, bilo podjednako. Danas Engleza ima desetak puta više pa se postavlja opravdano pitanje: kamo je nestalo devet desetina mogućih Hrvata? Do spomenute osmanlijske provale razvoj hrvatskog naroda je tekao sporo, ali uzlazno. Hrvatska se kao dio zapadne Europe razvijala normalno, a onda je nastupilo vrijeme stalnih ratova, došlo je do općeg nazadovanja, do gubitka velikog dijela teritorija i depopulacije.

To nestajanje hrvatskog naroda odvijalo se na četiri načina. Prvi i najveći gubitak je bilo bježanje pred ratnom opasnošću na sve strane, a poglavito prema zapadu i sjeveru. Hrvatska je u doba kad je svedena na "ostatke ostataka" izgubila više od 4 petine svoga nacionalnog tla, i, vjerojatno, dvije trećine svoga pučanstva. Ostaci ostataka te nacionalne, hrvatske jezgre su današnji Hrvati u Austriji, Mađarskoj, Slovačkoj, Češkoj, Rumunjskoj, Italiji, ali i Sloveniji kamo su mnogi pobjegli ali su posve asimilirani. Drugi dio je izginuo u stalnim ratovima i njihovim posljedicama, treći je odveden na istok kao ratni plijen. Muškarce su otimali za vojnike (janjičari), prodavali za robove i sluge, a žene za hareme monogamnih osvajača. Četvrti dio se izgubio prevjeravanjem, tj. nasilnim poturčivanjem, povlašivanjem, a to znači asimilacijom. Naime, vjerska asimilacija je značila na ovim prostorima uskoro i narodnu, nacionalnu. Na njih nas podsjećaju brojni npr. Marići, Marjanovići, Ivići, Antići, Franići i drugi koji nose čista hrvatska i katolička prezimena, a danas su Srbi, Crnogorci ili Bošnjaci - Muslimani. Međutim, bilo je i pridobijanja katolika povlasticama, dobivanjem zemlje, posla, ali i mjesnim prilikama, npr. pomanjkanje katoličkih svećenika i slično.

Kad se 1699. polovica Hrvatske oslobodila (Karlovački mir) od osmanlijskog jarma, zemlja je bila gotovo pusta, poput Njemačke poslije 30-

godišnjeg rata, odnosno dio Hrvatske poslije "Oluje". Počelo je naseljavanje sa svih strana, iz prenaseljene banske Hrvatske, ali i iz čitave Habsburške Monarhije. Tijekom 18. i 19. st. Hrvatska se sređuje gospodarski, ali i politički. Tako je bilo sve do 1848. kad je ukinuto kmetstvo, kad su počele masovne diobe velikih kućnih zadruga i opće osiromašivanje. Hrvati traže posla u gradovima, u bogatijim nizinskim područjima, ali i diljem Monarhije, Europe, a potkraj stoljeća sve više iseljenika prelazi i ocean. Tome su pridonijele i mnoge gospodarske teškoće u prijelazu iz feudalnog u građansko, kapitalističko društvo.

Treba reći da su se potkraj 19. st. u Hrvatskoj zbili nemili događaji s vinskog bolesti, da su propali brojni hrvatski brodari na jedra, da je bila velika agrarna kriza i ubrzano raspadanje zadruga. Sve je to potaknulo brojno hrvatsko iseljeničtvo. Broj emigranata raste od 1880. do 1905., a onda se nešto smanjuje.

U prosjeku najviše iseljenika bilo je iz priobalnih hrvatskih krajeva, poglavito iz Dalmacije i Hrvatskog primorja. Na to je uz spomenute razloge djelovala i tzv. "Vinska klauzula", tj. ugovor Austro-Ugarske i Italije o uvozu vina od 1891. Tako su hrvatski vinari ostali bez unutarnjeg tržišta, a zatvoren je i uvoz u Francusku koja je obnovila svoje vinograde. Od 1894. i u Dalmaciji počinje filoksera koja uništava nasade loze.

Do 1898. nisu se vodili brojidbeni podatci o iseljavanju, a otada samo iz Hrvatske i Slavonije seli prema godinama:

1899. godine 4195 ljudi
1900. godine 4170 ljudi
1901. godine 7879 ljudi
1902. godine 11057 ljudi
1903. godine 13488 ljudi
1905. godine 27142 ljudi.

To su bili javni podatci, ali se ne zna koliko je ljudi otišlo potajno. Iz Dalmacije je od 1880. do 1910. iselilo preko 58 tisuća ljudi. U Hrvatsku se vraćao prosječno svaki peti iseljenik, i to obično kad je obolio ili ostario.

Najveći broj nasih iseljenika potražio je zaradu u SAD-u. Zapošljavali su se kao polupismeni seljaci uglavnom u rudnicima, u željezarama, u tvornicama npr. u Detroitu, u ribarstvu, na farmama i slično. Hrvati su raspršeni po čitavoj Americi, ali postoji i nekoliko velikih središta, npr. u državi Pennsylvaniji s najvećim gradovima Pittsburghom i Philadelphijom. U početku stoljeća se govorilo da je Pittsburgh najveći hrvatski grad iza Zagreba. Tu postoji i grad Slovan čije ime govori odakle su ljudi dolazili.

Drugo veće središte iseljavanja je država Michigan s najvećim gradom Detroitom, središtem američke automobilske industrije - Ford i dr. Treće središte je država Ohio s gradom Clevelandom, četvrto Kalifornija s gradovima Los Angelesom i San Franciscom, te San Pedro gdje Hrvati iz Dalmacije vode pacifičko ribarstvo. Osim tih država još ima naših iseljenika i u državi Illinois (Chicago), Louisijana (New Orleans), u Oregonu (iz Slavonije), New Yorku, Floridi, Montani, Indijani i drugdje.

Općenito se misli da je do 1. svjetskog rata u SAD doseljeno oko 300 tisuća Hrvata, koji su od svih južnoslavenskih naroda, uglavnom zbog gospodarskih, ali i političkih razloga, najviše iseljavali. Treba dodati da i Gradišćanski Hrvati imaju svoje američko iseljeničtvo.

Postoje podatci da su Dubrovčani već 1510. doplovili do obala Južne Amerike kako bi pronašli mjesto za jednu naseobinu u koju bi smjestili izbjeglice iz unutrašnjosti koje su bježale pred Turcima. U 18. st. opet se spominju Dubrovčani u Peruu, a u 19. st. je Hvaranin Buratović (oko 1865.) uvodio brzopjavne veze u Argentini. Oko 1874. spominju se hrvatski Primorci u Čileu, čak na krajnjem jugu kontinenta u Punta Arenasu, Hvarani u Urugvaju, Bračani u Čileu, uopće otočani u Brazilu i drugdje. Prema argentinskoj brojidbi od 1900. do 1910. uselilo je pod imenom "Austrijanaca" preko 60 tisuća ljudi, a od toga je čak 40 tisuća bilo Hrvata iz Dalmacije.

I tu su Hrvati radili najteže poslove: u rudnicima čilske salitre, u sjeci šuma, u rudnicima, stočarili na pampasima i slično. Tu je razina življenja bila niža nego u SAD-u, pa su često živjeli lošije

Za vrijeme Domovinskog rata u Kanadi: gosp. John Domagoj Šola za vrijeme govora, Norval 1990.

“HRVATSKA ISKRA” - Broj 127, 01. XII 2003.

OBNOVA BAŠTINE I NJEGOVANJE FOLKLORNIH TRADICIJA

Kad sam bila u Vukovaru, posjetila sam i Vukovarski gradski muzej i kratko razgovarala sa jednim od kustosa Muzeja. U kraćem razgovoru rekla mi je ono što sam znala - kako je veliki dio entičkog blaga uništen u Domovinskom ratu i sada se ubrzano radi na obnavljanju baštine. Donosimo vam danas jedan članak iz male knjižice "Kod bečarskog križa, narodne nošnje okolice Vukovara i Iloka", izdana u Vukovaru 2003. godine, povodom održane prigodne izložbe. Danas ćemo pogledati tekstilno rukotvorstvo te njegovanje glazbe u ovom dijelu Hrvatske, gdje je gotovo svo blago uništeno ili odnešeno za vrijeme Domovinskog rata.

Prateći tijekom tri vremenske faze kontinuitet tkanja u selu Bapskoj, prof. Zdenka Lechner u članku "Tkalja na sjeveroistoku Hrvatske" navodi podatak da je do prekida došlo samo u kratkom vremenskom razdoblju poslije Drugoga svjetskoga rata. Kao razlozi navode se nemogućnost nabave sirovina, odnosno pritisak javnoga mišljenja da je tekstilno rukotvorstvo odraz zaostalosti seoske zajednice, društveno nazadna pojava koje se valja osloboditi. Unatoč tome, u Bapskoj se do Domovinskoga rata tkanjem aktivno bavilo nekoliko žena opskrbljujući svojim proizvodima i okolna sela. Nakon što je 1976. godine u prostorima Dvorca Eltz otvoren stalni etnografski postav Gradskoga muzeja Vukovar, 1980. godine organizirana je etnografska izložba "Domaća tkanja i šlinge" Autorica izložbe bila je prof. Ružica Marić, kustosica muzeja, a autorica teksta u katalogu prof. Zdenka Lechner (Lechner, 1980). Bio je to poticaj tkaljama u Bapskoj da obnove izradu platna misira starinskog vještinom tkanja pomoću dva vrata i a. Na pr. Emilija Majačić naučila je snovati i tkati misir od sive krpe. U prognostvu ga je tkala u našoj ustanovi. Danas ga izrađuje po narudžbi.

Neke od tkalja nastavile su tkati i u prognostvu. Kada su 1991. godine suradnice Vukovarskog muzeja preko noći postale prognanice, pokušalo im se pomoći. Pokrenula se akcija izrade i spašavanja nošnji u ratnim prilikama okupivši u našoj ustanovi prognanice iz okupiranih i ratom ugroženih krajeva Hrvatske. Potaknuli smo ih da izrađuju nošnje svoga zavičaja. Rezultati njihova rada bili su predstavljeni na izložbi "Zlatne ruke prognanica" koja je 1993. godine bila postavljena u Galeriji "Klovičevi dvori" povodom 26. međunarodne smotre folkloru u Zagrebu. Uz pomoć vezilja i tkalja iz Bapske, Tovarnika, Ilače i Gibarca nastalo je desetak srijemskih nošnji koje se čuvaju u našoj zbirci.

Potaknute našom akcijom i društvenim priznanjem njihovog rada prognanice su i za sebe počele izrađivati nošnje i tekstilne rukotvorine. Obnova rada postojećih i osnivanje novih kulturnomjernih društava pokrenulo je obnovu i izradu narodnih nošnji. Mnoge su naučile zlatovez, savladale vještinu pletenja djevojačkih pletenica i izrade voštanih vijenaca. Na poticaj naše ustanove Katarina Majačić iz Bapske počela je u prognostvu vesti zlatom. Emilija Majačić obnovila je u Zagrebu vještinu pletenja djevojačkih pletenica izrađivši pletenice za Posudionicu, Etnografski muzej i Gradski muzej Vukovar. Pletenjem pletenica, zlatovezom i izradom voštanih vijenaca danas se aktivno bavi Ankica Peulić iz Ilače. Od ostaloga tradicijskoga tekstilnoga rukotvorstva u svim je selima danas posebno razvijeno ručno i strojno šlinganje, necanje, izrada kukičane čipke i svilovez.

Kontinuitet njegovanja glazbe i folklornih tradicija možemo pratiti od druge polovice 19. stoljeća. Godine 1867. u Vukovaru je osnovano Pjevačko i glazbeno društvo "Dunav". Desetljećima je bilo čuvar hrvatske kulturne baštine, te pokretač i nositelj različitih kulturnih događanja u gradu Vukovaru. Značajan doprinos njegovanju folklornih tradicija dala je organizacija "Seljačka sloga" čiji su ogranci tridesetih godina 20. stoljeća bili osnovani u Antinu, Bapskoj, Bogdanovcima, Ilači, Lovasu, Nuštru, Svinjarevcima, Tordincima i Tovarniku. Folklorne aktivnosti nastavljene su nakon Drugoga svjetskoga rata u okviru kulturnomjernih društava koja su jačim ili slabijim intenzitetom djelovala u svim selima. U Antinu djeluje KUD "Lela i Vladimir Matanović", u Bapskoj KUD "Sloga", u Bogdanovcima KUD "Seljačka sloga", u Ilači KUD "Slavko Janković" (1962. g. mijenja naziv u KUD "Matija Gubec"), u Tordincima KUD "Zrinski" a u Tovarniku KUD "Antun Gustav Matoš". U Lovasu je 1950. g. osnovan KUD "Ivan Goran Kovačić", u Starim Jankovcima 1971. g. KUD "Jankovci", u Ceriću 1972. g. KUD "Slavko Mađer", u Svinjarevcima 1974. g. KUD "Dukati", u Tompojevcima 1985. g. KUD "Mladost", a u Berk 1989. g. KUD "Zrinski".

Mnogi su nastavili rad i tijekom Domovinskog rata u razrušenim selima ili u prognostvu. HSKPD "Seljačka sloga" nastavilo je djelovati u Nuštru već 1992. godine. KUD "Seljačka sloga" iz Bogdanovaca od 1996. g. djeluje u Slatini, KUD "A. G. Matoš" iz Tovarnika od 1996. g. u Vinkovcima, a KUD "Sloga" iz Bapske od 1996. g. u Zagrebu.

Oko imena "Dunav" u Zagrebu se okupljaju prognani Vukovarci oživljavajući rad dječjeg pjevačkog zbora, tamburaške i folklorne sekcije. Nakon povratka u Vukovar obnavljaju narodne nošnje prema originalima iz zbirke Gradskoga muzeja Vukovar. Replike su izrađene u Posudionici i radionici narodnih nošnji. Folklorna grupa prvi je puta u njima nastupila na "Vinkovačkim jesenima" 2001. godine. Folklorna skupinu osnovala je 1996. godine

Zavičajna udruga koja okuplja protjerane Gibarčane koji su danas raselejeni u 59 naselja diljem Hrvatske. Folklorna skupina nastavlja rad KUD-a "Vladimir Nazor" koje je djelovalo pri Hrvatskoj čitaonici u Gibarcu.

Prognanici su se pokušavali na razne načine domoći nošnji koje su ostale u njihovim domovima. Različitim su putevima i na razne načine iz okupiranih sela stizale nošnje u slobodni dio Hrvatske.

Stvaranje nove etnografske zbirke Gradskoga muzeja Vukovar započeto je u prognostvu. U suradnji s Društvom hrvatskih intelektualci naša je ustanova izradila i poklonila vukovarskome muzeju žensku i mušku srijemsku nošnju sa željom da bude začetak nove zbirke. Etnografski muzej Split poklonio je Gradskome muzeju Vukovar nekoliko nošnji slavonskoga stila koje potječu iz sela Bogdanovaca i Svinjarevaca. Sredstvima Ministarstva kulture nošnje su sustavno obnovljene u Posudionici i radionici narodnih nošnji. Predstoji mukotran proces stvaranja uništene zbirke, koju je moguće rekonstruirati na osnovi sačuvanih inventarnih kartica, fotodokumentacije i etnografskih zapisa.

Tekstilne predmete iz etnografske zbirke Muzeja grada Iloka uredila je Bapčanka Kata Šeda. U Posudionici i radionici narodnih nošnji restaurirana je raritetna zbirka ženskih ko ušaka i svečana ženska nošnja urešena svilovezom i zlatovezom. Naša je ustanova iločkom muzeju darovala svečanu žensku i mušku srijemsku nošnju. U njezinoj su izradi sudjelovale tkalje i vezilje iz sela Bapske.

Godine 2003. započela je u našoj ustanovi restauracija spašenih nošnji iz muzejske zbirke samostana u Šaregradu. Obzirom na stupanj devastacije bit će potrebno dulje vremensko razdoblje da se dovrši njihova obnova.

Dok se u ratnim godinama slagao mozaik istraživanja, prikupljanja, rekonstrukcije i obnove, vodila nas je nada da neće biti baš sve uništeno. Iako je to u početku izgledalo nemoguće, pokušali smo prikupiti posvuda razasuto srijemsko narodno ruho, tragove, podatke i dokumente o njemu. Mnogo originalnih nošnji sačuvano je u obiteljskim škrinjama, dio su Srijemci ponijeli u prognostvu, dio su sačuvala kulturnomjerna društva, a ponešto je bilo pohranjeno u muzejskim zbirkama širom Hrvatske. Slavica Suknović, prognanica iz Bapske u jednom od dva kofera ponijela je mušku i žensku nošnju. Prilikom doseljavanja u Slavoniju protjerani Gibarčani ponijeli su dosta nošnji. Dio je otkupila i naša ustanova smatrajući da će tako ostati trajno sačuvane. U KUD-u "Odranski Obrež" u Obrežu kod Zagreba sačuvano je nekoliko ženskih nošnji koje su prije petnaestak godina otkupljene u selu Lovasu. Etnografski muzej Split posjedovao je nekoliko nošnji slavonskoga stila koje potječu iz sela Bogdanovaca i Svinjarevaca.

Izložba "Kičeni Srijem", koju smo 1997. godine u suradnji s Gradskim muzejom Vukovar u prognostvu postavili u zagrebačkom Etnografskom muzeju, potvrdila je taj optimizam.

Danas, kada smo se ponovno vratili u kičeni Srijem, razloga za optimizam mnogo je više. Zahvaljujući onima koji su u prognostvu u zavežljaju ponijeli fotografiju ili dio narodne nošnje, tijekom svih ovih godina bilježili sjećanja i samozatajno prikupljali podatke, obnavljali muzejske krhotine i svojim zlatnim rukama ni iz čega stvarali nova tkanja i vezove.

(Kod bečarskog križa)

Žene iz Bapske u starovinskom ruhu (iz zbirke Posudionice i radionice narodnih nošnji)

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 127, 01. XII 2003.

Interview

Generalni konzul gosp. Mario Livaja:

Razgovarajte s nama kad se radi o određenim političkim ili gospodarstvenim potezima...

Pred nekoliko dana posjetila sam Generalni konzulat Republike Hrvatske u Mississaugi i malo porazgovarala s našim novim Generalnim konzulom gosp. Mariom Livajom. Iako sam sretala gosp. Livaju na raznim funkcijama diljem Mississauga i okolice, posjeta u Konzulatu bila je nešto potpuno drugačije. Razgovor je bio zaista ugodan, razgovarali smo o svemu i svačemu i tada smo se dogovorili da prenesemo dio razgovora i u HRVATSKU ISKRU. Nadam se da sam postavljala pitanja koja će i svakoga od Vas zanimati, a ako nisam, nazovite Generalni konzulat (905-277-9051) i sami postavite pitanje. Sigurna sam da ćete dobiti najbolji mogući odgovor. No prijedimo na sam razgovor. U razgovoru je sudjelovao i gosp. Refik Šabanović, Konzul savjetnik, kojeg svi dobro poznajete. Pa, počnimo...

* Dobro nam došli u našu zajednicu, gosp. Livaja. Sa gosp. Šabanovićem dobro se poznajemo, postoji već veliko prijateljstvo, jer je zaista stvorio veliko poštovanje zajednice prema sebi. Veoma nam je drago vidjeti Vas na raznim događajima i veselimo se što konačno imamo konzula koji će nam pomoći u raznim problemima ili odgovoriti na naša pitanja. Mi znamo što očekujemo od Vas, a recite nam svoju poruku.

Gosp. Livaja: Poruka je jednostavna: ne vrijeđajući opću prošlost, gledamo u budućnost. Mi smo riješili našu prošlost, rat je završio, država je stabilna, nije više ugrožena ni od koga. Sad je na nama Hrvatima da se okupimo. Srca imamo zajedno, jer svi volimo Hrvatsku, a sada i glave stavimo zajedno. Trebamo početi uvažavati i poštivati jedni druge, ne moramo se mi čak ni voliti, nije međusobna ljubav ključna. Kako ima mnogo primjera naroda dobro organiziranih u dijaspori! Mnogi problemi koji postoje u hrvatskoj zajednici ovdje, nastaju upravo iz tih razloga. Recimo Hrvati BiH, ne mogu svoj problem riješiti samo izražavajući nezadovoljstvo. Riješiti će ga tako da prvo riješe svoj status, te da uzmu hrvatsko državljanstvo, jer to je njihovo pravo. To su im omogućili hrvatski zakoni. To je prvi korak. Dakle idemo se međusobno staviti zajedno, nećemo možda neke stvari čak ni zaboraviti, ali možemo oprostiti neke propuste i razmišljati što će biti s Hrvatskom sutra.

* Prijedimo malo na odnose Hrvatska - Kanada. Koliko i kako je primjenjeno u praksu prenošenja kanadskih mirovina i pertinentnih beneficija hrvatskih državljana koji su kanadski umirovljenici, a vratili su se ili se namjeravaju vratiti u Hrvatsku?

Gosp. Šabanović: Vrlo je važno da se svi Hrvati koji su stekli kanadske mirovine prvo obrate kanadskim nadležnim tijelima i tom prigodom iste izvijeste da su radili i u Republici Hrvatskoj. Nakon što podnesu zamolbu nadležnom tijelu u Kanadi (Human Resources i dr.), a budući da imaju tri vrste mirovina, kanadska nadležna tijela će sukladno Ugovoru o socijalnom osiguranju zatražiti informacije o provedenom radu u Republici Hrvatskoj te će na temelju jednog i drugog rada odrediti mirovinu.

Česti su upiti što je sa zdravstvenim osiguranjem. Naime u Hrvatskoj hrvatski umirovljenici automatski stiču i zdravstveno osiguranje. Međutim to nije slučaj u Kanadi, budući da su to dva različita nadležna tijela i kanadski umirovljenici Hrvati koji se vraćaju u Hrvatsku nemaju automatski i zdravstveno osiguranje, nego ga moraju ili osobno platiti, ili, ako je osoba prethodno radila u Hrvatskoj u postupku prikupljanja staža iz Hrvatske i Kanade, ima na temelju onog dijela kojeg je stekla u Hrvatskoj i zdravstveno osiguranje. Također, jedan dio ljudi ostvaruje zdravstveno osiguranje na temelju bračnog druga koji ima pravo na hrvatsku mirovinu i zdravstveno osiguranje. Djeca imaju pravo na zdravstvenu zaštitu do osamnaeste godine preko jednog roditelja koji ima pravo na zdravstveno osiguranje.

U pravilu postupak za dobivanje mirovine traje duže budući da se nadležna tijela Kanade obraćaju nadležnim tijelima Hrvatske u svezi dobivanja prava, te stoga treba biti strpljiv. U slučaju bilo kakvih nejasnoća, rado ćemo svima pokušati pomoći preko Generalnog konzulata.

Budući je moje predavanje za članove AMCA-e o Ugovoru o socijalnom osiguranju izazvalo veliko zanimanje, g. Demarin, predsjednik AMCA-e predložio je da se isto predavanje ponovi, ali ovog puta u drugim mjestima gdje ima puno Hrvata, kako bi što veći broj ljudi imao pristup ovim informacijama, a što sam sa zadovoljstvom prihvatio.

* Da li se radi i kako dugo ćemo trebati čekati na program za povratnike koji bi mogao pomoći onima koji su se odlučili vratiti u domovinu?

Gosp. Livaja: Taj program postoji već dugo. Razlika je u tome što je Ministarstvo za iseljništvo RH ukinuto, mislim 1998. godine. Dakle nije ukinuto s dvjeticu. U Hrvatskoj je osnovano nekoliko fondova koji čak pomažu ljudima s kreditnim linijama. Za daljnje informacije i pomoć zainteresirani se mogu obratiti na Hrvatski fond za razvoj i zapošljavanje, Zagreb,

Katačićeve ulice br. 2. To je fond koji pomaže svima. O tom fondu znam dobro jer sam član Upravnog odbora.

Naši ljudi ne znaju da u Hrvatskoj postoje kreditne linije, čija je kamata 6 % ili manje. Ako u Hrvatskoj otvorite pogon proizvodnje koji izvozi 75% svojih proizvoda, onda je kamata "nula". Dobijete sredstva s 0 kamatom s početkom od dvije godine, na 10 ili 15 godina. Mislim da je teško naći zemlju u kojoj se nude bolji uvjeti. U Ministarstvu gospodarstva osnovan je Odjel za inozemna ulaganja. Nažalost, o tome govorimo već trinaest godina, a još se u praksi nije primjenilo. Sad se počela zakonska regulativa tako slagati da se i u praksi to može primijeniti. Hrvati koji su izvan Hrvatske imati će prioritet.

Gosp. Šabanović: Na gospodarskom seminaru svih diplomatskih savjetnika, koji je bio krajem srpnja u Zagrebu, izvješteni smo da je osnovan poseban odjel pri Ministarstvu vanjskih poslova RH, a istovremeno će biti organizirana Uprava za poticanje i ulaganje u RH, koja će najvjerojatnije početi s radom početkom veljače. To će biti mjesto gdje će investitori Hrvati bilo iz Kanade ili drugih zemalja na jednom mjestu moći dobiti sve informacije. Investitori će moći tražiti pomoć preko Veleposlanstava ili Generalnih konzulata, ili izravno u ove dvije uprave.

Sukladno važećim hrvatskim propisima, uključujući i carinski zakon, Vlada RH je u razdoblju od 2000 g. donijela nekoliko zakona koji stimuliraju naše povratnike. Carinski zakon predvidio je posebne povlastice za povratnike Hrvate iz prekooceanskim zemljama. Kod uvoza osobnih automobila nije potrebno obavljati homologaciju (prilagođavanje europskim standardima) a ako su vlasnici vozila preko godinu dana, također ne plaćaju PDV, već samo carinu od 12% i posebni porez - trošarinu od 15 - 30%.

Također im je omogućeno dobivanje dvije carinske potvrde, jedne u svrhu unošenja kućanskih predmeta čiji su bili vlasnici preko godinu dana, što mogu dokazati računom ili izjavom, bez carine i poreza, a druge u svrhu uvoza gospodarskog inventara. Na temelju te potvrde treba otići u Ministarstvo rada i socijalne skrbi, i zatražiti rješenje za obrt. Nakon osiguranog radnog prostora i na temelju broja zaposlenih, sve ono što će mu trebati uvozi bez ikakvih davanja. Za detalje molimo obratiti se ovom Generalnom konzulatu.

Generalni konzul gosp. Mario Livaj i Konzul savjetnik gosp. Refik Šabanović (s lijeva na desno)

550 GODINA SVETOG JERONIMA U RIMU

Prije stotinjak godina, 1. kolovoza 1901., papa Leon XIII. Apostolskim pismom Slavorum gentem ustanovio je današnji Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu. No taj zavod ima korijene duboko u prošlosti. Još davne 1453. godine papa Nikola V. svojim apostolskim pismom Piis fidelium votis dodjeljuje udruzi pobožnih Hrvata ruševnu crkvicu svete Marine djevice i mučenice, na lijevoj obali Tibera, pokraj mauzoleja rimskog cara Augusta. Uz crkvu, u kojoj se latinalo i glagoljalo, na okolnom zemljištu dobili su dopuštenje i za gradnju gostinca i bolnice za svoje hodočasnike. Od davnine bila je u Rimu i malena hrvatska skupina vjernika, koja je željela imati svoj centar okupljanja kao što su to imali i neki drugi europski narodi.

Rim je najpoznatije i najvažnije kršćansko središte, koje redovito posjećuju velike skupine hodočasnika. Hodočašća u Rim osobito su oživjela od uspostave svetih godina. Prvo obilježavanje svete godine zbilo se 1300. godine, a otad je i broj hrvatskih hodočasnika bio sve veći, što je zapazio i veliki Dante Alighieri i opjevao u svojoj Božanstvenoj komediji. Dante uspoređuje zanos svetog Bernarda u devetom nebu sa zanosom hrvatskog hodočasnika koji: "Možda iz Hrvatske sada dolazi našu Veroniku zreti pa kaže u sebi, dok ju pokazuju: Gospodine moj, Isuse Kriste, pravi Bože, tako je dakle izgledalo lice tvoje". Pisani dokumenti pohranjeni u Tajnim vatikanskim arhivama i Apostolskoj knjižnici svjedoče o vrlo ranoj nazočnosti Hrvata u Rimu. Jedan je od dokaza i nađeni novčić iz one prve srednjovjekovne hrvatske države u blizini groba svetog Petra, odnosno ispod sadašnjega glavnog oltara u bazilici sv. Petra u Vatikanu. U početku 15. stoljeća naši su se ljudi udružili u pobožnu zajednicu Canfa-Illonorum Slavorum Burghi S. Petri. Sastajali se u ulici Borgo Vecchio u neposrednoj blizini Vatikana. Članovi bratovštine bili su Hrvati iz Slavonije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine, Istre, koje su nazivali Slave-nima (Slavi, Sclavoni, Schiavoni), Ilirima, Dalmatincima, Hrvatima.

Pošto su dobili crkvicu sv. Marine, članovi bratovštine temeljito su je obnovili i uz nju sagradili gostinjac i bolnicu, koji su bili nužni jer prestano se povećavao broj hodočasnika i izbjeglica iz krajeva koje su zauzimali Turci. Uređenu crkvicu sv. Marine, u kojoj se održavala redovita služba Božja, posvetili su Hrvati sv. Jeronimu, Najvećem Naučitelju u izlaganju Svetog Pisma. Sveti Jeronim Dalmatinac rodom je iz Stridona u rimskoj pokrajini Dalmaciji. Živio je prije 16 stoljeća, prema dostupnim podacima između 340. i 420. godine. Ta iznimna osoba u svjetskim razmjerima obilježena je žudnjom za novim spoznajama, poznavanjem Sv. pisma, borbenošću da se sačuva cjelovitost poklad vjere s jedne strane, te vrlo strogim asketskim životom u pokori, postovima i raznovrsnom trpljenju. Boravio je više od trideset godina u špilji u Betlehemu, pokraj špilje Isusova rođenja. U tome razdoblju preveo je Sveto pismo s različitih istočnjačkih jezika na ondašnji pučki govorni jezik, latinski jezik. Prijevod je poznat pod imenom Vulgata. Gotovo na svim slikama, mozaicima i kipovima sv. Jeronim predstavljen je kako u špilji, bijući se kamenom u prsa, uza svoga vjernog lava, radi na prijevodu Svetog pisma. Pokopan je u Betlehemu pokraj špilje Isusova rođenja. Kad je islamski svijet počeo dominirati prostorima Svete zemlje - Isusove domovine, kršćani su Jeronimove relikvije prenijeli u Rim i pohranili ih u bazilici Svete Marije Velike na Esquilinu (Santa Maria Maggiore). Tu počiva i danas.

Pobožna hrvatska udruga u Rimu nazivala se tijekom povijesti različitim imenima poput društva, bratovštine i bratstva, a od 1544. naziva se zbor

(kongregacija).

Drugi osobito važan događaj za crkvu sv. Jeronima zbilo se 8. veljače 1566. godine kad je papa sv. Pio V. crkvu uzdigao na kardinalski naslov. Godine 1570. treći kardinal naslovnik postao je Felice Peretti iz Montalta, svećenik, redovnik, franjevac konventualac, biskup i, napokon, kardinal. On je bio naslovnik crkve do 1585. godine kad je u konklavama 24. travnja iste godine izabran za papu. Uzeo je ime Siksto V. Podrijetlom je najvjerojatnije iz Krušnice u Boki kotorskoj. Njegovi su stariji iz nemirnih područja prešli u ona mirnija na Apeninskome poluotoku. Neki povjesničari misle da je porijeklo Siksta V. u okolici Zadra. Za njegova pontifikata grad Rim dobio je posve drugi izgled. Dovođeno je kupolu sv. Petra, postavio obelisk na trgu sv. Petra, obnovio mnoge rimske palače, crkve, ulice... Dao je sagraditi jednu jedinu crkvu od temelja do krova. To je današnja Hrvatska crkva svetog Jeronima u Rimu, završena 1589. godine. Za Sikstova života počelo je oslikavanje crkve sa freskama.

Da osigura budućnost crkvi, ustanovio je Ilirski kapitol za svećenike koji dolaze iz ilirskih krajeva. A kad je nastao problem što je to ilirski, što se pod tim pojmom razumijeva u sklopu svetojeronimskih ustanova, jer bilo je onih koji su mimo dotadašnje prakse polagali pravo na Sveti Jeronim, vrhovno crkveno sudište presudilo je 1655. godine da se pod onim što se više stoljeća ovdje držalo i razumijevalo ilirskim mislilo na hrvatski, to jest da se pojam ilirski u tome kontekstu valja držati hrvatskim. Da ne bude više zabune, pod vodstvom Ivana Lucića Trogirana

Pogled na zgradu Sv. Jeronima u Rimu

(umro 1679.), oca hrvatske historiografije, koji je poslao pokopan u crkvi sv. Jeronima u Rimu, izradili su na pergamentu zemljo-pisnu kartu hrvatskih (ilirskih) zemalja koje imaju pravo na Sveti Jeronim.

Nakon Tridentskog sabora, mnoga nacionalna središta u Rimu pretvaraju se u nacionalne bogoslovije, sjemeništa. I hrvatski biskupi priželjkivali su jedno takvo središte u Rimu. Od samog početka 1453. pa sve do 1901. pri Svetom Jeronimu djeluje Ilirska (Hrvatska) Bratovština. Iz bogatog arhiva Bratovštine vidi se da su u njoj kao i u Kaptolu djelovali mnogi poznati i istaknuti kulturni i javni djelatnici iz hrvatskog naroda, kojima se i danas ponosi Ustanova sv. Jeronima. Filozof, matematičar, prirodoslovac i arhitekt s Cresca Franjo Petrić (umro 1597.) od nekih je slavjen kao najučeniji čovjek svoga vremena. Faust Vrančić - Verantius, Šibenčanin (umro 1617.), biskup i učenjak, jedan je od prvih aeronautičara svijeta. On je izradio nacrt stroja za letenje i dao mu ime homo volans - leteći čovjek.

Osim spomenutih, u crkvi sv. Jeronima počivaju zemni ostaci mnogih znamenitih članova Bratovštine, tako da se ova crkva drži posebnim nacionalnim svetištem i mauzolejem. S lijeve strane glavnog oltara na jednoj ploči ispisana su četiri velika imena: Ivan Lucić-Lucius Trogirani (umro 1679.), otac hrvatske sustavne povijesti; opat Ivan Paštrić - Pastrizio (umro 1708.), Splićanin, profesor istočnih jezika i polemičkog bogoslovja na Kolegiju Pape Urbana, poslije nazvan Kolegij De Propaganda Fide; opat Stjepan Gradić-Gradi (umro 1683.), prefekt Vatikanske biblioteke i profesor na sveučilištu Sapienza; četvrto je ime na istoj ploči spomen na velezaslužnog dobročinitelja kanonika sv. Jeronima Jurja Georgicea

je tu četiri mjeseca, sa svima se je upoznao. Nije se lako pojaviti na sva mjestu na koja smo pozvani, budući da nas mnogi pozivaju ali ćemo pokušati doći gdje god je to moguće kako bismo bili s našim iseljenicima.

Gosp. Livaja: Evo jedan primjer. Hrvatski zakoni nisu idealni i mi možemo prigovarati, ali jednostavno dok su takvi mi ih moramo poštivati. Onaj dio zakona kojim dijaspora nije zadovoljna, ne može se riješiti ako su razjedinjeni. Ja stalno govorim, u Kanadi bi trebalo biti 350.000 Hrvata, a po službenom popisu je samo 97.000. Tristopedeset tisuća Hrvata koji su jedinstveni mogu napraviti pritisak da se promjeni ono što nije dobro. Tisuću ljudi ne može ništa promijeniti, devedeset tisuća malo više, ali tristopedeset tisuća je ozbiljna glasačka mašina. Dakle govorim samo o Kanadi, a da ne zaboravimo Australiju, SAD i Njemačku! Kad bi skupili milijun Hrvata izvan domovine, onda se sve to bez problema napravi.

* Pučanstvo Torontoa i okolice pita da li je moguće ubrzati postupak za dobivanje dokumenata iz RH? Zašto toliko dugo traje dobivanje dokumenata, recimo, prijava braka ili Domovnice? Da li je to samo birokracija, ili to možda opet pokazuje kako smo mi iseljenici i naše potrebe zadnji na listi?

Gosp. Livaja: Taj će problem biti riješen do travnja sljedeće godine. U Hrvatskoj postoji novi sustav, tzv. IKOS, program kojim možemo scanirati preslik putovnice i odmah je šalje u Odjel za izradu putovnica, Odjel za državljanstvo itd. Međutim kako znate i sami, nema previše novaca, a pokušavamo racionalizirati troškove. Njemačka, Švedska i još neke druge europske zemlje gdje je velika hrvatska populacija već su uključene u taj sustav. Mi smo inzistirali par puta da Kanada uđe ovu godinu u IKOS. No kako postoji samo jedan team koji to radi, treba malo počekati. Kad ta ekipa dođe u Sjevernu Ameriku riješiti će Ottawu, Mississauga - cijelo sjevernoameričko područje.

Gosp. Šabanović: Osim toga, do dolaska gosp. Livaje radili smo sa smanjenim brojem djelatnika. Situacija se promijenila, dobili smo generalnog konzula i g. Ivicu Anića koji ima desetogodišnje iskustvo u MVP-u, tako da će i taj rad biti brži nego što je bilo do sada.

* Što Vas je najviše impresioniralo u našoj zajednici ovdje u Torontu, Mississaugi i okolici, gosp. Livaja?

Vijesti iz Haaga

Haaški pomaci

Otkako je glavni mentor haaške tužiteljice za Hrvatsku prestao biti nekadašnji australski policijski isljednik za našu emigraciju Graham Blewitt, uočljivi su neki pomaci tog tribunala u vezi s procesuiranjem nekih nositelja velikosrpskog projekta odgovornih za etničko čišćenje te ubojstva Hrvata i drugih nesrba u Hrvatskoj.

Nakon optužnice protiv Milana Martića, tako je ovih dana objelodanjena i optužnica protiv Milana Babića, bivšeg vođe kninskih Srba, a već je objavljeno da se vodi istraga i protiv Gorana Hadžića, koji je u vrijeme okupacije bio svojevrsni gubernator istočnih dijelova Hrvatske. Iako je žalosno da je do podizanja tih optužnica došlo tek punih dvanaest godina od počinjenja tih nedjela, ipak ohrabruje činjenica da haaško tužiteljstvo, barem prema sadržaju optužnice protiv Milana Babića, ne iskazuje više tako očite pretenzije za revizijom naše nedavne povijesti.

Takav trend je sve do nedavno bio očit posebice glede pravnih aranžmana spomenutog Blewita koji je i u službenim dopisima upućenima na adresu Banskih dvora hrvatske oslobodilačke akcije definirao kao »agresiju Republike Hrvatske na »republiku srpsku krajinu« i njezin glavni grad Knin«. Iako posljedice takva pristupa, nažalost, i nadalje stoje u optužnicama protiv dijela hrvatskih generala, prije svega onoj Ante Gotovine, ipak predstavlja određeni pomak činjenica da se u optužnici protiv Babića govori o velikosrpskom »zločinačkom pothvatu čiji je cilj bio etnički očistiti dijelove Hrvatske, koji su zauzimali oko trećine njezina teritorija, uklopiti u državu pod srpskom dominacijom«.

Ako haaško tužiteljstvo nastavi raditi u tom smjeru, što ipak nije sasvim izvjesno, onda svoj krug osoba odgovornih za zločine u Hrvatskoj ne može

Za obranu generala Blaškića Vlada treba odobriti još 1,8 milijuna kuna

ZAGREB, 19. studenoga - Za pokriće troškova odvjetničkih usluga za obranu generala Tihomira Blaškića pred Haaškim sudom hrvatska vlada trebala bi odobriti 1,8 milijuna kuna, doznaje se u Banskim dvorima. Novac koji je bio osiguran za tu namjenu u ovogodišnjem proračunu gotovo je potrošen, kao i sredstva za financiranje dijela troškova haaških optužnica i njihovih obitelji. Budući da će do kraja godine trebati podmiriti troškove odvjetničke kuće Latham Watkins, zatim trošak odvjetničkog društva Nobilo i dr. koji iznosi 1,7 milijuna kuna, te troškove optuženika i njihovih obitelji od 100.000 kuna, Vlada bi trebala osigurati još 1,8 milijuna kuna što je zatražio Vladin Ured za odnose s Haagom. (Vjesnik)

Gosp. Livaja: Jednostavno vam moram reći: došao sam u Kanadu s kri-vim informacijama. Ako ste u Hrvatskoj, i nikad niste bili među dijasporom, teško je uopće dobiti pravu sliku stanja. Kad sam došao vidio sam da je sve drugačije nego što sam u Hrvatskoj čuo. Otišao sam među ljude i zatekao sam interesantne situacije. Recimo, župa u Torontu slavila je pedeset dvije godine, Mississauga dvadeset šest, Hamilton četrdeset pet, dakle Crkva je ta koja je održala ljude na okupu i Hrvate sačuvala. Na nama svima je sada da ne izgubimo sponu. A ono što me je još više oduševilo je što nisam čuo ružnu riječ, nego sam naišao na otvorena vrata, na ljude dobre volje. I to je to najljepše. Dakle, meni je kad netko pita kak' mi je tu - odlično! To je vezano i na zadnje pitanje da li mi nedostaje Hrvatska?

* Nama svima nedostaje Hrvatska. Kako Vama nedostaje Hrvatska? Gosp. Livaja: Ne, ne nedostaje mi, zato jer ja sam došao tu na posao, zato jer volim svoju državu i probam nešto za nju dobro napraviti. Hrvatska ide sa mnom dakle. A tu u Kanadi, Mississaugi, osjećam se doma. Nemam nikakvih problema, nama je tu krasno. Ekipa u Konzulatu je dobra, zadovoljan sam.

V.K.:Znate, svako nosi u srcu nešto što mu je jako drago. Recimo kad stanete na Gornji grad, slika Zagreba je nezaboravna. Nedostaje li vam šetnja po Zagrebu?

Gosp. Livaja: Ne! Ja ću se u Zagreb vratiti, ne može Zagreb meni nestati, ni Zagreb ni Hrvatska.

Gosp. Šabanović: Naime, vi imate drugačiji osjećaj nego mi. I ja bih volio da sam s prijateljima na pivu ili kavi u Zagrebu. Vi ovdje živite, vi ste u kompletno drugoj situaciji i zato imate drugačije osjećaje. Mi znamo da je to naš posao i da ćemo ovdje provesti četiri do pet godina. Nakon toga mi ponovno odlazimo u Hrvatsku i znamo da ćemo nakon godinu do dvije ponovno biti upućeni na mandat u neku stranu zemlju. To je priroda našeg posla.

Naš interview je završio, ali ne i naši razgovori. Ponavljam vam svima, dragi čitatelji, želite li odgovore na važna pitanja ili možda samo razgovor, vrata Generalnog konzulata RH su vam otvorena. Generalnom konzulu gosp. Mariu Livaju, kao i Koznulu savjetniku, gosp. Refiku Šabanoviću hvala na gostoprimstvu i ugodnom razgovoru. (Razgovor vodila V. Krčmar)

svesti tek na trojicu srpskih lidera (Milošević, Martić i Babić) i na skupinu njihovih terenskih izvršitelja poput vukovarske (Šljivančanin, Mrkšić, Radić) ili dubrovačke trojke (Strugar, Jokić, Kovačević). S tim u vezi doista je čudna svojevrsna nezainteresiranost tog istog tužiteljstva za, primjerice, Kadijevića, Adžića, čeleketića i druge iz vrhuške JNA.

Pogotovo ako se s druge strane pogleda da to isto tužiteljstvo odveć olako sumnjiči ili optužuje pojedince iz hrvatskog vojnog vrha. Treba se nadati da je primjena tih različitih kriterija posljedica dosadašnje politizacije tog suda, za što primjerene zasluge pripadaju i spomenutom Blewittu, kojeg naše iseljeničtvo u Australiji pamti i po izjavi iz 1992. da su srpski zločini u Vukovaru - hrvatska izmišljotina.

(Marko Barišić VJESNIK, 20. studenog)

Jović: JNA nije naredila pokolj na Ovčari niti je gađala Dubrovnik

HAAG/ZAGREB, 18. studenoga - Svjedok optužbe Borisav Jović, jedan od najbližih suradnika Slobodana Miloševića devedesetih, na suđenju bivšem predsjedniku SRJ pred Haaškim sudom (ICTY) zaničkao je odgovornost JNA za pokolj na Ovčari i bombardiranje Dubrovnika 1991. Jović (75), član Predsjedništva SFRJ od 1989. do raspada 1992., i čelnik Socijalističke partije Srbije (SPS) do 1995., koji je u Miloševićevoj optužnici naveden među sudionicima »zajedničkog zločinačkog pothvata«, sub poenom je pozvan da svjedoči.

Na tužiteljevu tvrdnju da je pokolj na Ovčari počinjen dok je on bio u Predsjedništvu SFRJ, nadređenom JNA, Jović je rekao da »nitko iz JNA nije naredio niti sudjelovao u tom pokolju«.

Na pitanje prihvaća li činjenicu da je JNA 1991. bombardirala Dubrovnik, Jović je rekao da »ne prihvaća«, objasnivši kako je vrh JNA obavijestio Predsjedništvo da vojska ne bombardira Dubrovnik te da su samo dvije granate »pogreškom« ispaljene na Stari grad.

Tužitelji su tada u sudnici prikazali snimke napada na Dubrovnik i njihove posljedice, no Jović je ostao pri svom iskazu, dvojeći o pomoći snimaka kod utvrđivanja istine. »Predsjedništvo je bilo čvrsto protiv toga da se Dubrovnik uopće dira«, ustvrdio je. Uz Jovićevu svjedočenje, optužba je u spis dokaza uvela njegovu pisanu izjavu na 40 stranica, temeljenu na njegovim dnevnicičkim zapisima »Posljednji dani SFRJ« i »Knjizi o Miloševiću«.

Jović je potvrdio da je Milošević »više od desetljeća bio glavna politička ličnost u Srbiji s apsolutnim autoritetom i presudnim utjecajem na sve odluke i zbivanja«. Jović u izjavi navodi da je s Miloševićem imao više od 100 sastanaka, te da se o strateškim odlukama raspravljalo na sastancima »šestorke« - njega, optuženog, Branka Kostića, Momira Bulatovića te generala JNA Veljka Kadijevića i Blagoja Adžića.

Glavni tužitelj Geoffrey Nice ispitivao ga je o pojedinim dijelovima izjave, vezanim uz ulogu Predsjedništva u raspadu SFRJ, utjecaju

Nastavak na str. 16

Babić optužen za ratni zločin protiv hrvatskih civila

ZAGREB/DEN HAAG - Haški sud optužio je bivšeg vođu kninskih Srba Milana Babića za zločine protiv čovječnosti i povrede ratnog prava i običaja, počinjene od 1. kolovoza 1991. do 15. veljače 1992. godine progonom većine hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva na području Hrvatske. Babića se u pet točaka optužnice, koju je sud objavio jučer, tereti za etničko čišćenje, čiji je cilj bio etnički očišćenje dijelove Hrvatske, koji su zauzimali oko trećine njezina teritorija, uklopiti u državu pod srpskom dominacijom.

- Cilj tog zajedničkog zločina bio je trajno prisilno ukloniti većinu hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva s oko trećine teritorija Republike Hrvatske kako bi postali dijelom nove države pod srpskom dominacijom, počinjenjem zločina koji predstavljaju povredu članaka 3. i 5. Statuta Suda.

U optužnici, koju je glavna haška tužiteljica Carla del Ponte podnijela na potvrdu Haškom sudu 6. studenoga ove godine, navodi se da su u tom zajedničkom zločinu sudjelovali uz Babića i Slobodan Milošević, Milan Martić, Goran Hadžić, Jovica Stanišić, Franko Simatović, Vojislav Šešelj, Blagoje Adžić i Ratko Mladić. Progon stanovništva, navodi se u optužnici, počinjen je istrebljenjem ili ubojstvima stotina hrvatskih i drugih nesrpskih civila u Dubici, Cerovljanima, Baćinu, Saborskom, Poljanku, Lipovači, Škabrnji, Nadinu i Bruškom.

Babić je u svojstvu premijera tzv. RSK "formulirao, promovirao, sudjelovao i/ili ohrabrivao razvoj i provedbu politike SDS-a i SAO krajine/RSK kako bi se ostvarili ciljevi zajedničkog zločinačkog nedjela", navodi se u optužnici. Babić je sudjelovao u stvaranju, a potom je bio i zapovjednik snaga teritorijalne obrane koje su sudjelovale u zločinima. Milan Babić bio

je u prosincu 2002. godine svjedok haškog tužiteljstva na hrvatskom dijelu suđenja Slobodanu Miloševiću. Samo dvadesetak dana prije jučerašnjeg objavljivanja optužnice protiv Milana Babića u haškom tribunalu takvu mogućnost u Beogradu je najavio šef diplomacije SiCG Goran Svilanović. On je informirao kako se u tužiteljstvu protiv nekadašnjeg predsjednika tzv. Republike srpske krajine vodi istraga.

Bivši zubar iz Knina nestao je neposredno prije "Oluje" i navodno se tri dana prije hrvatske oslobodilačke akcije pojavio u Beogradu kao izbjeglica i pokušao se nuditi tamošnjim političkim strankama, ali bez uspjeha. Nakon dolaska iz Knina živio je u Zemunu s obitelji i počeo se baviti uzgojem peradi. Potom je otišao u Kanadu, gdje su s njim stupili u kontakt dužnosnici tribunala. Prvo je pod šifrom C-061 bio zaštićeni svjedok u procesu protiv Slobodana Miloševića, uz obrazloženje da se i protiv njega vodi istraga. Gotovo svi izvještači beogradskih medija istog su dana obavijestili redakcije da se radi o Milanu Babiću, a prepoznali su ga i brojni Srbi iz Knina. Njegovi "zemljaci" tada su ocjenjivali da je sve što je Babić rekao pred sudom istina, ali i da on nije bio samo svjedok tih događaja već i njihov glavni akter. Pošto mu je identitet otkriven, Babić se odlučio govoriti javno i bez izmijenjenog glasa. Prema sadašnjim informacijama, Milan Babić s obitelji živi u Norveškoj u blizini Osla i pod kontrolom je tribunala, što znači da im je dostupan. Procjenjuje se kako se s tužiteljstvom vjerojatno nagodio te da će u razmjeni za svjedočenje, a možda i uz eventualno djelomično priznanje, za njega biti zatražena manja kazna, odnosno da optužnica neće sadržati sva (ne)djela za koja bi, inače, mogao biti okrivljen. (Glas Slavonije 19.11.)

ODVJETNIK ANTO NOBILO KOMENTIRAO ODLUKU ŽALBENOG VIJEĆA HAAŠKOG SUDA DA SE IZVEDU NOVI DOKAZI I SVJEDOCI:

Nova šansa za Blaškića

ZAGREB - Rasprava pred Žalbenim vijećem Haaškog suda o nova 73 dokaza, nedostupna obrani tijekom suđenja, za bivšeg zapovjednika Operativne zone Središnja Bosna Tihomira Blaškića predstavlja novu šansu, ocijenio je njegov branitelj Anto Nobilo. "Ova odluka Suda je dobra osnova i nova šansa za Blaškića", kazao je Nobilo ne želeći procjenjivati moguću ishod rasprave, koja počinje 8. prosinca, a na kojoj bi se tijekom prvog tjedna trebali izvesti novi svjedoci i dokazi, a potom, vjerojatno tjedan kasnije, i završne riječi. Žalbeno vijeće dopustilo je obrani izvođenje nova 73 dokaza i šest svjedoka, dok će tužiteljstvo moći izvesti 20-ak protudokaza.

Obrana Blaškića tijekom žalbenog postupka u tri je navrata u 2001. i 2002. zatražila uvođenje novih dokaza i iskaza koji udovoljavaju kriteriju olakotnih ili oslobađajućih dokaza, a kojima nije raspolagala u vrijeme suđenja. Žalbeno vijeće izdvojilo je prošle godine više desetaka dokaza obrane za koje je ocijenilo da su "relevantni, vjerodostojni i takvi da bi mogli pokazati da je presuda bila neutemeljena".

Novi dokazi obrane potječu iz tri izvora - arhiva HVO-a koji su ležali nedostupni obrani u HIS-u do smjene vlasti, zatim iz Ureda predsjednika RH te iz Haaškog tužiteljstva koje ih je pronašlo u arhivu Armije BiH. Obrana Blaškića je u žalbi zatražila njegovo oslobađanje od svih optužba jer drži da novootkriveni dokazi, koje su zatajili i bivša hrvatska vlast, i Haaško tužiteljstvo, nedvojbeno pokazuju njegovu nevinost. Među tim dokumentima su i brojna obavještajna izvješća koja je šef HIS-a Miroslav Tuđman izradio za svog oca o događajima u srednjoj Bosni, a koji, kako piše u žalbi, pokazuju da su Dario Kordić, Ignac Koštroman, Ante Slišković, Paško Ljubičić i Vlado Čosić odgovorni za zločin u Ahmićima koji je izvela 4. bojna vojne policije. Blaškićevi branitelji tada su poručili da je, ako Žalbeno vijeće nije pripravno donijeti oslobađajuću presudu, ponavljanje čitavog postupka pred izmijenjenim prvostupajskim vijećem jedini prihvatljivi ishod.

Na raspravi pred Žalbenim vijećem koncem prošle godine, posvećenoj pitanju novih dokaza obrane, branitelji generala Blaškića i Tužiteljstvo suprotstavili su mišljenja o tome opravdavaju li novi dokazi obrane pokretanje novog suđenja za neke ili sve točke optužnice. Žalbeno vijeće Haaškog suda, u odluci o sazivanju te sjednice, ocijenilo je da bi bilo primjerenije da se preispitivanje novih dokaza u slučaju "Blaškić" obavi pred prvostupajskim vijećem budući da petorica žalbenih sudaca nisu spremna, bez razmatranja čitavog predmeta, donijeti oslobađajuću presudu. Oni su već koncem prošle godine ocijenili da se radi o "velikoj količini dokaza koji se očito mogu prihvatiti", te da oni "mogu pokrenuti preispitivanje činjenica u predmetu".

Ti dokazi, argumentirala je u studenome prošle godine pred žalbenim vijećem Haaškog suda obrana, utvrđuju drukčije činjenično stanje, a njihova nedostupnost i obrani i sudskom vijeću u vrijeme prvostupajskog postupka, zbog nesuradnje Hrvatske i BiH koje ih nisu stavile na raspolaganje,

dovela je u pitanje i pravičnost samog suđenja na kojem je Blaškiću izrečena kazna od 45 godina zatvora.

Citirajući prvostupajnsku presudu u kojoj je dovedeno u pitanje postojanje ključnog dokaza na koji se pozivala obrana, a nije ga uvela u postupak - izvješće SIS-a o istrazi zločina u Ahmićima, Blaškićev branitelj Russell Haymann je poručio: "Sada imamo izvješće... Zamislite kako bi suđenje drukčije izgledalo da smo ga mogli dobiti". Haymann je kazao kako čvrsto vjeruje da je Blaškić od 45 godina njih 40 dobio - za Ahmiće.

Haaško je tužiteljstvo na sjednici poručilo da novo suđenje u predmetu "Blaškić" nije opravdano u ovoj fazi postupka jer, po njima, novi dokazi obrane ne mijenjaju temeljne postavke presude, procijenivši da bi žalbenom vijeću trebalo do četiri tjedna da sasluša 10-ak svjedoka obje strana i razmotri nove dokaze, od čega obrane 50, a tužiteljskih oko stotinu, na temelju kojih bi donijelo odluku o Blaškićevoj žalbi. Žalbeno vijeće na kraju je prihvatilo šest svjedoka obrane i 73 dokaza te oko 20 dokaza tužitelja.

Prvostupajnsko vijeće Haaškog suda 3. ožujka 2000. proglasilo je Blaškića krivim i osudilo na 45 godina zatvora za ratne zločine počinjene u Lašvanskoj dolini od polovice 1992. do 1994., od kojih je najteži pokolj muslimana sela Ahmići u travnju 1993. godine. Blaškić je u pritvoru od 1. travnja 1996. godine bez pravomoćne presude. (Slobodna Dalmacija 4.11)

Jović:JNA nije naredila...,nastavak sa str. 15

optuženog na JNA, priznanju novih država, zločinima nad Hrvatima u Krajini, Karadordevu, pripremama za rat u BiH, mirovnim pregovorima i paravojnim snagama.

Jović je rekao da su paravojne snage »odlukom Predsjedništva bile stavljene pod kontrolu JNA te samo tako angažirane na ratištima«.

Za Željka Ražnatovića Arkana je rekao da je bio povezan s policijom Srbije i s JNA te da je postao »država u državi«.

Na traženje tužitelja Jović je objašnjavao i svoje navode o »oslobodenim teritorijima« u Hrvatskoj, rekavši da su to bila »područja pod vlašću regularnih lokalnih tijela srpskog naroda«. Na pitanje da su Hrvati od tamo protjerani, a njihova imovina uništena i spaljena, Jović je odgovorio da se u Predsjedništvu nitko nije zalagao za to, a on je osobno tražio dolazak UN-ovih snaga i »političko rješenje nakon što je srpski narod obranjen silom«.

Na pitanja o sastanku Milošević - Tuđman u Karadordevu i dogovoru o podjeli BiH, Jović je rekao da o tome ne može govoriti jer ga optuženi o tome nikad nije izvijestio.

Jović je svjedočio i o čestim kontaktima optuženog s Radovanom Karadžićem, o mirovnim pregovorima u Ženevi i Haagu, odbijanju »Vanceova plana« u Kninu i drugim pitanjima.

Tužitelj će glavno ispitivanje završiti u srijedu, nakon čega je

Spomenik Eugenu Kumičiću

gradski šetači. Originalni je to spomenik velikom hrvatskom književniku i pjesniku, britkom kritičaru i polemičaru (1873-1914). U samom središtu grada, u starijem dijelu, jos je nekoliko spomenika hrvatskim književnicima.

Spomenik Mariji Jurić-Zagorki (1872-1957)

Tako, na primjer, u Tkalčićevoj ulici, danas prepunoj kafića, bučnoj, napose ljeti, od razigrane zagrebačke mladosti, pod sunčanim satom stoji i sve pažljivo promatra Marija Jurić Zagorka (1873-1957). Bila je prva novinarka u Hrvatskoj, popularna spisateljica, autorica romana iz hrvatske i zagrebačke povijesti (Grička vještica, Kći Lotrščaka i drugi) koji se i danas nadušak čitaju. U Donjem gradu, u staroj Vlaškoj ulici, naslonjen na oglasni stup stoji još jedan omiljeni zagrebački književnik - August Šenoa (1838-1881). Iz njegova su pera izašli brojni popularni romani, uvijek omiljeni u čitalačke publike, kao što su "Zlatarovo zlato", "Seljačka buna", "Kletva", "Čuvaj se senjske ruke" i mnogi drugi. Vrlo je zaslužan za stvaranje moderne hrvatske proze, a bio je i cijenjeni kazališni kritičar. U blizini, u Martićevoj ulici, spomenik je fra Grge Martića (1822-1905), hrvatskog književnika iz Bosne, franjevca koji se pisao lirske i epske pjesme po uzoru na narodne.

I likovi iz popularnih književnih dijela dobili su svoje spomenike. Tako se na Opatovini, iznad Dolca, najveće zagrebačke tržni-ce, pravog trbuha grada, s visoka prolaznicima i prodavačima smije jedna omiljena

izuzetnom lirskom i epskom pjesniku, prvom predsjedniku hrvatskog parlamenta, Sabora, poslije Drugog svjetskog rata. Južnije, u zelenilu Rooseveltova trga, gdje je i Muzej Mimara, spomenik je hrvatskom književniku Eugenu Kumičiću (1850-1904).

Na Gornjem gradu, na Šetalištu Josipa Jurja Strossmayera, koje se proteže pod južnim bedemima Gradeca, jedan je od najzanimljivijih i najneobičnijih zagrebačkih spomenika. Tu, prikovao na svoju klupu, danju i noću, zimi i ljeti, uporno sjedi Antun Gustav Matoš. A uz njega, kada je lijepo vrijeme, rado posjede i s njim "popričaju" gomjo-

Spomenik Augustu Šenoi u Vlaškoj ulici u Zagreb

pučka šaljivčina - Petrica Kerempuh. Nije pisac, nije pjesnik, samo je književni lik. Ali, kao da je živ. Junak je u više književnih djela, a najpoznatije su "Balade Petrice Kerempuha", velikog hrvatskog književnika Miroslava Krleža. Na zapadnoj strani Kamenitih vrata, svojevrsnog svetišta Zagrepčana, gdje zahvaljuju i mole se Majci Božjoj od Kamenitih vrata, a kroz koja se ulazi na Gomji grad, kip je Dore Krupičeve, zlatarove kćeri iz popularnog romana Augusta Šenoe "Zlatarovo zlato".

Gradonačelnik na vratima

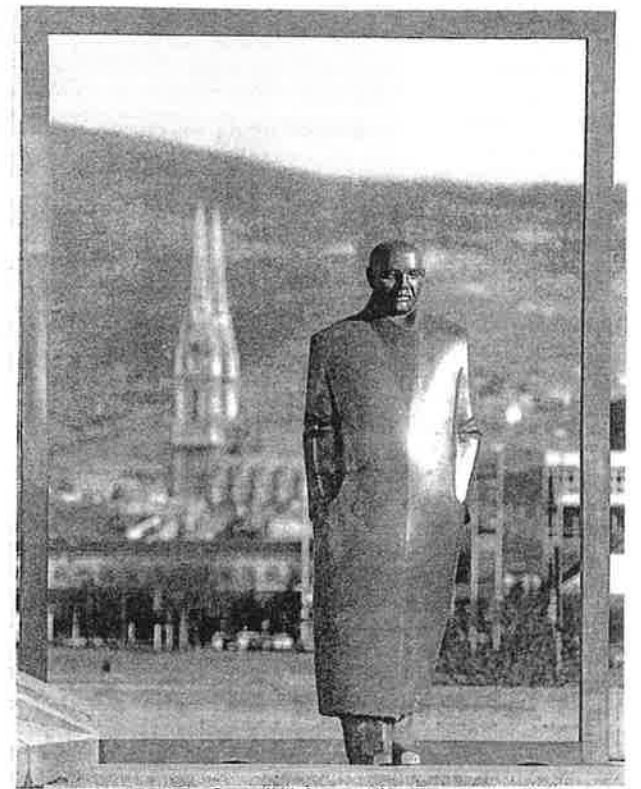
Staru gradsku jezgru Zagreba oplemenjuju, dakako, i spomenici koji nisu neposredno vezani uz osobu ili događaje iz hrvatske povijesti ili književnosti.

Tako se na Gornjem gradu, na malom Jezuitskom trgu, gdje se u preuređenom nekadašnjem franjevačkom samostanu nalazi galerija Klovčević dvori, uzdiže impozantni brončani kip - vodoskok "Ribar sa zmajem". Na istočnoj strani već spomenutih Kamenitih vrata, u Radićevoj ulici, spomenik je svetog Jurja. A na susjednom Kaptolu, pred zagrebačkom prvostolnicom, blista kip Blažene Djevice Marije s četiri anđela iz 1873. godine, djelo bečkog kipara Fernkorna.

I novi dijelovi grada, dakako, imaju svoje spomenike, kipove, skulpture. A kao svojevrsna poveznica starijeg i novijeg dijela grada, na vratima Novog Zagreba, na pragu Mosta slobode kojim se prelazi Sava, u Ulici Hrvatske bratske zajednice, nedaleko od izražajne nove zgrade Nacionalne i

Spomenik Vanje Radauša "Petrica Kerempuh" (1954., na Dolcu

Spomenik Većeslavu Holjevcu, zagrebačkom gradonačelniku

sveučilišne knjižnice, nad gradom, na vratima između starog i novog Zagreba, bdiye Većeslav Holjevac (1917-1970). Spomenik je to antifašisti, političaru i izuzetno omiljenom gradonačelniku, koji je dao veliki doprinos rastu i razvoju Zagreba.

(Branko Magdić, Welcome to Zagreb, Spring 2003.)

Nas Zagreb: GALERIJA POD VEDRIM NEBOM

Za šetnje najužim središtem grada nailazi se na umjetnička djela koja, na svoj način, svjedoče o bogatoj povijesti i kulturi hrvatske metropole

Zagreb je svojevrsna galerija na otvorenom, pod vedrim nebom. U najužem središtu grada, ali i u drugim njegovim dijelovima, mnogo je spomenika i skulptura, poprsja i kipova, reljefa i ukrasa. Na ulicama, na trgovima, u parkovima, na palačama i zgradama. Govore o hrvatskoj povijesti, o znamenitim događajima, o osobama koje su dale neizbrisivi pečat Zagrebu i cijeloj Hrvatskoj, svjedočeći o civilizacijskoj i kulturnoj tradiciji ovoga grada. Samo se, u šetnji, valja barem na trenutak zaustaviti pred njima, pokušati ih "čuti". Pa, upoznajmo neke od njih.

Na Trgu bana Jelačića, u samom srcu Zagreba, uzdiže se spomenik hrvatskom banu Josipu Jelačiću. Spomenik je podignut u drugoj polovici 19. stoljeća, a djelo je bečkog umjetnika Antona Fernkorna. Na žalost, poslije Drugog svjetskog rata, pod ideološkim pritiskom, spomenik je uklonjen. Bio je čak raskomadani, ali je, na sreću, ipak sačuvan u dijelovima i 1990. godine obnovljen i vraćen na središnji gradski trg, koji je opet ponio ime po banu koji bdije nad njim. Inače, Josip Jelačić (1801-1859) imenovan je hrvatskim banom 1848. godine, a na funkciji je bio do smrti. U povijest je ušao i po tome što je 1848. godine ukinuo kmetstvo.

Spomenik Josipu Jurju Strossmayeru

Velikan do velikana

A nešto dalje, na Trgu kralja Tomislava, kojega na jugu zatvara Glavni željeznički kolodvor, a na sjeveru Umjetnički paviljon, dominantno se uzdiže spomenik Tomislavu, prvom kralju hrvatske srednjovjekovne države, koji je vladao od 910. do 928. godine. Djelo je to Roberta Frangeša Mihanovića. Tomislav je spriječio ugarsko prodiranje i proširio granice Hrvatske prema sjeveru. Od Bizanta je dobio na upravljanje dalmatinske gradove. Raspolagao je snažnom vojnom silom, zahvaljujući kojoj je mogao voditi aktivnu vanjsku

Spomenik kralju Tomislavu

politiku. Ispred Umjetničkog paviljona, na istom trgu, spomenik je još jednom velikanu, hrvatskom renesansnom slikaru i grafičaru Andriji Meduliću (1500-1563). Bio je jedan od najznačajnijih predstavnika manirizma u Veneciji, a u mnogim je bakrorezima rabio novu tehniku suhe igle. Utjecao je, kažu, na Tintoretta i El Greca.

Zapadno od Tomislavova trga nalazi se Trg Ante Starčevića, nazvan po hrvatskom političaru, ocu domovine, kako ga zovu, Anti Starčeviću (1826-1893), utemeljitelju Hrvatske stranke prava. Na zgradi na sjevernoj strani trga nalazi se njegov spomenik. Mihanovićevom ulicom, uz atraktivni Botanički vrt, stiže se na Trga Marka Marulića, s impozantnom starom zgradom Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Tu su dva spomenika. Jedan je posvećen Marku Maruliću (1450 - 1524), splitskom renesansnom pjesniku, autoru "Judite", prvog spjeva na hrvatskom jeziku iz 1501. godine. Marulić je stvarao, na latinskom i hrvatskom jeziku, spise i pjesnička djela koja su bila nadahnuta vjerskim temama, ali i pitanjima političke sudbine hrvatskog naroda. Drugi je spomenik arheologu don Frani Buliću (1846-1934), koji je, uz ostalo, iskopao izuzetno vrijedne starokršćanske starine u Solinu, nedaleko od Splita.

Na jednom od najljepših zagrebačkih trgova, Trgu maršala Tita, kojim dominira zgrada Hrvatskog narodnog kazališta, nalazi se prekrasno djelo Ivana Meštrovića Zdenac života, a pred zgradom Rektorata Sveučilišta i Pravnog fakulteta skulptura je istog kipara, nazvana Povijest Hrvata. U zelenilu na jugozapadnoj strani trga zanimljivi je konjanički spomenik Sv. Juraj ubija zmaja.

Počast književnicima
Zagreb i Zagrepčani, očigledno, cijene i vole književnost i književnike, poeziju i pjesnike. Jer,

Zdenac života, Meštrović

njima je posvećeno više spomenika u različitim dijelovima grada. Jedan od najpopularnijih zagrebačkih trgova, Cvjetni trg, kako ga Zagrepčani od milja zovu, jer se na njemu prodaje cvijeće, a nalazi se nedaleko od Trga bana Jelačića, poznat je i po spomeniku hrvatskom pjesniku, romantičaru Petru Preradoviću (1818-1872). Uz Mažuranića i Vraza, Preradović je najznačajniji pjesnik hrvatskog preporoda. Znamenite su i popularne njegove rodoljubne pjesme. Po njemu ovaj lijepi mali trg i nosi službeno ime. Nekoliko koraka dalje, u susjednoj Varšavskoj ulici pred kinom "Europa" spomenik je još jednom velikom pjesniku, Tinu Ujeviću (1891-1955). On je, kažu književni analitičari, najznačajnija pjesnička osobnost u hrvatskoj književnosti u razdoblju između dva svjetska rata. Istakao se i kritičarskim i esejističkim radovima, te odličnim prijevodima s nekoliko stranih jezika. Unedalekom pasažu, koji spaja Ilicu i Bogovićeve ulicu, s gitarom u ruci, prolaznike motri Vlaho Paljetak (1893-1944), hrvatski šansonijer i skladatelj, koji je sam, na oduševljenje slušatelja, izvodio svoje pjesme, koje su i danas popularne i rado pjevane. A nešto dalje, na početku Mesničke ulice, koja vodi prema Gornjem gradu, spomenik je Andriji Kačiću Miošiću (1704-1760), hrvatskom filozofu, teologu i pučko-prosvjetiteljskom piscu. Sjevernije, u Tuškancu, spomenik je Vladimiru Nazoru (1876-1949), književniku, izuzetnom lirskom i epskom pjesniku, prvom predsjedniku hrvatskog parlamenta, Sabora, poslije Drugog svjetskog rata. Južnije, u zelenilu

Spomenik Petru Preradoviću

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 127, 01. XII 2003.

NA SUĐENJU SLOBODANU MILOŠEVIĆU SVJEDOČIO NEKADAŠNJI MIROVNI POSREDNIK EU-a ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU

Owen: Možda sam bio u krivu

DEN HAAG - Nekadašnji mirovni posrednik EU-a za bivšu Jugoslaviju lord David Owen svjedočio je na suđenju Slobodanu Miloševiću pred Haaškim sudom o nespornosti optuženog da čelnike bosanskih Srba 1993. prisili na prihvrat mirovnog plana, čime je rat mogao završiti dvije godine ranije. "Smatram da je Milošević učinio veliku pogrešku jer nije iskoristio neospornu moć da nametne bosanskim Srbima predloženo rješenje. Mir u BiH smo mogli donijeti dvije godine ranije da se Milošević stvamo angažirao", rekao je Owen. Najtragičnijim je ocijenio činjenicu da je gotovo tri godine dok se pregovaralo o miru u BiH trajao rat, etničko čišćenje i ubijanje.

Owen, supredsjedatelj Mirovne konferencije o bivšoj Jugoslaviji od 1992. do 1995., zajedno s američkim diplomatom Syrusom Vanceom izradio je mirovni plan za BiH koji je propao zbog odbijanja Srba. Na suđenje bivšem predsjedniku SRJ pozvan je "sub poenom" kao svjedok Raspravnog vijeća, a ne optužbe, no njegov dolazak u sudnicu najbolje su iskoristili tužitelji, dokazavši da je javna podrška optuženog Vance-Owenovom planu bila obmana kojoj je nasjeo i Owen.

Owen je u pisanoj izjavi koja je uvedena u spis dokaza ocijenio kako se Milošević zbog odbijanja Vance-Owenova plana 1993. razišao s Palama, uveo blokadu RS i čak odustao od Velike Srbije. Citirajući transkripte koji su ranije uvedeni kao dokazi, tužitelj Geoffrey Nice je dokazao da Milošević nikada nije odustao od stvaranja "jedinstvene srpske države" i da je blokada bila lažna. Izjava optuženog na Vijeću za harmoniziranje politika SRJ, RS i RSK da su srpske zemlje "već de facto integrirane i to stanje samo treba

legalizirati" te izjava generala Ratka Mladića pred skupštinom RS o tisućama tona streljiva koje stiže iz SRJ u vrijeme "blokade granica", izazvale su Owenovo "iznenađenje" i komentare kako "zapravo ne zna" i da je "možda bio u krivu". Rekao je da vojska RS nije mogla opstati bez logističke podrške iz SRJ, no da Milošević nije želio učiniti ništa što bi moglo dovesti do poraza srpske strane u ratu. Uz oružje i opremu preko Drine je stizala i nafta, a kada je ta linija opskrbe ugrožena, bosanski Srbi su naftu nabavljali od hrvatske vlade, rekao je Owen.

U svjedočenju je Owen spominjao i hrvatskog predsjednika Franju Tuđmana, u kontekstu njegova dogovora s Miloševićem o podjeli BiH i neskrivanja teritorijalnih pretenzija prema susjednoj državi. Rekavši kako se u puno stvari nije slagao s Tuđmanom, Owen je istaknuo da je on djelotvorno kontrolirao pregovaračku poziciju Mate Bobana, za razliku od Miloševića kojem je u protuispitivanju prigovorio da nije jednakom silinom uvjeravao Radovana Karadžića.

Owen je svjedočio i o financijskim aranžmanima Miloševića na Cipru i drugim off shore zonama, uz ocjenu da se on ponašao kao narkobarun. Također je opisao Miloševićev odnos prema Kosovu, koje je za njega bilo temelj moći u Beogradu i o kojem je odbijao pregovarati. Bivši mirovni posrednik svjedočio je i o srpskim paravojnim snagama i kontroli medija koju je "Milošević naslijedio od Tita". Za Srebrenicu je rekao da je optužen već '93. predviđao masakr, zbog ubojstva srpskih civila u Bratuncu i da je u njoj bilo "malo onih koje se za ništa ne može okriviti".

Owen: Martić je budala

žalost bez velikog utjecaja. Za hrvatskog predsjednika Franju Tuđmana je rekao da je dobro procijenio političku situaciju i znao je da će se moći izvući kada je naredio akciju Bljesak u svibnju 1995., jer su Srbi provokativno zatvorili autocestu. Također je rekao da se Tuđman tada sporazumio s bosanskim Srbima kojima je davao naftu.

Opisujući neuspjeh mirovnih sporazuma u BiH, kojih je od 1992. do 1995. bilo ukupno šest, Owen je priznao da je tek angažiranje Hrvatske vojske u BiH, uz odobrenje Sarajeva, SAD i Zapada, promijenilo odnos snaga koji je omogućio uspjeh Daytonu. "Poraz Srba u zapadnoj Bosni od HV-a doveo je Srbe u Dayton", rekao je Owen. "Pa valjda je to bilo zbog našeg zalaganja za mir", ustvrdio je Milošević, dodajući kako bi se tada "zapalio cijeli Balkan da je i SRJ poslala snage u BiH". Njegovu tvrdnju da su Srbija i on osobno najviše pridonijeli potpisivanju sporazuma u Daytonu, Owen je potvrdio rekavši da sporazum prihvaćen jer je optuženi "bosanske Srbe onemogućio da glasuju, no 2,5 godine preduge je pridonosio opstruiranju mira".

Milošević je većinu pitanja vezao uz svoju podršku mirovnim planovima

za BiH, posebno Vance-Owenovu planu 1993. koji je svjedok izradio s američkim diplomatom Syrusom Vanceom. Optužba je u glavnom ispitivanju Owenove ocjene o "mirotvornoj" ulozi optuženog u BiH pobila transkriptima koji su ranije uvedeni kao dokazi, što je Milošević nastojao ispraviti. Tako je citirao izjave niza međunarodnih dužnosnika da je najveći udarac za mirovni proces bilo priznanje neovisnosti Slovenije i Hrvatske te posebno BiH, što je Owen uglavnom potvrđivao.

Na tvrdnje da se u Jugoslaviji radilo o građanskom ratu, Owen je odgovorio kako je to bio slučaj do međunarodnog priznanja novih država, a nakon toga se radilo o agresiji. S navodima kako "SRJ nije imala svoje snage na teritoriju BiH", svjedok se nije složio, dodavši samo kako se radilo o "lukavijem i suptilnijem korištenju snaga SRJ na strani bosanskih Srba od hrvatske strane koja je imala cijele jedinice u BiH".

(Slobodna Dalmacija 4. i 5.11.)

Preporučujemo Vam: TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
IN CROATIA

GeneralTourist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.generaltourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 127, 01. XII 2003.

Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Iako sam sumnjala, ipak sam se nadala da Hrvati imaju malo više "mašte" za kreiranje svoje budućnosti. Ali, što je, tu je. Sad kad je prošlo, ponovno se pitam kako smo uopće uspjeli proživjeti mjesec studeni. Trebalo je, vjerujte mi, puno izdržljivosti, puno živaca. Dragi Bog se pobrinuo da nam vrijeme bude napokon lijepo, posebice 22. i 23. Iza svakog ugla, sa svakog drveta, kontejnera, izloga, panoa, vrebalo je na vas neko više ili manje poznato lice - veselo, tužno, smrknuto, ozbiljno, smiješno, inteligentno, glupo, mlado, staro... I kad ste se na koncu uspjeli uvući u sigurnost vlastitog doba niste izbjegli torturu, jer su cijeli programi na radiju i TV bili okupirani potencijalnim političarima. Opet se je potvrdilo da je mjesto saborskog zastupnika najunosnije zanimanje. Ne vrijedi više ono pravilo: tri na jednog, već trideset i četiri na jednoga. (Možda bi se opet mogli naći u Guinnessovoj knjizi rekorda sa 5.140 nadobudnih kandidata).

Ne zna se koji sposobniji od kojega. I svi su oni prodefilirali našom dalekovidnicom (Jedan "biser" je čak uz parolu "pokazat ćemo zube svima" pred milijunskim auditorijem skinuo gebis da vam je, ako ste slučajno večerali, prisjelo jelo). Malo satisfakcije bilo bi da barem ovaj mjesec ne platimo TV pretplatu. A čega smo se sve naslušali! Vjerojatno je najčešće rabljena riječ bila zalaganje: zalagat ću se za ovo, zalagat ću se za ono i tako stalno.

Svi su, sam Bog zna, već po koji put konstatirali što bi se u Hrvatskoj trebalo napraviti, a što ni jedna vlast nije napravila (kao da mi to neznamo), ali nitko nije otkrio kako. Obećanja su pljuštala na sve strane. Osobno obećanjima niti sam pridavala neki osobiti značaj, niti ih smatram ozbiljnim, ali ću se ipak na neka morati osvrnuti.

Primjerice: obećati smanjiti porez (PDV)!? I to za dva posto! Tih 2% smanjit će državni proračun za tri milijarde dolara. Država će ih morati negdje nadoknaditi a kupci, potrošači to sigurno neće nigdje osjetiti. Previše dobro poznajem mentalitet, bolje rečeno lakomost i socijalnu neosjetljivost naših trgovaca, a da bih u to povjerovala. Taj će se novac, pod pretpostavkom da do tog smanjenja dođe, umjesto u državnu blagajnu utopiti u privatnim džepovima. (Mlijeko bi, primjerice, umjesto 5 kuna trebalo koštati 4,90 kuna. Za 10 lipa nijedan trgovac neće umanjiti cijenu već će povećati maržu.)

To je jedno od obećanja sa jamstvene kartice dr. Sanadera. Jeste li čuli za tu čudesni umotvorinu HDZ-a iz predizborne kampanje? Tu još stoji gospodarski rast, rast zaposlenosti i standarda i članstvo u Europskoj Uniji. Kartica veličinom i izgledom podsjeća na one koje koristimo u svakodnevnom životu (ali ne reagira u bankomatima). Nešto joj nedostaje - pokriće, ali i odgovornost u slučaju neispunjenja obećanja. Znamo što se događa kad baratamo sa karticom bez pokrića. Nadamo se (samo zbog nas) da takva sudbina neće zahvatiti dr. Sanadera.

I ne samo to. Tek nekoliko dana nakon izbora HDZ se udaljio od svog najvjernijeg partnera HSP-a. Poznavajući HSP-ove želje znala sam da ljubav neće dugo trajati (ako ne bude velikih ustupaka). Dapač traži mjesto dopredsjednika Vlade i barem jednu ministarsku poziciju, naročito onu u MUP-u.

Dr. Sanader će imati i previše posla dok zadovolji apetite svojih "konдора". Obećavaju da neće biti trijumfalizma, niti revanšizma, oni će samo ispravljati učinjene nepravde.

Ustvari, na ovim izborima najbolje su prošli oni, koji su prešli prag. Zašto? Zato što će se fino ljuljuškati u svojim foteljama, ne razmišljajući da li će biti plaća ili neće, kad im dojadi čitati će novine, pridrijemati, časkati u kafiću, šetati Zagrebom ili jednostavno otići doma ili na neko drugo ugodnije mjesto. Zahvaljujući suvremenoj tehnologiji uvijek su dostupni (ili nedostupni). Zavisu.

Jasno mi je zašto se je i premijer Račan odlučio za tu idilu. Moći će prozivati svakoga, a neće snositi krivicu. U biti nisu oni gubitnici, oni su dobitnici. Dr. Sanader djeluje kao da ne zna što ga čeka, osim ako je i on totalno socijalno neosjetljiv. Uz sva navedena i ostala navedena obećanja čeka ga sređivanje odnosa sa Haagom; slučaj Gotovine će mu sigurno zagorčati život; tu su Slovenci, gospodarski pojas, a da ne kažem da je u predizbornom žaru pozvao i Srbe da se vrate. Umirovljenicima je škrto obećavao; roditeljama uz daleko veće naknade, još i tri i pol godine porodijskog dopusta, branitelje i invalide i ne spominjem. A tek generali?

Do sada, od svih i na sve načine izvarana cijela vojska umirovljenika, nije pala na obećanja, djelomično se organizirala i sa osvojenim tri saborska mjesta postala najugodnije iznenađenje izbora. Kako sami kažu: prvi su ih pokrali, drugi su ih slagali i shvatili su: uzdaj se u se i u svoje kljuse. Oni su uz nezavisnog zastupnika Ivu Lončara postali pravi pobjednici ovih izbora. Bez skupih plakata, slika, TV promidžbi. A malo su i prestari da bi postali

udvarače.

A "udvarača" koliko želite, pa "udavača" lako diže nos i frikće. Trenutačno joj se udvaraju seljaci, a oni su, valjda znate, zdravo seljački prefrigani (bez uvrede, ovo je kompliment). Oni bi i "funduš i kravicu", pa će i njihov predsjednik Tomčić kao glavni "snubok" imati pune ruke posla. Počelo je loše, jer na prvi "rendez-vous" "udvarača" nije došla, nije se čak ni ispričala.

Među udvaračima našao se i ministar Čačić, što se nije nimalo svidjelo gospođi Pusić. Ministar Čačić je valjda mislio kad sam sad sve obećane ceste pustio u promet, pustit ću sad na kraju i sebe. A uporabnu dozvolu, koliko me oči služe, još uvijek ima. U promet se dala i gđa. Ožbolt-Škare. Ona bi ni manje ni više nego fotelju gđe. Ingrid, u fotelju pravosuđa. Još jedan od primjera kako neke osobe o sebi imaju previsoko mišljenje.

Sve u svemu želja i željica ima daleko više nego fotelja. Rezultati će biti poznati za nekakva 2-3 tjedna. Taman za Božić. Umjesto Božićnice. Za sretne i vesele Božićne blagdane. Pardon. Za čestite Božićne blagdane. Kakve purice i mlinci! Tko može biti sretniji od nas?

Vaša,

Marina

Najnovije....

PRAVAŠI OGORČENI PORUKAMA EU O ULASKU STRANKE U VLADU

Ulazak HSP-a u vladu ugrožava hrvatsko približavanje EU-u?

ZAGREB - Stav veleposlanika zemalja Europske unije koji su smješteni u Hrvatskoj o tome da naša zemlja s HSP-om u vladi nema mnogo šansi u približavanju Uniji, pravaši su dočekali s velikim nezadovoljstvom. Cijela priča oko stava veleposlanika zemalja Europske unije prema HSP-u izišla je u javnost u nedjelju, tri dana nakon sastanka koji su održali u talijanskoj ambasadi u Zagrebu.

Tako su neki mediji jučer objavili izjave talijanskog veleposlanika Alessandra Grafinija o tome kako bi ulazak HSP-a u vladu Ive Sanadera doveo u opasnost hrvatsko približavanje Europskoj uniji. Štoviše, isto bi se dogodilo i kad bi HSP samo podržavao manjinsku vladu HDZ-a u Saboru. Zanimljivo, veleposlanici uopće nisu raspravljali o nekadašnjem povezivanju te stranke s ustaštvom, već o aktualnijim stvarima - vlasništvu nad nekretninama, odnosu prema političkim pravima manjina te koristi od ulaska u EU. Naime, kako je ispričao Grafini, veleposlanicima je neprihvatljiv stav HSP-a da naša zemlja u EU može ući tek kad to bude u njenom nacionalnom interesu - amabasadori zemalja EU drže da ulazak jedne države u Uniju ne može biti protivan njenom nacionalnom interesu. Drugi "smrtni grijeh" HSP-a je stav da stranci ne smiju imati u vlasništvu nekretnine u Hrvatskoj, što je suprotno pravilima ponašanja u EU, a treći HSP-ova priča o kulturnoj autonomiji nacionalnih manjina, što je za veleposlanike neprihvatljivo u situaciji kad manjine u Hrvatskoj već imaju i određena politička prava.

Iz HSP-a se neslužbeno može doznati kako su ove zamjerke veleposlanika EU potpuno nespojive s praksom zemalja koje su već članice Unije. Tako je, primjerice, Danska čak tri puta odbila mogućnost da stranci budu vlasnici nekretnina u njenoj zemlji. "No, ne čujemo da netko zbog toga smjenjuje vladu u Danskoj", kažu u HSP-u. Priča je još oštija na političkim pravima manjina. Naime, pravaši drže kako je jedno od osnovnih pravila u građanskim društvima da nacionalne manjine nisu politički subjekti. "U Italiji se tako ne može formirati arapska stranka, u Njemačkoj turska, a u Francuskoj čak u Ustavu piše da političke stranke ne smiju u svom nazivu imati ime druge države", nabrajaju pravaši. Što se tiče podudarnosti nacionalnog interesa s interesom EU, pravaši pitaju zašto se onda uopće održavaju sastanci poput onog u Veneciji ili Maastrichtu, kad su već tako podudarni interesi Unije i njenih članica.

Najvjerojatnije će HSP već danas održati konferenciju za novinare na kojoj će detaljnije komentirati najnovije optužbe na svoj račun, a u isto vrijeme će pokrenuti i diplomatsku ofenzivu baš prema veleposlanicima EU, pokušavajući ih uvjeriti da je HSP - proeuropska stranka.

(Glas Slavonije 1.12.2003)

Hrvatska književnost

Koliko znate o hrvatskoj književnosti?

Hrvatsku književnost možemo kronološki podijeliti u četiri razdoblja:

- srednjovjekovna književnost (IX do potkraj XV stoljeća)
- starija književnost (od humanizma i renesanse do preporoda - XV st. do 1835.)
- novija književnost do 1914 godine
- suvremena književnost (od 1914. do današnjih dana)

Tekstovi koji se odnose na srednjovjekovnu književnost uglavnom su pisani glagoljicom i staroslavenskim jezikom, koji u Hrvatsku donose učenici ćirila i Metoda. Najznačajniji dokument toga razdoblja je tzv. "Ljetopis popa Dukljanina" (kraj XII stoljeća). Paralelno se javljaju i pravni spomenici, pisani glagoljskim pismom ("Bašćanska ploča", oko 1100; "Vinodolski zakon" 1288...) u kojima se javljaju i elementi narodnog govora.

Ivan Rendić: Spomenik Ivanu Gunduliću,

Istranin Matija Vlačić ili Flacius Illyricus (1520 - 1575). Književnost baroka obilježava Dubrovčanin Ivan Gundulić (1589 - 1638) epovima "Osman" i "Dubravka". Od poznatijih književnika toga razdoblja spomenimo još i Andriju Kačića Miošića (1704 - 1760), Adama Baltazara Krčelića (1715 - 1778), te svakako učenjaka, filozofa i pisca Rudera Boškovića (1711-1787).

Novija književnost započinje razdobljem ilirizma i književnim krugom okupljenim oko Ljudevita Gaja (1809 - 1872). Kao pisci poetski vrjedniji djela istakli su se Ivan Mažuranić (1814 - 1890) svojom poemom "Smrt

Mihael Stroy: Stanko Vraz, 1841. god.

Istre, Zagreba i hrvatske prošlosti, pisac Hrvatskog zagorja i oštar kritičar zagrebačkih prilika Ante Kovačić (1854 - 1889), čije je djelo "U registraturi" najvrjednije djelo hrvatskog realizma. Iz Hrvatskog zagorja je i Ksaver

Šandor Gjalski (1854 - 1935). Vjenceslav Novak (1859 - 1905) u svojim je djelima opisivao Zagreb i Prag, ali i propadajuće senjske patricije ("Posljednji Stipančići"). Slavonsku ravnicu i šumu opisivao je Josip Kozarac (1858 - 1906).

Silvije Strahimir Kranjčević

Hrvatska Moderna obilježena je preobražajem u vrijeme još uvijek neriješenih minimalnih političkih uvjeta za razvoj nacionalnog života. Ideolozi hrvatske Moderne bili su Milivoj Dežman Ivanov (1873 - 1940) i Milan Marjanović (1879 - 1955). Razdoblje moderne dalo je i niz pjesnika koji su se afirmirali već u prvom nastupu, Milana Begovića (1876 - 1948), Dra-gutina Domjanića (1875 - 1933), Vladimira Vidrića (1875 - 1909). Tu su i Ivo Vojnović, Josip Kosor, Jan-ko Polić Kamov, te Antun Gustav Matoš (1873 - 1914).

Tijekom ratnog vihora na hrvatsku književnu scenu stupa nova generacija književnika, koji predvode razdoblje hrvatske suvremene književnosti. Radi se o velikim imenima hrvatske književnosti Miroslavu Krležu, Tinu Ujeviću (1891 - 1955), Antunu Branku Šimiću (1898 - 1925), Gustavu Krklecu, Dobriši Cesariću i Dragutinu Tadijanoviću. Tu su i Ivan Goran Kovačić, Vjekoslav Kaleb, Ranko Marinković i Petar Segedin.

(www.Croatia)

Izbor iz domovinske ratne lirike

Mate Sušac

Daljski dječaci telefoniraju Unicefu, A.D. 1991.

Halo, ima li koga tamo?

Gospodine UNICEF
ovdje djeca iz Dalja
iz sela Dalja kojeg više nema.
Više ne trebamo mlijeko u prahu,
ne trebamo tople pokrivače,
ne trebamo sapun niti ogrjev,
nemamo više snova
ne trebamo slikovnice
knjige nikakve,
ne marimo više za vaše emisije
koncerte, izložbe,
ništa,
sve to ostavite za vas
mi smo otišli odavle, mi smo otišli
daleko
daleko od vas, daleko
ništa nas više ne boli
ne bojim se više
užasa, toplo sići smo
majka Zemlja se pobrinula
da nam ostane ime:
**MRTVI DJEČACI I DJEVOJČICE
IZ SELA DALJA
SELA KOJE JE ODLETJELO U
NEBO**
Halo! Zemlja, slabo se čuje
Zbogom!

Dalj je hrvatsko selo kraj Vukovara koje su početkom Domovinskog rata u Hrvatskoj 1991.razorili jugovojjska i četnici pobivši veći broj stanovnika, među kojima su bila i djeca.

koja govori o tom podatku. Uz to, kad slušate vodiča na zidinama jasno je rečeno, bez uvijanja, tko je bio agresor na Dubrovnik "Srbi i Crnogorci..." Tu nema uvijanja "agresori, napadači, pa ne želimo ih imenovati, znate, susjedi..." - sve je to imenom i prezimenom izrečeno u Dubrovniku, na što bi svaki Dubrovčanin trebao biti ponosan.

I vratimo se zidinama na kojima vrućina pali, ali pogled na more, u dubine koje se plave prozimošću, na bijele hridine, stare kuće, crkve, krovove - pogled je nezaboravan, nemoguć za opisati, stalan u sjećanju...

Hodate tako zidinama a pred vama i prošlost i sadašnjost. Popravljaju se crkve: samostan Male Braće, crkva Sv. Vlaha, Jezuitska crkva, Crkva od Gospe -katedrala, čak i pravoslavna crkva, koja nije bila oštećena za vrijeme rata (a preko puta nje jedna kuća je potpuno izgorjela). Kuće mijenjaju crijepove (kupe), a pored samostana Male Braće brižljivo su poredani stare kupe koje će možda naći svoje mjesto na novom krovu. I čovjek ne zna kuda bi gledao, da li na grad: na krovove, na stare kuće negdje u visinama grada do kojih dolazite samo mnogobrojnim stepenicama, ili raznovrsno cvijeće po prozorima, bjelinu kuća, na mnogobrojne crkve i samostane, prekrasne trgove ili uske ulice, ili bi vas pogled zanio i gledate visoko iznad Grada, na brdo Srđ, na otok Lokrum ili na plavetnilo mora, tu odmah pored vas negdje duboko ispod zidina, ili tamo negdje na pučini gdje se nebo s morem spaja, a boja mora je neopisiva, dah vam zastaje od ljepote - a kraj vas krika galebova...

Na zidinama Dubrovnika

Ah, kako je lijepo u Dubrovniku! Bilo mi je lijepo u samom dolasku, i u obilasku grada, pri ručku koji je bio više nego savršen, no pravo savršenstvo trenutka doživjela sam kad sam bila u starom parku Gradac, i sa šetališta gledala zalazak sunca. Prošlo je 6.30 sati kad smo krenule prema parku moja prijateljica i ja, znajući kako ćemo čekati najmanje jedan sat na onaj pravi zalazak sunca. Sunce je još bilo visoko, more tamno modro, a u daljini vidio se otočić Sv. Andrija obasjan suncem. I kako se sunce spuštalo žuto-zlatna traka počela se širiti morem, koje je dobijalo tamniju boje, ne više modru, već nekako ljubičastu, koja se mjestimice ljeskala, pretvarala u zlatnu, pa onda tamnije, a pored nas pinije blješte se u zadnjim zrakama zlatnog sunca. Crne se obrisi grada oko nas, tu i tamo još bljesne krov neke kuće, vide se obrisi borova.... Zlatno-žuta traka sunca na moru postaje sve žuća, nebo se mijenja od tamnonarančaste na ljubičastu nad morem i tamno roza iznad toga, a Sv. Andrija sada već visi u zraku. I u svakoj sekundi zalaska sunca u Dubrovniku slika je drukčija, kombinacija boja je ljepša... I sunce je zašlo za morem negdje kraj otočića Sv. Andrije. More zasvijetli pod lučem Mjeseca, a nebo još ima ostatke boja zalaska sunca. I onda se smiruje dan, nastaje večer.

Večer u Dubrovniku.... Zar je to moguće opisati? Ostanimo samo na tome da ne znaš kuda bi krenuo: da li ostao u parku i gledao smireno more koje blista pod odsjajem mjeseca i brodice koje odlaze na ribarenje, da li na šetnju po Stradunu, ili u Porat, na Porporelu gledati obrise tvrđava Sv. Ivana, Revelina ili Minčete u noći, ili brodove koji donose turiste u luku, ili sjesti u jedan od mnogobrojnih restorančica i šutjeti od užitka, ili možda zapjevati

sa klapom čiji tihi glasovi se čuju u daljini? Mi smo završile kasno navečer nakon šetnje po mnogim ulicama Grada u hotelu, umorne, prepune sreće i zadovoljstva, onog posebnog nečeg što jedino grad Dubrovnik može dati.

I ne možemo završiti šetnju Dubrovnikom a da ne zavirimo barem u jedan muzej Grada. Prošla sam Palačom Sponza, u kojoj možete gledati prošlost u slici, predmetima, kočijama, namještaju, knjigama. Otišla sam i u Duždev dvor, u dom Marina Držića - "Dunda Maroja", u mnoge crkve jer sve je to veliki muzej grada Dubrovnika. No najdulje sam zastala u palači Sponza u kojoj je udomljen Muzej branitelja grada Dubrovnika. U dvije-tri prostorije postavljene su slike branitelja Dubrovnika koji su živote položili za svoj Grad. To je dugačka kolona mladih, golobradih branitelja, tek tu i tamo neki stariji... To su sve vaša i moja djeca koja još nisu ni okusila život, a eto danas ih više nema. I zbog njih i u njihovu čast svaki vodič koji vodi turiste glasno i jasno govori kako su agresori na dragulj svijeta i njegove stanovnike bili Srbi i Crnogorci, i neka se to nikada ne zaboravi.

Ostavljamo Dubrovnik kasno popodne. Do polaska zrakoplova sjedile smo u parku i gledale tvrđave Lovrijenac i Bokar sa šetališta Brsalje. Koja je to ljepota..... More nije daleko, pa se u plitkom moru naziru ribe, čak smo promatrale jednog ribara kako bezuspješno lovi ribe. Bjelilo hridi oko Lovrijenca je zapanjujuće, tvrđava Bokar zadivljuje snagom i ljepotom, no ipak je ono najvažnije što čovjek osjeća nakon nekoliko dana provedenih u Dubrovniku: prošlost, sadašnjost i budućnost. Meni je tada, ali i sada mi zvoni ona poznata rečenica: Pazi čovječe kako hodaš pod zvjezdama... Tek u Dubrovniku čovjek, u ovom slučaju ja, Hrvatica koja živim u Kanadi, duboko shvaćam posebnost svoga podrijetla i ono nešto nedorečeno što sloboda daje, za što se je Dubrovnik borio od samog svog postanka sve do dana današnjega. Tek u Dubrovniku, nakon puna dva dana razgledanja i razmišljanja, zaokružila sam Hrvatsku u svom duhu i shvatila sam koliko sam zaista ponosna što sam Hrvatica. Ne mogu reći da nisam bila ponosna prije dolaska u Dubrovnik, jer očito je da ovaj posao ne radim iz koristi, već iz ljubavi, no ono što sam osjetila u Dubrovniku bilo je potpuno drukčije nego bilo gdje drugdje u Hrvatskoj. Možda baš zbog onih pločica na kućama, ili one mape rušenja grada Dubrovnika, koja se nalazi bar na tri mjesta u Gradu, koliko ja znam. Tada sam, moram priznati, razmišljala o Vukovaru i gotovo se sramila. Dični Dubrovniče, nisi nas iznevjerio nikada - ni danas. Neka tvoja ljepota blješti sve dok ljudi ima!

I zalazi sunce u Dubrovniku.....

Valentina

RASUT PEPEO KATHY WILKES

* Kathleen V. Wilkes, profesorica filozofije iz Engleske i predsjednica Izvršnog odbora Interuniverzitetskog centra Dubrovnik, slala je svoje prosvjede i apele iz Dubrovnika, gdje se nalazila za vrijeme opsade i bombardiranja grada.

Prema posljednjoj želji dr. Kathleen V. Wilkes, koja je preminula 21. kolovoza 2003. u Oxfordu, njezin je pepeo razasut po moru podno tvrđave Lovrijenac. Tomu su činu prisustvovali predstavnici Grada, te njezini najbliži suradnici iz Interuniverzitetskog centra za postdiplomske studije u Dubrovniku. Počasna građanka Dubrovnika, profesorica Kathy V. Wilkes desetljeće i pol svoga života u potpunosti je posvetila Hrvatskoj, posebno Dubrovniku u kojem je boravila i tijekom ratnih zbivanja. Godine 1993. izabrana je za počasnu građanku Dubrovnika, a 2001. dobila je počasni doktorat Zagrebačkog sveučilišta. (Vjesnik, 2. listopada, 2003.)

“HRVATSKA ISKRA” - Broj 127, 01. XII 2003.

Vijesti iz Bosne i Hercegovine

Marović spreman ispričati se građanima BiH

BEOGRAD, 12. studenoga - Predsjednik državne zajednice Srbije i Crne Gore Svetozar Marović spreman je ispričati se građanima Bosne i Hercegovine tijekom svoga prvog službenog posjeta Bosni i Hercegovini, u četvrtak.

"Spreman sam ispričati se građanima BiH i bude li prilike, to ću i učiniti. Volio bih da to ne bude osobna isprika", rekao je Marović beogradskom dnevniku Danas. Dodao je kako bi to "isto trebali učiniti i dužnosnici u Sarajevu ili Zagrebu" jer "zlo pripada mnogim stranama", a "narode treba osloboditi težine i odgovornosti koju na svojim leđima za svoja djela trebaju ponijeti pojedinci".

U izjavi za Danas predsjednik Marović osvrnuo se na problem izručenja državljana SCG-a koje je optužio Haaški sud: "Ne mislim da treba izručivati bilo koga i toga se bojim, jer je ovaj narod veoma ponosan i teško doživljava mnoge stvari. Ali, državnici moraju preuzeti dio odgovornosti i reći da je to nepravedno, bolno, neravno-pravno, ali da je to, nažalost, nešto na što nas obvezuje Zakon o suradnji s Haaškim tribunalom koji smo prihvatili".

"U svakoj zemlji postoji zakon, a ako se nešto ne može riješiti diplomatski, sporazumom u kući ili s Haaškim tribunalom, mora se napokon suočiti s realnošću da onda vrijede prisilne norme. Mislim da je najbolje kad svatko shvati svoju odgovornost. Ne želim nikakvo zlo ni Mladiću, niti Karadžiću ili Šljivančaninu, ali još više ne želim zlo Srbiji ili Crnoj Gori", kazao je Marović. (Hina, 13. 11.)

DESET GODINA OD RUŠENJA NAJPOZNATIJEG MOSTARSKOG SIMBOLA Stari most niče iz Neretve

Nakon udara topništva s obližnjih položaja HVO-a, kameni luk, izgrađen davne 1566. godine i star 473 godine, srušio se u Neretvu. Konačni dovršetak cijelog projekta obnove Starog mosta očekuje se iduće godine

MOSTAR - Na današnji dan 9. studenog 2003. godine navršava se deset godina od rušenja Starog mosta u Mostaru, koji je srušen topništvom s obližnjih položaja HVO-a. Tako se kameni luk, simbol Mostara, izgrađen davne 1566. godine i star 473 godine, srušio u rijeku Neretvu.

Vijest o rušenju mosta istoga su dana objavili gotovo svi mediji u svijetu. Stari most bio je jedini preostali most od devet mostova na Neretvi koje je tijekom agresije na Mostar srušila srbo-crnogorska vojska i JNA.

Danas, deset godina poslije, pri kraju je dovršetak obnove Starog mosta. Trenutno su u tijeku pripremni radovi na postavljanju željezne ograde na luk mosta te obnova dviju kula na lijevoj i desnoj obali Neretve.

Radove na mostu izvodi turska tvrtka ER-BU, uz superviziju tvrtke Omega Ingenering iz Dubrovnika. Stari most gradi se donacijskim novcem Hrvatske, Italije, Nizozemske, Francuske, Turske, te sredstvima UNESCO-a, Europske banke za obnovu i razvitak (EEBRD), a 10 posto novca od ukupnog iznosa daje Grad Mostar.

Vrijednost projekta obnove Starog mosta, koja obuhvaća i obnovu dijela kulturnog naslijeđa svih triju konstitutivnih naroda, iznosi više od petnaest milijuna američkih dolara.

Konačni dovršetak cijelog projekta obnove Starog mosta očekuje se koncem iduće godine, a svečano se otvorenje mosta, odlukom Organizacijskog odbora za tu manifestaciju na čijem je čelu predsjedatelj Predsjedništva BiH Dragan Čović, planira za 23. srpnja 2004. godine.

Prema najavama, toga bi dana u Mostar trebao doći i veliki broj državnika i gostiju iz cijeloga svijeta. Kako je više puta istaknuto, obnova Starog mosta treba biti više od njegove puke fizičke obnove, jer je njegov luk, osim dviju obala rijeke, spajao i različite kulture, religije i civilizacije.

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

“HRVATSKA ISKRA” - Broj 127, 01. XII 2003.

REAKCIJA U STRANCI DEMOKRATSKE AKCIJE NA POTEZ PREDSJEDNIKA SRBIJE I CRNE GORE

SDA pozdravila ispriku Marovića

SARAJEVO - Stranka demokratske akcije BiH u petak je pozdravila ispriku koju je predsjednik Srbije i Crne Gore Svetozar Marović uputio građanima Bosne i Hercegovine za zlo i nesreću koje su pretrpjeli od bilo koga iz SiCG tijekom protekloga rata.

Generalni tajnik SDA šefik Džaferović izjavio je na redovitoj press-konferenciji te stranke kako je to važan korak u procesu izgradnje povjerenja i dobrosusjedskih odnosa između dviju država. Džaferović je, međutim, dodao kako ta isprika nema nikakva utjecaja na tužbu BiH protiv SiCG pred Međunarodnim sudom pravde u Haagu.

U svezi s imenovanjem tužitelja u županiji Sarajevo, generalni tajnik SDA je istaknuo kako najnovija imenovanja predstavljaju nastavak "diskriminatorске prakse u režiji Visokog sudačkog i tužiteljskoga vijeća". To je obrazložio činjenicama da na pozicijama glavnog tužitelja u BiH, Federaciji BiH, te otprije nekoliko dana i u županiji Sarajevo na tim mjestima nema niti jednog Bošnjaka.

SDA zahtijeva od Visokog sudačkog i tužiteljskog vijeća da objasni kako se to dogodilo, odnosno zbog čega je procedura imenovanja provedena na štetu Bošnjaka. (Slobodna Dalmacija 16.11.)

GOLEMI REDOVI PRED MALIM BROJEM BIRAČKIH MJESTA:

Tisuće birača kući neobavljena posla

Ako se biračko mjesto može organizirati npr. u Albaniji gdje glasuju tek dva misionara i pet-šest drugih Hrvata, zašto ono ne bi bilo u Bugojnu gdje s okolnim općinama pravo glasa ima dvadesetak tisuća ljudi

- Dava odnijo i nji i izbore - psovao je Kažimir Kovačević u nedjelju navečer nešto iz devetnaest sati pred vratima Osnovne škole Ivana Mažuranića u Tomislav Gradu, gdje je bilo biračko mjesto. - Nu, svi me zovu da glasujem i tako obavim svoju dužnost i pravo, kad vamo, čitavi dan čekam, pa mi na kraju kažu da je gotovo i da nisam došo na red.

Kažimir je samo jedan među nekoliko tisuća Duvnjaka koji nisu uspjeli glasovati, premda su to željeli. Navala je bila tolika da su se morali vratiti svojim kućama neobavljena posla, zbog čega su svi nezadovoljni. Osobno me zadesila ista sudbina. Zašto je tako ispalo?

U BiH je jednostavno bilo premalo izbornih mjesta. Doduše, glasovalo se dva dana, ali se moglo pretpostaviti da u nekim mjestima, poput Tomislav Grada, svi birači neće moći glasovati na jednome mjestu ni u idealnom ritmu dolazaka. Ranije se glasovalo na nekoliko mjesta u općinama, pa su opet bile gužve. Čudno je da je u Tomislav Gradu bilo i izborno mjesto za birače iz Uskoplja, Donjeg Vakufa, Kupresa i Bugojna. Zar se nije moglo glasovati i u Bugojnu?

Radi li se o nečijoj namjeri da se glasačima za listu dijaspore onemoguću glasovanje, kako neki komentiraju? Jer ako se glasačko mjesto može organizirati npr. u Albaniji gdje glasuju tek dva misionara i pet-šest drugih Hrvata, zašto ono ne bi bilo u Bugojnu gdje s okolnim općinama pravo glasa ima dvadesetak tisuća ljudi.

Masovni odaziv na izbore jasno govori koliko je Hrvatima iz BiH stalo da izaberu prave zastupnike za Hrvatski sabor. Mnogima nije bilo teško prevaliti ni stotinu kilometara da bi došli do izbornog mjesta. Zato je u nedjelju Tomislav Grad bio preplavljen vozilima i ljudima, kao da se radilo o proslavi Svetog Nikole Tavelića. Zbog toga su najzadovoljniji bili vlasnici brojnih kafića i restorana u Tomislav Gradu.

(Slobodna Dalmacija 26.11.)

HDZ WINS 66 SEATS

Zagreb, November 25 (FPB) - Based on unofficial results published by the State Electoral Commission's at 3 p.m. yesterday, the Croatian Democratic Union (HDZ) won an average 35 percent of the vote in 11 constituencies in the parliamentary elections. The HDZ's results range from nearly 49 percent in constituency no. 9, which covers the Lika-Senj, Zadar and Šibenik-Knin counties and the Split-Dalmatia County, to 18.53 percent - HDZ's worst rating in constituency no. 8, which covers the Istria County and the Primorje-Gorski Kotar County, where the HDZ ranked second. In constituency no. 11, where expatriates voted, the HDZ won 56.61 percent of the vote.

The second strongest party are the Social Democratic Party (SDP), which won an average 23 percent in 10 constituencies. The SDP fared the best in coalition with the Istrian Democratic Assembly (IDS) in constituency no. 8, where they won 40.75 percent of the vote. The SDP fared the weakest in constituency no. 9, where it ran independently, winning 15.26 percent of the vote. The Croatian People's Party (HNS) won an average 7.37 percent of the vote in eight out of 10 constituencies. The Croatian Peasant Party (HSS) won an average 6.57 percent of the vote in eight out of 10 constituencies. The Croatian Party of Rights (HSP) won an average six percent of the vote in eight constituencies. The coalition of the Social Liberals (HSLs) and the Democratic Centre (DC) passed the electoral threshold, winning an average 5.68 percent of the vote, in constituencies 2, 3, and 5 - the Požega-Slavonia, Brod-Posavina, and Vukovar-Srijem counties.

The Croatian Party of Pensioners (HSU) passed the electoral threshold in constituencies nos. 3, 4, and 8, faring the best in constituency 3, where

HDZ BEGINS TALKS WITH COALITION PARTNERS

Zagreb, November 25 (FPB) - Ivo Sanader, leader of the Croatian Democratic Union (HDZ) and next Croatian premier, declared yesterday that his party would start talks with potential coalition partners immediately.

Sanader confirmed having talked with President Stjepan Mesić, Democratic Centre leader Mate Granic, and Croatian Social Liberal Party leader Dražen Budiša, and announced that the HDZ would also contact the Croatian Peasant Party. Speaking about the first steps of the new government, Sanader said they would include a reduction of the VAT rate from 22 to 20 percent, an increase in living standards and national income, the fight against corruption, and the reduction of the number of ministries and red tape in the state administrative bodies. He also said that the HDZ would lead Croatia into the European Union by 2007 and into NATO by 2006.

Asked about the ICTY, Sanader said that the new government would fully cooperate with The Hague, as this cooperation was necessary for Croatia's accession to the EU and NATO. Commenting on SDP's defeat, Sanader said that voters had had enough of grand promises and slow progress. "We have brought dignity back to the HDZ, we have adopted an ethics code for party officials, because I do not want the voters' confidence to be threatened by a few people, as was the case in the past," Sanader said, announcing changes to the recently adopted law on preventing conflict of interest. Asked to comment foreign media reports that the HDZ's victory means the return of Tudman's nationalists to power, Sanader said it was a perception the HDZ had to change. "The HDZ is a Christian Democratic, centre-right conservative party and not a nationalist party, and any radicalism, extremism or xenophobia is alien to us. As such, the HDZ was admitted into the European Popular Party," Sanader said.

HSS READY TO TALK

Zagreb, November 25 (FPB) - Croatian Peasant Party (HSS) leader Zlatko Tomčić said yesterday he would meet with leaders of the Croatian Democratic Union (HDZ) and the Social Democratic Party (SDP) in the next few days. Tomčić told reporters that Sanader had contacted him and that they had agreed to meet, adding that this meeting would probably take place on Wednesday. He also said that SDP leader Ivica Račan had called him late Sunday and that they would meet as well.

Tomčić said that his party's position regarding possible coalitions had not changed and that the HSS demanded of its coalition partner(s) to accept the concept of an integral national economy and form an expert government and a stronger parliament.

GOVERNMENT PREPARES HANDOVER

Zagreb, November 28 (FPB) - At its closed-door session yesterday, the government agreed on the handover of tasks of all ministries. Prime Minister Ivica Račan will hand in his mandate report, the government's responses to the European Commission questionnaire, the information on the state of

they won 6.14 percent of the vote. The Croatian Democratic Peasant Party (HDSS) won 5.59 percent of the vote in constituency no. 3 and will have one representative in parliament: Ivo Lončar.

PUSIC BLAMES RACAN FOR GIVING UP TOO SOON
Zagreb, November 26 (FPB) - The leader of the Croatian People's Party (HNS), Vesna Pusić, said yesterday that the parties of the former ruling coalition should have tried to put together a parliamentary majority. "This is absolutely possible and in my opinion, we should have worked on it," Pusić said at a news conference.

"We will see if there is still a chance to do it, but now it is obvious that Ivo Sanader will be the first to be given the opportunity to form the government," she added. Asked whether Ivica Račan had informed her about his party's decision to give up trying to set up a coalition government before publicly admitting that HDZ had won the elections, she answered in the affirmative, adding that she had tried to talk him into changing his mind, but had failed.

Pusić stressed that the HNS had done exceedingly well because it increased the number of its parliament deputies "five times" (from two to ten). "This is important to us, but the victory of the coalition would be more important," she said, adding that the HNS was a civic option "which has always been needed and aspired to in Croatia". Asked to forecast the relationship between the new state authority and the Zagreb city government, which is headed by Račan's social democrats and her party, Pusić said that "the team in Zagreb must get serious as much as possible" and define joint goals.

state finances, the draft proposal of the 2004 state budget and a number of other key documents.

SDSS WILL NOT PARTICIPATE IN GOVERNMENT

Zagreb, November 28 (FPB) - Independent Democratic Serb Party (SDSS) MPs Vojislav Stanimirović, Milorad Pupovac and Ratko Gajica will meet with HDZ president Ivo Sanader, but the SDSS will not take part in the government. Pupovac said yesterday that the SDSS could never support a coalition government which would include the Croatian Party of Rights (HSP).

HDZ AND HSS ECONOMY EXPERT GROUPS MEET TODAY

Zagreb, November 28 (FPB) - HDZ leader Ivo Sanader and HSS leader Zlatko Tomčić agreed yesterday on a meeting of economy expert groups of the two parties in a bid to agree on joint views regarding Croatia's economy. Both expressed their expectations that the talks would be completed by the end of the week. Branimir Lokin, Damir Novotny and Željko Pecek will represent the HSS, while Ivan Šuker and Ante Babić will represent the HDZ.

Canada: Paul Martin, new prime minister takes over Dec. 12

OTTAWA - The long-awaited transition of power from Jean Chrétien to Paul Martin will take place on Dec. 12, the two men agreed on Tuesday. That moves up Chrétien's retirement about two months - from the February 2004 timetable he set nearly a year and a half ago - and means Martin has some fast work to do. "We've got to prepare now for the transfer of power," Martin said. "The first priority will be obviously to put together a cabinet and set up the Prime Minister's Office."

Tuesday was the first time the longtime rivals had a face-to-face business meeting in 17 months, since Martin left Chrétien's cabinet in which he served as finance minister.

Martin won the Liberal leadership at a weekend convention in Toronto, where Chrétien had joked that the secrecy surrounding his date of departure was the only source of drama.

There had been speculation Chrétien would stay in 24 Sussex Drive through Christmas, but he told reporters on Tuesday he was ready to move. "The apartment is ready since six weeks," he said. "The bed is already made... Some say that Paul was patient - my wife was even much more patient."

Martin has been waiting since 1990, when he lost the Liberal leadership to Chrétien.

CBC, 18 Nov 2003

a sign that there is a cross in the vicinity (wood, brick, concrete, marble, metal), or the cross is a sign that there's an inn nearby, only God knows which.

Inhabitants of the Tkalci and Ivšani hamlet declare that their crucifix has been there since forever. It is magnificent, carved in wood with lace-like figures. On its top, a plate with the four holy letters, INRI. Surrounding it, old wooden buildings. A baker's oven, from which evidently no smoke has emerged for a long time, as well as a barn which God knows when has last seen hay and hay-flowers. Whilst neighbour Ljubica Tkalec says Hello and waves to us from her fence, we're on our way to Gornji Dragožec, where we are met by a miraculously beautiful, almost entirely bent wooden crucifix, which seems to be counting its last days. It is supported by

sticks and is one of the rare crucifixes standing on a private property. Barely visible, it peeps out from behind the courtyard fence. There is a small faded bouquet of plastic flowers adorning it, whose colours have been washed away by rain.

A few bends later, we reach Gudci. We stand in front of a cross erected in 1933 or 1934, renovated several times since. It shines miraculously in the poor sun. It is made of carved wood, with niches and holy figurines. There is same plastic here, too, also a small box for coins. The cross is ornamented, topped with a scalloped arch, all of it somehow solemn, wide, luxurious and significant.

We turn back towards Zagreb. On the way we are greeted, in Kurilovec, quite silently and unobtrusively, by the trefoil cross of Lazarus, flickering in the last rays of the sun and resisting the modern monsters around it: trucks, cars, power shovels. Standing alone twisted by the road-side, as if belonging to another era. In the centre of Velika Gorica, however, there is an immense, modern millennium cross, erected by the faithful for Christ's 2000th birthday and a sign of thanksgiving for having spared their town from being devastated during the Patriotic War.

Crucifixes: ancient ones, those dating since forever or quite modern ones, erected during recent years, grow out of the soil, but reach to the sky. You can adorn them, light a candle or, in so doing, say the Lord's Prayer, but that does not guarantee your journey to heaven. Not even if you fix the fence near the cross, paint it, pick some daisies or put a Kuna or two for the poor into the box. Nonetheless, all that can help make even ordinary, hard, dull days have their heavenly moments.

(Miroslava Jandrić, Croatia in-flight Magazine, spring 2003.)

DUBROVNIK: WALLED WONDER

At the southernmost tail of the country's coast (in the region called Dalmatia, as in the dogs), Dubrovnik has always been special. Its skyline alone, one of the world's most stirring-ranking with Manhattan, Hong Kong, or Cape Town-has awed for centuries. For half a millennium, until Napoleon, it was an independent city-state, accountable to no one and awash in riches, and that age endowed it with treasures.

Twelve years ago, for eight memorable months, Serbian rebels shelled Dubrovnik from the hills above while residents cowered in the city's 700-year-old fortresses. Most of the damage has been repaired and aside from the glow of new roof tiles, most visitors wouldn't know. Disaster has long courted Dubrovnik, anyway; a 1667 earthquake did still worse damage.

Old Town is the fortified area bisected by the gleaming avenue Stradun and capped everywhere by those famous earthen tiles, and it's a UNESCO World Heritage Site brimming with attractions: the Franciscan Monastery, with its delicate arches and 700-year-old pharmacy; Ono-frio's Fountain, from 1444, festooned with spitting faces; the assiduously carved Rector's Palace; the Dominican Monastery's priceless art and the well that quenched the thirst of residents during the war; the cathedral's polyptych by Titian (shockingly, exposed to sunlight) and its overstuffed reliquary of withered martyrs' bones and fingers. Nothing's more than 15kn/\$2.15 to enter. You could roam here for days.

Dubrovnik's singularity, manifest in the spectacular medieval walls that encircle it for one-and-a-quarter miles (don't miss walking them for 15kn/\$2.15), is hard to dismiss. Some claim just being on its white stone streets, with no cars or skyscrapers to shatter the illusion of time travel, verges on a mystical experience. People come to stroll, loiter at cafés, and swim where the Adriatic laps gently at ancient fortifications. (And when cruise ships disgorge the hordes, they escape to the beaches.)

As one wanders the alleys and bright squares, all the outdoor cafés seem identical-risotto for around 50kn/\$7.15, meat dishes for 90kn/\$13, and so on-but locals whisper praise for the one called Moby Dick, beneath the last remaining medieval balconies on Prijeko. Also sample the local taste for

strolling with ice cream; at 10kn/\$1.45 a cone, dessert covers a lot of ground.

As is often the case with postwar societies, Croatians come across as a touch numb, showing few signs of the passion that fueled the recent bloodshed. Inland, farmhouses remain bulletpocked and burnt, but in Dubrovnik, emotional scars lie deep. When I told one resident I live in New York City, she murmured with solidarity. This woman, a survivor of the Dubrovnik terror, had the single most sympathetic question anyone ever asked me about September 11. "Did it make a terrible sound?" she asked, and perhaps remembering her own trauma, probed no further.

Room & Breakfast: Most low-cost/package hotels land you three miles west of Old Town, by the beaches and away from the magic. There are two hotels within city walls, but one charges \$226 a night and the other \$150. So one of the cheapest options (still a 15-minute walk west from the Pile Gate) is Fadila Vulić B&B (Dr. Ante Starčević 54, 020/412-787), 250kn/\$36 to 300kn/\$43 per room, breakfast 20kn/\$2.85. Five minutes farther, the front-facing rooms at Hotel Lero (Iva Vojnovića 14, 020/341-333, www.hotel-lero.hr) have distant sea views; B&B rates are 290kn/\$41 a person, double, and 420kn/\$60 a single, and high summer costs 25 percent more. The best option, though, is to rent a villa owned by absentee western Europeans. Consult the British brokers Croatian Villas (011-44/20-8368-9978, www.croatian-villas.com) or Hidden Croatia (011-44/20-7736-6066, www.hiddencroatia.com), for summer flats for as little as \$350/week. Up that to \$100/night for abject opulence. To get a famous view of Old Town, you must splurge; I loved Grand Villa Argentina (Frana Supila 14, 020/440-555, www.hotel-argentina.hr). Cascading down a cliff to the very lip of the Adriatic, it's where reporters stayed during the siege in 1991-92, so its sensual Old Town panorama was made iconic by CNN. Outside of summer, its modern (renovated in 2003)

rooms are in the middle \$100s-money you can avoid paying by choosing a cheaper place, but far less than comparable quarters at home. For Dubrovnik area information, see www.tzdubrovnik.hr.

Jason Cochran, Newsweek Budget Travel

Jason Cochran is senior editor of Arthur Frommer's Budget Travel.

The view of Dubrovnik's Cathedral

Vladimir P. Goss:

"They are all criminals."

(A Croatian voter leaving a polling place to the Vecernji list, November 23, 2003)

The votes are all in, and Croatia will most likely have a new government. In a normal democracy I could leave out the "most likely." In Croatia, you never know. For a small country, it is apt to generate endless controversies. Yet, one thing is certain. I was right in my prediction: when the "left" predicts a tie, count on a comfortable win by the other side. This is exactly what has happened. Racan has conceded, but there still may be attempts to make it hard for Sanader to put together the government. Our "friends" in the West have already voiced doubts whether the HSP (Party of Rights) could be "acceptable" in the new coalition. Personally, I congratulate the HSP for political astuteness and for becoming a true democratic conservative party. I also think that Sanader has learned enough having been a deputy Foreign Minister to disregard the "well-meaning" advice from those "friends" abroad.

At first I planned on being depressed on Monday 24, since somebody would have been elected the day before. I do like centrist policies. I do not think that stark confrontations are good for any politics, in a small country in particular. Yet, I feel less depressed than I had expected. I think that the electorate did the right thing to punish the ruling Coalition. They have failed on all the counts. My major complaint is not some big issue ("big issues" are fig leaves hiding "small issues," bread and butter of everyday politics), but what I see is as balkanization of Croatia which has been occurring over last few years (previous HDZ government was not without blame, either). I do not want to be forced to enter second cars of Zagreb streetcars at the rear as the ZET has removed all the front ticket boxes. Communists almost half a century ago gave us a freedom of choosing where to enter. The Liberal Democracy has denied us that choice. I want to ride streetcars that do not break down (my statistics show a breakdown on one out of three trips I take). I do not want to see drunks on public transportation terrorizing passengers. I do not want to see piles of garbage on Zagreb streets. I do not want some sugar daddy's youth drive down my narrow residential street at 120 per hour at midnight. I do not want to hear swear words screamed at the top of one's lungs. I do not want to deal with inefficient and slow banks (where computers always break down when you have finally fought your way up to the window). I do not want to deal with offices that now tell me I may not get the home title before 2030!!! I want all the graffiti writers (today they even mess up bus schedule signs so you cannot read them) crossed out forever. I want back my streetcar stop at St. John's on the Medvescak that had been taken away by communists and never reintroduced. And I do not care a bit if you tell me I am crazy, because, friends, democracy is when each of us puts together a list of what he or she wants or does not want, and goes to fight the government in order to get what he or she thinks is his or her right.

During the Liberation War Zagreb was clean, there were no drunks on buses, people were polite and helpful. We loved our country, we cared about it. Nowadays we seem to rush to grab what we can to sell it to the first foreign passer-by with a fistful of euros. Read Josip Novakovich's new book Plum Brandy - Croatian Journeys. Josip, one of the best American writers of the moment, would agree with me. We are sinking into Balkans mud.

I expect the new government to restore our pride and belief in ourselves. My message to the Global Croatian community is the same as in 2000. Give the new government a chance, try to influence it through your superior knowledge of the ways of democracy, and also try to work on better ties between Croatia's home and abroad. The Coalition government years severed almost all the bridges. As we pull out of that Balkans slide, we should also step into the Global Community, not as objects, but as subjects deciding our own destiny within the family of nations. If the new government is wise (Sanader spent fourteen years abroad), it should look for good and honest Croatian people all around the world to help toward that goal.

Along the SDP, a big loser is also the HSS. The number of their deputies has been cut in half (9), showing that their voters do not approve politics of accommodation which run counter the party's traditional centrist ethics, and serve only to perpetuate fat position for its leadership. Duplicitous has been rightly punished. Among the losers is also the "New Power" of the

The Votes Are All In...

unfortunately non-existent center, the HSLs-DC combination. It won only three seats. Croatian people do not realize the importance of centrist policies, and the HSLs-DC did little to teach them. Finally, the diaspora ended up again at the short end of the stick. As the number of diaspora deputies is calculated by some method recalling the early medieval calculation of Irish Easter, there will be only four of them in the Sabor, all from the HDZ albeit the HSLs-DC and the HSS scored a respectable 7 and 6% respectively.

The biggest winner?

I have already congratulated the HSP, and I congratulate the Party of Retirees on its three Sabor deputies. I hope that this is the beginning of the "Gray Power" which in the U.S. can vote out almost anybody if it chooses to do so, and also, more importantly, of seeing politics not as a bunch of abstract "big" issues, but of competition of interest groups. Such in normal western democracies also play tremendous role in politics, through "lobbying." Which is legitimate way of influence seeking as opposed to Balkanic bribing. More power to future interest groups joining the political arena. On the left the HNS greatly increased its number of seats (alone or in coalition with the Northern Coastland Party). Presumably, as a less "left" option it drew some of the disenchanted SDP voters. If this is so it may be a glimmer of the positive, as it would signify a move toward the center.

In the end, I congratulate also the people on fifty independent lists. None of them passed the threshold, but they are the voice of the people, and their day will come. And when it does, the quotation at the top of this column would, hopefully, become obsolete.

More news....

CROATIAN-SLOVENE BORDER DISPUTE CONTINUES

Zagreb, November 20 (FPB) - Responding to Ljubljana's diplomatic notes, Croatian Foreign Ministry sent a diplomatic note to Ljubljana saying that "Croatia regrets that Slovenia still refuses to enter into a bilateral dialogue regarding the protection of the Adriatic and the expansion of Croatia's jurisdiction in the Adriatic Sea."

CROATIAN INVENTORS WIN 22 MEDALS AT BRUSSELS FAIR

Brussels, November 18 (FPB) - Croatian inventors won 22 awards at the 52nd international inventions fair Eureka 2003 in Brussels. Competing against some 800 innovations from 40 countries, Croatian inventors won one gold, 12 silver and 9 bronze medals, as well as 10 special awards.

The Croatian Technical Culture Society reported yesterday that besides public attention, Croatian innovations attracted many businessmen interested in cooperation with Croatian innovators. The gold medal went to Hrvoje Mazija for an ultrasound vaccine spraying system for protection against viral diseases.

The youngest Croatian inventor, Luka Maksimilijan Grubic who attends a Zagreb elementary school, attracted the most attention at the fair with his energy transformation project, which also won a special UNESCO award.

SOCCER:

CROATIA DEFEATS SLOVENIA 1:0

Ljubljana, November 20 (FPB) - Croatia's national soccer team will take part in next year's European Championship in Portugal after defeating Slovenia yesterday 1:0.

Croatia has won the first Junior Eurovision Song Contest Junior Eurovision joy for Croatia

Dino Jelusic beat young performers from 15 other countries. Croatia have won the first Junior Eurovision Song Contest, held in the Danish capital Copenhagen, on Saturday. Dino Jelusic, an 11-year-old singer songwriter, beat children aged between eight and 15 years old from 15 other countries with You Are My One And Only.

The UK came third with My Song For The World, written and performed by 10-year-old Tom Morley, from Cumbria. Spain took second place.

Next year's contest will be held in Manchester, organizers said.
(Nov.16, 2003. CroatianWorld.net.)

Come and visit Croatia

TUROPOLJE'S WAYSIDE CROSSES

When we took the road to Turopolje, there was hardly a leaf left on the trees, there were no swallows sitting on the wires, even the storks were flapping their wings somewhere in the south. The cold, greyish, foggy day, did not promise clear panoramas, but what we intended to see could be seen even through the haze.

We were prompted to explore Turopolje by chance, in fact a book, which ended up in our hands also by chance. A book written by art historian and writer Sanja Cvetnić, entitled Loytre za ray nebefzki (Ladder to Paradise), a travelogue, anthology, lexicon and photo-album about, just - crucifixes.

Exactly how many crosses, chapels and crucifixes are scattered around Turopolje we do not know, however, judging by this book there are more than a hundred. Whether this is a lot, we don't know, but it is not little. From the time the world was young, crosses and crossroad- or wayside crucifixes have symbolised places of faith and support, places to rest and pray, places where to stop. Just-married couples used to light candles under the crucifixes, vowing eternal love, under the cross people prayed for health, whilst candles were lit for the deceased, to help them find their way to heaven. Most of the crosses are votive or signs of gratitude. Thank You for restoring my health, thank You for delivering me from evil. And evil is something we never lacked. We were attacked by Turks and Chetniks, by the plague, cholera, Spanish influenza, bandits, robbers and thieves of all possible sorts.

The crosses have been placed along the roads, on the crossroads of human and divine paths, always in a manner to be accessible both to the foot and the eye.

The Turopolje extends from Zagreb to Sisak, however, it is difficult, almost impossible, to determine exactly where it starts. Cities have grown, branched out and expanded, embracing villages, whilst the villages have entered the cities. Skyscrapers literally crop up from cornfields; between modern apartment buildings here and there one can still observe a village courtyard with chickens and a rooster. The asphalt roads are full of holes and mends, those further from the city centre perhaps slightly muddier.

Our first destination, after leaving behind us the last of Zagreb's skyscrapers, was Odra. The crossroad crucifix across the street from the As Bar and street number 62, was renovated in 1997, because the old one had not resisted the passage of time.

A little further on, right next to the Odra cemetery, there stands St. Isidore. A small chapel, from which yellow paint is peeling off in shreds. At the bottom, yellow, almost bald chrysanthemums, from which all petals have fallen off. Saint Isidore seemingly does not come from the Lord's heights: he does not wear saintly garb, but is dressed as a warrior; in one hand he holds a hoe, at his feet there is a plough. It stands at a wide crossroads: he has a wide view of the yellow fence, a gaily-coloured children's swing, but also of the concrete and plaster fountain standing in the neigh-

bouring courtyard, evidently belonging to a well-to-do household.

Next to the coffee-bar Korner we find a little chapel bearing the inscription: Follow me. Don't ask where to. The chapel is located in the centre of Hrašće, on Juraj Mulić Square. Next to it, a telephone booth, a shop, a pharmacy, a surgery...

Odra crawls over the plain, controlled by the dam, it is no longer inundated. Little by little, Turopolje is losing its ponds and swamps; there is an ever-decreasing number of frogs, snakes and storks. Not even animal droppings, or imprints of horseshoes are to be found on the road. Only a tractor's immense wheels in our front scatter mud in all directions. Cow dung is nowhere to be seen. Even Turopolje inhabitants are beginning to buy their milk and cheese in shops. Only some lucky ones will see a real Turopolje pig, however on the fences along the village there is a multitude of grey plaster lions! Time has, relentlessly, done its job. The Turopolje of our grandmothers no longer exists.

We crawl along the road to Donja Lomnica. The muddy road humps do not allow us to accelerate. In Donja Lomnica we expect to see the Chapel of Our Lady of Lourdes. Our prayers are reaching the Almighty, we trust, fighting their way through brick and concrete, wood and metal, glass, plastic and... who knows what other kind of new building materials. We do not return to the car because just around the corner there is an old crossroads crucifix, erected in 1939 next to the Bedeković court, according to many, the most beautiful Turopolje estate. On oak planks along the road, coloured graffiti indicate that Josip loves Ivana. Nothing to be surprised at: there is a school nearby.

The cross is magical - made of wood, with the crucified Jesus in metal. Schoolchildren pass it, fighting and throwing their rucksacks at each other, now and then one of them glances at the cross, kneels down, making the sign of the Cross, just in case.

We hurry along and quite quickly reach the sign saying Markuševac Turopoljski. Clouds are gathering, however we stop and get out in front of the Turopolje inn called Vratija se Šime (Šime is back) without a coat. The inn is

HRVATSKA ISKRA